

Mat'feyen şampi Mŭq Xavar Běšin əyit

Mat'feyen şampi Mŭq Xavar girkəst'a İsus Xrist'osi əyit tadeşi Çark'est'al baksuni baradane exlətesa. Memiya Mat'feyen Şot'ay eysunen Buxaçuğoy Bisi İrəziluğast'a İz azuk'a tadi əyitmoğoy bex p'ap'sunane ak'est'un çuresa. Me Mŭq Xavar saycə İsus içoğoy boşt'an c'eri əbrani azuk'eynak' tene, bito amdarxoynak'e.

Girk İsusi nanaxun baksunaxun, k'unuk' baksunaxun saal sinəyişaksunaxune burqesa. Oşa Mat'feyen İsusi karoozbsuni, zombsuni saal Galileyina amdarxo q'olaybsuni baradane exlətpsa. *Mat'feyen şampi Mŭq Xavar* İsusi Galileyinaxun Yerusalisa taysunen, Şot'ay yəşəyişi axırnci şamat'ast'a baki hadisəgon, xaçə loxol t'əq't'esunen saal bəyimbaksunene çarksa.

Mat'feyen şampi Mŭq Xavar girken İsusə k'anunxo q'andırışbsuna saal Buxaçuğoy padçağluği barada zombsuna ext'iyər bakala kala sa məəlim k'inək'e ak'est'a. Me girke boş vən İsusi amdarxo həmişəluğ yəşəyiş tades bakala t'e əyitmoğoy kalp'es bakalnan.

Girke boş bakalorox:

1:1-2:23 İsusi əsil saal nanaxun baksun

3:1-12 K'unuk'bal İoani İsuseynak' yaq'
həzirbsun
3:13-17 İsusı k'unuk' baksun
4:1-11 Şeytani İsusa sinəyinqbsun
4:12-18:35 İsusı Galileyina amdarxoynak' bi
q'ulluğ
19:1-20:34 Galileyinaxun Yerusallima eysun
21:1-27:66 İsusı Yerusallima baki axırncı
gimxo
28:1-20 İsusı bəyinbaksun

İsus Xrist'osi əsil
(Luk'. 3:23-38)

¹ Avrahami nəsiləxun bakala, Davidi Ğar İsus Xrist'osi bavoox-kalboox moroxe bake:

² Avrahamaxun İsaak'e bake. İsaak'axun İak'ove bake. İak'ovaxun İuda q'a iz viçimuxe bake.

³ İudaxun Tamaren eçeri P'eres q'a Zerahe bake. P'eresaxun Xesrone bake. Xesronaxun Rame bake.

⁴ Ramaxun Amminadave bake. Amminadavaxun Naxşone bake. Naxşonaxun Salmone bake.

⁵ Salmonaxun Raxaven eçeri Boaze bake. Boazaxun Rut'en eçeri Ovede bake. Ovedaxun Yesseye bake.

⁶ Yesseyaxun David padçağə bake.

Davidaxun Solomone bake. Solomoni nana süft'ə Uriyay çuuxe bakey.

⁷ Solomonaxun Rexavame bake. Rexavamaxun Aviyane bake. Aviyaxun Asane bake.

⁸ Asanaxun Yehoşafat'e bake. Yehoşafat'axun Yehorame bake. Yehoramaxun Uzziyane bake.

⁹ Uzziyaxun Yot'ame bake. Yot'amaxun Axaze bake. Axazaxun Xizgiyane bake.

¹⁰ Xizgiyaxun Menaşşene bake. Menaşşenaxun Amone bake. Amonaxun Yoşiyane bake.

¹¹ Vavilona sürgünə bakala vədinest'a Yoşiyaxun Yek'onya * q'a iz viçimuxe bake.
†

¹² Vaviloni sürgünəxun oşa Yek'on yaxun Şealt'iele bake. Şealt'ielaxun Zerubbabile bake.

¹³ Zerubbabilaxun Avihune bake. Avihunaxun Elyak'ime bake. Elyak'imaxun Azure bake.

¹⁴ Azuraxun Sadok'e bake. Sadok'axun Yaxime bake. Yaximaxun Yelihude bake.

¹⁵ Yelihudaxun Eleazare bake. Eleazaraxun Mat't'ane bake. Mat't'anaxun İak'ove bake.

¹⁶ İak'ovaxun Mariyay işq'ar İosife bake. Mariyaxunal Xrist'os k'aleğala İsuse bake.

¹⁷ Metər luğen, Avrahamaxun burqi hari David nanaxun bakamin bip'es's'e nəsil, Davidaxun burqi hari Vavilona sürgün baksunal şirik' bip'es's'e nəsil, Vavilona sürgün baksunaxun mağay, hari Xrist'os nanaxun bakaminal bip'es's'e nəsile badalbake.

*İsus Xrist'osi nanaxun baksun
(Luk'. 2:1-7)*

¹⁸ İsus Xrist'osi nanaxun baksun metərə baki. İsusi Nana Mariya İosifaxun nişanluney. Ama

* **1:11 1:11** Yek'on ya - t'iyəmi s'i Yehoyak'in. † **1:11 1:11 2**
Padç. 24:14-15; 2 Hadis. 36:10; Yer. 27:20

şorox hələ işq'ar-çuux bakamin Mariyay İvel
Urufi tərəfəxun bihi baksune çoyel c'eri. ‡

19 Mariyay nişanlı İosif düzgün amdarey,
şot'ay biyaburbaksuna tene çuresay, şot'o görəl
exlət taşi amdarxoy jomo baft'amin c'əp'k'incə
şot'oxun iz nişana qayst'une çureşi.

20 Ama me fikirə harit'uxun oşa, mone, içü
nep'e boş Q'onçuğoy sa angel ak'eşi pine: «Davidi
ğar İosif! Mariya vaynak' çuux haq'sunaxun ma
q'iba, şot'o görə ki, şot'ost'a bakala əyel İvel
Urufaxune.

21 Mariyan sa ğar eçale, Şot'ay s'iya İsus
§ laxa, şot'aynak' ki, Şot'in İz azuk'a içoğoy
günaxxoxun çark'est'ale». *

22 Morox bito Q'onçuğonxavareçala pest'i me
əyit bex p'ap'seynak'e baki:

23 «Mone, kul nu laft'i sa xuyər bihi baki Ğar
eçale, İz s'iya Emmanuel † laxalt'un». ‡

24 İosif nep'axun muğurbakit'uxun oşa
Q'onçuğoy angelen içü bürüşü k'inək'əl bine,
Mariya haq'i içeynak' çuuxe bi.

25 Ama əyel nanaxun bakamin İosifen
şot'oxun işaluğ tene bi. Nanaxun baki körpəy
s'iyal İsuse laxi. §

2

Müdrük amdarxoy hari bul k'os'bsun

‡ 1:18 1:18 Luk'. 1:26-27 § 1:21 1:21 İsus - əbrani muzin:

"Q'onçuğon çark'esest'a" * 1:21 1:21 Luk'. 1:31 † 1:23 1:23
Emmanuel - əbrani muzin: "Buxaçux yaxune" ‡ 1:23 1:23 İsa.

7:14 § 1:25 1:25 Luk'. 2:21

¹ İsus İudeyin Bet'lexem şəhərə padçağ İrodi döörəst'ane nanaxun baki. Şo nanaxun baki'tuxun oşa bəğ c'eğala tərəfəxun bakala müdrik amdarxo Yerusalisa hari

² xavart'un haq'i: «İudeyxoy təzə nanaxun baki gələcəyin padçağ maya? Bəğ c'eğala tərəf Şot'ay nanaxun baksuna avabakest'ala muč'uli c'eysuna ak'i Şot'o bul k'os'bsayan hare». *

³ Padçağ İroden mot'o ibakat'an içal, Yerusalisa yeşeyinşaloroxal bito narahatt'unbaki.

⁴ İroden bito samci bəyinşxo saal k'anun zombaxo girbi şot'oğoxun Xrist'osi maya nanaxun baksunane xavar haq'i.

⁵ Şot'oğonal "İudeyin Bet'lexem şəhərə" pit'un, şot'o görə ki, xavareçali piyorox metərə şameşe:

⁶ «Ay İudeyin oçala bakala Bet'lexem, İudeyin kakala şəhərmoğoy boş ən mis'ik'onu pi şot'oğoxun oq'a bakala sa şəhər tenu hun! Şot'o görə ki, vaxun c'eğale bez azuk' bakala israilluğoynak'

İz sürünə bəsləyişi bəğala sa çoban k'inək' bakala kalaluğbal!» †

⁷ T'e vədə İroden müdrik amdarxo c'əp'k'in k'alpi şot'oğoxun muč'ulin ak'eşi dəgig vaxt'ane zombaki.

⁸ "Takinan əylə yönbəri qəvəkinan, bəğəbala k'inək' za xavar tadanən, zuval taşi Şot'o bul k'os'boz" pi, şot'oğə Bet'lexemane yaq'abi.

* **2:2 2:2** Ams'i oç. 24:17; Yer. 23:5; Zək. 9:9; Mrk'. 15:2; İoan. 1:49 † **2:6 2:6** 2 Şam. 5:2; 1 Hadis. 11:2; Mik'. 5:2

⁹ Metərluğen, şot'oğon padçağı pit'oğ bitova ümüxlaxi yaq'at'un baft'i. İçoğoy bəğ c'eğala tərəf ak'i muç'ulinenal şot'oğoy yaq' ak'est'ane burqi. Muç'uli taşi düz Körpə bakala gane loxol çurepi.

¹⁰ Şot'oğon muç'ulin çurpsuna ak'i lap gelet'un müqbaki.

¹¹ K'oya başi Körpə İz Nana Mariyaxun sagala at'unk'i, k'ək'əp'i loxol çökt'i Şot'o bult'un k'os'bi. İçoğoy eçeri toyexlu payurxo qaypi Şot'o q'ızıl, ladan saal mirrat'un ‡ tadi.

¹² Üşe nep'en isə İrodi t'öğöl nu qaybaksuni tapşuruğat'un haq'i, şot'o görəl içoğoy oçala qaybakat'an fırpı q'erəz yaq'ent'un taşi.

Misirə t'ist'un

¹³ Müdrik amdarxo yaq'a baft'it'uxun oşa Q'onçuğoy sa angel İosifa nep'e boş ak'eşi pine: «Hayza, Körpə q'a İz Nana ext'a Misirə t'it'a. Zu va uk'ala vədinəl şirik'al t'et'iya manda, şot'o görə ki, İroden Körpə qəvəşi bəğəbi bespsune çuresa».

¹⁴ Metərluğen, İosif hayzeri hat'e üşe Körpə q'a İz Nana ext'i Misirəne taşi.

¹⁵ İrod biyaminal t'et'iyane mandı. Mo Q'onçuğonxavareçala pest'i əyit bex p'ap'seynak'e baki:

«Bez Ğara Misirəxunez k'alpi». §

‡ **2:11 2:11** ladan - bok'ospseynak' bakala şaat' adeğala q'aribaki q'ir; mirra - şaat' adeğala oyurxoxun həzərbaki toyexlu c'əyin

§ **2:15 2:15** Hos. 11:1

16 İroden müdrik amdarxoy içü axmaği gala laxsuna q'amışakat'an gelene əcuğləyinşaki. Əmirbi Bet'lexema q'a iz hərrəmine bakala bito p'ə saal p'ə yəşəxun oq'a bakala körpə ğar əyloğə bəsp'esedi. Körpəy yəşə müdrik amdarxon içü pi vədinə görəne hesabbey.

17 Metərluğen, Yereimiya xavareçalen pi me əyit bəxe p'ap'i:

18 "Mone, Rama şəhərexun sa səse c'eysa, Önepşuni, kala şivani səsure mo! Rahilən iz əyloğəynak'e önene, Şip'tenebaksa şo, Şot'o görə ki, şorox ene butet'un". *

Misirəxun Nazaret'a qaybaksun

19 İrod p'urit'uxun oşa, İosifa Misirə Q'onçuğoy angele nep'e boş ak'əsi.

20 Şot'in pine: «Hayza, Körpə q'a İz Nana ext'a İsrail ölkinə qaybaka, şot'aynak' ki, Körpəy elmoğə haq'sun çureğalorox p'uret'un».

21 İosifal hayzeri Körpə q'a İz Nana ext'i İsrail ölkinəne yaq'a baft'i.

22 Ama Arxelani iz bava İrodi gala İudeyin padçağ baksuna ibakat'an t'iya taysuna q'inebi. Nep'e boş içü ayan bakit'uxun oşal Galileya oçalane taşi.

23 Hariyal Nazaret' uk'ala şəhərə areşi. Mo xavareçalxon pi "Şot'o Nazaret'lu ukalt'un" əyit bəx p'ap'seynak'e baki.

* 2:18 2:18 Yer. 31:15

3

*K'unuk'bal İoani İsuseynak' yaq' həzirbsun
(Mrk'. 1:1-8; Luk'. 3:1-18; İoan. 1:19-28)*

¹ T'e ğimxo K'unuk'bal İoan İudeyin çölmoğo c'eri karoozbsane burqi.

² Şot'in metəre nexey: «Toobabanan! Şot'aynak' ki, mone, göye padçağluğ İşalayınşakene!» *

³ Me İoan xavareçal İsayan iz barada metər pi hat'e amdarey:

«Çöle car sakalt'ay səse eysa:

"Q'onçuğoy yaq'a həzirbanan,

Şot'ay c'ovakala cığırxo düzbanan"». †

⁴ İoanen buşe xayaxun paltare laney, iz bİYex t'ole q'ayınşe ğaçey, iz ukunal çəyirtk'ən q'a cir uç'ey. ‡

⁵ Şot'ay t'öğöl Yerusalimaxun, dirist' İudeyinxun, lap İordan oqe hərrəmine bakala amdarxoval enesay.

⁶ Şot'oğon içoğoy günaxxo ozanet'un exst'ay, İoanenal şot'oğ İordan oqe boş k'unuk'ebşay.

⁷ Fariseyxoy q'a saduk'eyxoy gelet'ay k'unuk'bakseynak' iz t'öğöl eysuna ak'ala İoanen şot'oğ metəre pi: «Ay gürzinəxun bakiyorox! Buxaçuğon vəynak' həzirbi cazinaxun ef elmoğo çark'est'es baksun ef beyne mayine başe? §

⁸ Barta efi biq'ala əşurxonq'an ak'est'i efi toobabsuni saycə muznabel nu baksuna!

* 3:2 3:2 Mat'. 4:17; Mrk'. 1:15 † 3:3 3:3 İsa. 40:3 ‡ 3:4 3:4

2 Padç. 1:8 § 3:7 3:7 Mat'. 12:34; 23:33; Luk'. 3:7

⁹ Saycə Avrahami nəsiləxun baksuna görə efi cazasuz manst'una umudmabakanan. Zu vëx nexzu: Buxaçuğon me jëyurxoxunal Avra-hameynak' əyluxe yaratmışes baksa. *

¹⁰ Ene tavaral xodurxoy tume həzire. Metərluğen, şaat' bar nu tadala hər xod bot'eşi aruğə boseğale. †

¹¹ Zu xenen k'unuk'bsunenez ak'est'a efi tooba-bsuna, ama zaxun oşa Eğalo zaxun gele zorbane. Zu Şot'ay torok'ali bağa şadbsunal layiğ tezu. Şot'in vëx İvel Urufen q'a aruğon k'unuk'bale.

¹² Şot'ay k'oda İz kiyele, ec'u aruma muşadi İz taxıla ambara girbale, neq'a isə nu açala aruğə bok'osp'ale».

*İsusi k'unuk'baksun
(Mrk'. 1:9-11; Luk'. 3:21-22)*

¹³ Hame vədine İsusə hayzeri Galileyinaxun İordan oge t'öğöl, İoanen İçu k'unuk'bseynak' şot'ay t'öğölə hari.

¹⁴ Ama İoanen mot'o içeynak' gelene aksay, Şot'o qoşbsun çureşi pine: «Bezi Vi kiyexun k'unuk'baksuna eht'iyəczax bu, Hun hayzeri bez t'öğölən eysa?»

¹⁵ İsusen isə şot'o coğabe tadi: «Barta həysə metərq'an baki. Şot'aynak' ki, yan Buxaçuğon çureğalt'oğə bex p'ap'esp'alayan». T'e vədə İoan irəzine baki.

¹⁶ İsus k'unuk'bakala k'inək' xenaxun c'ere. C'eğala k'inək'əl göyurxo qayeşi, Şot'inal

* 3:9 3:9 İoan. 8:33 † 3:10 3:10 Mat'. 7:19

Buxaçuğoy Urufi göyərçin k'inək' širi İz loxol arst'unane ak'i.

¹⁷ Göynuxun sa səse hari: «Mo Bez çureğala Ğare, Kot'oxun irəzizu». ‡

4

*Şeytani İsusə sinəyinşbsun
(Mrk'. 1:12-13; Luk'. 4:1-13)*

¹ Mot'oxun oşa İvel Urufen İsusə çöləne taşəri. Şot'o t'et'iya iblisen sinəyinşalaney. *

² Q'ırx ği-q'ırx üşeluğ ğuruğaxun oşa İsus busane baki.

³ T'e vədə sinəyinşal İşabaki Şot'o pine: «Əğər Hun Buxaçuğoy Ğarnusa, me jëyurxo əmirba ki, şumq'at'un baki».

⁴ Ama İsusən şot'o metərə coğab tadi: «"Saycə şum tene insana yəşəyinşest'alo, Buxaçuğoy jomoxun c'eğala hər əyitenə yəşəyinşon şo" pine şameşe». †

⁵ Oşa iblisen Şot'o İvel şəhərə, xrame loxol eçeri

⁶ pine: «Əğər Hun Buxaçuğoy Ğarnusa, Va oq'a bosa. Axırı

"İz angelxone əmirbon Buxaçuğon,
Şot'ogonal va içoğoy kiyelt'un ext'on,
Vi tura jëna lafst'a tet'un bark'on şot'oğon" ‡
pine şameşe».

‡ 3:17 3:17 İvel məğ. 2:7; İsa. 42:1; Mat'. 12:18; 17:5; Mrk'. 1:11; Luk'. 9:35 * 4:1 4:1 Əbr. 2:18; 4:15 † 4:4 4:4 K'an. 8:3 ‡ 4:6 4:6 İvel məğ. 91:11-12

7 İsusen şot'o pine: «"Vi Buxaçux bakala Q'onçuğö sinəyinş maba" piyal şameşene». §

8 İblisen p'urum İsusa alloy sa buruğone laçuvk'i. Şot'o dünyəni bütüm padçağluğxo q'a tamtarağa ak'est'i

9 pine: «Hun biti za bul k'os'bayin, mot'oğö bitova Va tadoz».

10 İsusen pine: «İradbaka, Şeytan! "Vi Buxaçux bakala Q'onçuğöbul k'os'ba, sayc'ə Şot'o q'ulluğba" pine şameşe». *

11 Mot'oxun oşa iblisen İsusa barti taneşi, angelxonal hari Şot'o q'ulluğbsat'un burqi.

İsusi İz q'ulluğa burqsun

(Mrk'. 1:14-15; Luk'. 4:14-15)

12 İsusen İoani biq'esuna ibakit'uxun oşa Galileyinane qaybaki. †

13 Nazaret'axun c'eri Zevuluni q'a Naft'alimi tayfina koft'i oçalxone hari, miya Galileya göle t'öğöl bakala K'efernaumane məsk'ən saki. ‡

14 Mo İsaya xavareçalen pi me əyit bex p'ap'eq'an pine baki:

15 «Ay Zevuluni q'a Naft'alimi oçalxo,

Ay dənizi t'öğən tağala yaq' q'a

İordan oqe t'e çö!

Buxaçuğö nu çalxala millətxo yəşəyinşala Galileyane mo!

16 Gür işğane c'eri

Zülməti boş yəşəyinşalorox,

§ 4:7 4:7 K'an. 6:16 * 4:10 4:10 K'an. 6:13 † 4:12 4:12 Mat'. 14:3; Mrk'. 6:17-18; Luk'. 3:19-20 ‡ 4:13 4:13 İoan. 2:12

Bisuni xojina tarak'alt'oğoynak' işiğe bitı». §
 17 T'e vëdinəxun İsusen metər karoozbsane burqı: «Toobabanan! Şot'aynak' ki, mone, göye padçağluğ ĩşalayınşakene». *

Samci şagirdxo

(Mrk'. 1:16-20; Luk'. 5:1-11)

18 İsus Galileya göle t'öğöl tarak'at'an xena tor bosala p'ə viçə - P'yot'r k'aleğala Simona q'a iz viçi Andreyane ak'i. Şorox çəlibiq'alxoney.

19 İsusen şot'oğə pine: «Bez baç'anexun ek-inan, Zu vəx amdar biq'ala çəlibiq'alxo booz».

20 Şot'oğənal hat'e saad torurxo t'öğx bosi Şot'ay baç'anexunt'un taşı.

21 Samal bəş taşı İsusen q'erəz p'ə viçə - Zavdayi ģar İak'ova q'a iz viçi İəanane ak'i. Şot'oğənal içəğəy bava Zavdayaxun sagala lodk'in boş torurxot'un yamaluq'bsay. İsusen şot'oğə k'alepi.

22 Şot'oğənal hat'e saad lodk'ina q'a içəğəy baval barti Şot'ay baç'anexunt'un taşı.

İsusi azariğə q'olaybsun

(Mrk'. 3:7-12; Luk'. 6:17-19)

23 İsusen dirist' Galileyina tarapi t'iyənin sinagogxoy boş zomebsay, amdarxo göye padçağluğiMüq Xavarakaroozbsun şot'oğə cürbəcür azarxoxun q'a zəifluğaxune q'olaybsay. †

§ 4:16 4:14-16 İsa. 9:1-2 * 4:17 4:17 Mat'. 3:1-2 † 4:23 4:23 Mat'. 9:35; Mrk'. 1:39

24 Dirist' Sirinene ‡ Şot'oxun əyitey. İsusı t'öğöl hərcürə azar bakalt'oğö, ost'aar q'aç'axun əzyət zap'k'alt'oğö, içöğoy boş murdar uruf bakalt'oğö, sust'bakalt'oğö, p'aralıçen duğit'oğot'un eşt'ay. Şot'inal amdarxo q'olayebsey.

25 İsusı baç'anexun Yerusalamaxun, Galileynaxun, Dek'ap'olis q'a İudeya bölginəxun, lap İordan oqe t'iyəmi tərəfəxunal dəst'inən amdarxone taysa burqi.

5

İsusı burux gala bi karooz

1 İsusen camaata ak'at'an buruğö laşi t'iyane arşi. İz şagirdxoval hart'un İz t'öğöl.

Bəxt'əvər bakalorox (Luk'. 6:20-23)

2 İsusen şot'oğö zombsa burqi pine:

3 «He bəxt'əvərt'un Buxaçuğö eht'iyəc bakalorox! *

Şot'aynak' ki, göye padçağluğ metərt'oğöye.

4 He bəxt'əvərt'un yaslu bakalorox!

Şot'aynak' ki, şot'oğö ük' tadeğale. †

5 He bəxt'əvərt'un portbalorox!

Şot'aynak' ki, şot'oğö mandale me dünyə. ‡

6 He bəxt'əvərt'un düzgünluğeynak' içöğoy cı-cirxo çak'alorox! §

‡ 4:24 4:24 Sirinene Mo heysət'in Siriya tene. Rim imp'eriin k'iin oq'a bakala oçalxoy sa hissın s'iney. * 5:3 5:3 Buxaçuğö eht'iyəc bakalorox - grek'i muzın miya "urufaxun kəsibxo" əyite bu.

† 5:4 5:4 İsa. 61:1-3 ‡ 5:5 5:5 İvel məğ. 37:11 § 5:6 5:6 İsa. 55:1-2

Şot'aynak' ki, şot'oğoy xenezaluğa bot'al bakale.

⁷ He bəxt'əvərt'un ük' bok'osp'alorox!

Şot'aynak' ki, şot'oğoynak'al ük' bok'osp'al bakale.

⁸ He bəxt'əvərt'un ük' təmiz bakalorox!

Şot'aynak' ki, şot'oğon Buxaçuğ ak'alt'un. *

⁹ He bəxt'əvərt'un serluğ qəvəğalorox!

Şot'aynak' ki, şorox Buxaçuğoy əylux k'aleğalt'un.

¹⁰ He bəxt'əvərt'un içoğoy düzgünluğa görə içoğoynak' sa ga nu bəğəbalorox!

Şot'aynak' ki, göye padçağluğ şot'oğoye. †

¹¹ Amdarxon efi Bezi baç'anexun taysuna görə vəx içoğoy jomo eğalt'u uk'at'an, vəx pul tadi işiğ nu tadat'an, əfci əyitp'i ef loxol şər bosat'an bəxt'əvərnən vən! ‡

¹² Müqbakanan, ef ük'q'an qayeşi barta! Şot'aynak' ki, kalane vəynak' kot'o görə göynul həzirbaki pay. Axırı vəxun bəş yəşəyinşi xavareçalxonal hake koruğat'un ak'e. §

El saal işiğ

¹³ Vən me dünyəneynak' sa el k'inək'nan. Ama elen iz elaxoyluğa açesp'it'uxun oşa, şot'o qaydi het'ine elaxoy bes bakon? Metər ela ext'i bot'unst'a c'öş, amdarxoy turin oq'a çaxçuxesunaxun q'erəz hik'k'ala yarayınştenebsa şo! *

* **5:8 5:8** İvel məğ. 24:3-4 † **5:10 5:10** 1 P'y. 3:14 ‡ **5:11 5:11** 1 P'y. 4:14 § **5:12 5:12** 2 Hadis. 36:16; Ap'ost'. 7:52-53 * **5:13 5:13** Mrk'. 9:50; Luk'. 14:34-35

14 Vən me dünyəneynak' sa işiğ k'inək'nan. Buruğoy bel bakala şəhər c'ap' mantenedon. †

15 Şuk'k'alən pisosa bəc'ük't'i oşa iz loxolxun but'tenekon, ama ext'i alaxune suruk'bon ki, k'oya bakalt'oğoy bitot'aynak' işiğq'an baki. ‡

16 Barta haketərəl vəst'a bakala işiğenq'an amdarxoynak' işiğ saki, barta efi biq'ala saat' əşurxo ak'es baki göynul bakala efi Bavay s'iyaq'at'un alabi. §

İsusi şameşit'oğoy bex p'ap'espsuni barada piyoroX

17 Ma fikirbanan ki, Zu şameşi k'anunxoy q'a xavareçalxon pit'oğoy ene nu c'ovaksuna ak'est'eynak'ez hare. Zu t'e pit'oğoy nu c'ovaksuna ak'est'eynak' təə, şot'oğə bex p'ap'eshseynak'ez hare.

18 Vəx düzinəz nex: göye q'a oçali axır eğamin, hər şey bex p'ap'amin ivel şamaxun ən mis'ik' sa t'ar nəəl sa ğis' əfçitenebakal. *

19 Metərluğen, şiin me əmirxoy lap ən mis'ik't'uval pozmışayin, hələ mot'o t'iyəmit'oğoval zombayin, t'e amdari göye padçağluğal iz ga mis'ik' bakale. Ama me əmirxo bex p'ap'esp'i mot'o t'iyəmit'oğoval zombalt'ay ga göye padçağluğal kala bakale.

20 Vəx mot'oz nex: əgər ef düzgünluğ k'anun zombalxoy q'a fariseyxoy düzgünluğaxun gele nu bakayin, göye padçağluğa sal bayes tenan bakal.

† 5:14 5:14 İoan. 8:12; 9:5 ‡ 5:15 5:15 Mrk'. 4:21; Luk'. 8:16; 11:33 § 5:16 5:16 1 P'y. 2:12 * 5:18 5:18 Luk'. 16:17

İsusi əcuği barada zombsun

²¹ Vən hələ damna döörəst'ə amdarxo "ma bəsp'a, † şiin amdar bəsp'ayin, divanbakat'an mot'ay cazina zap'k'ale" pi tadeşi tapşuruğa ibak-
enan.

²² Zu isə vəx nexzu ki, iz viçey loxol lap hat'etər əcuğon biq'alt'inal divanbakat'an mot'ay cazina zap'k'ale. İz viçə "axmağ" uk'alt'in Kala Şurin bəş coğab tadale, iz viçə "haq'ılsuz" uk'alo isə, cəhənnəmi aruğə bok'ale.

²³ Mot'o görəl q'urban eçala gane bəş q'urban tadala vədinə vi eyex baft'ayin ki, vi viçey vaxun sa şikəte bu,

²⁴ q'urbana q'urban eçala gane bəş laxa, taki süft'ə vi viçəxun barişaka, oşa eki vi q'urbana tada.

²⁵ Vaxun şikəətbala amdaraxun hələ yaq'a bəkat'an irəziləyişaka, tene şot'in va divanbali bəş c'evk'ale, divanbalenal va biq'est'i taşeri türminə bosest'ale.

²⁶ Va düzinəz nex: vi borc k'ənesa, şot'o axırinci xuri tənginəl şirik' tadi çark'amin t'et'iin ten c'eğal hun. ‡

Əxlagsuzluğu barada

²⁷ Vən "əxlagsuzluğ maba" § pi tadeşi tapşuruğal ibakenan.

²⁸ Zu isə vəx nexzu ki, çuğoy loxol lap hat'etər q'erəz piin bəğsun içal ük'e boş əxlagsuzluğbsun upsunə.

† 5:21 5:21 C'eys. 20:13; K'an. 5:17 ‡ 5:26 5:25-26 Luk'. 12:58-59

§ 5:27 5:27 C'eys. 20:14; K'an. 5:18

²⁹ Əgər vi yön piin va günaxane zap'esa, şot'o c'evk'a bosa. Şot'aynak' ki, vaynak' vi bədəni sa hissinə açəspun dirist' bədəni cəhənnəmə bosesunaxun şaat'e. *

³⁰ Əgər vi yön kiin va pis yaq'ane zap'esa, şot'o bot'a bosa. Şot'aynak' ki, vaynak' vi bədəni maninesa sa hissinə açəspun dirist' bədəni cəhənnəmə bafst'unaxun şaat'e. †

Cöybaksuni barada

³¹ "Şu iz çuğoxun cöybakayin, şot'o cöybaksuni barada kağızq'an tadi" əyit bakene.

³² Zu isə vəx nexzu ki, saycə q'ərəz işq'araxun biq'əsi çuğone c'evk'es bakon. Mot'oxun q'ərəz k'ə bakale bakeq'an, iz çuğə c'evk'ala amdaren şot'o əxlagsuzluğbseynek'e c'evk'i baksa. İşq'araxun c'eri çuğə haq'alt'inal hametər günax bine baksa. ‡

Elasbsuni barada

³³ Vən hələ damna döörəst'ə amdarxo tadeşi me tapşuruğal ibakenan: "Əfçidən ma elasp'a, ama Q'onçuğoy bəş vi elasp'i tadi hər əyitə bex p'ap'esp'a". §

³⁴ Zu isə vəx nexzu ki, sal elasmaqa. Nə göyə, şot'aynak' ki, şo Buxaçuğoy taxt'e,

³⁵ nə oçala, şot'aynak' ki, oçal Şot'aynak' İz turmoğə laxala gane, nəəl Yerusalisa,

* **5:29 5:29** Mat'. 18:9; Mrk'. 9:47 † **5:30 5:30** Mat'. 18:8; Mrk'. 9:43 ‡ **5:32 5:31-32** K'an. 24:1-4; Mat'. 19:7-9; Mrk'. 10:4,11-12; Luk'. 16:18; 1 K'or. 7:10-11 § **5:33 5:33** Lev. 19:12; Ams'i oç. 30:2; K'an. 23:21

şot'aynak' ki, şo kala Padçağ bakala Buxaçuğoy şəhərə. *

³⁶ Vi belal elasma, şot'aynak' ki, hun sal vi bel bakala sa dənə popal nə mas'ibes, nəəl məyinbes ten bakon.

³⁷ Metərlüğən, ef əyitəst'a "hoo" əyit hooq'an baki, "təə" əyit təəq'an baki. Mot'oxun q'erəzo şər bakalt'uxune.

Ef düşmənxo çurekinan

(Luk'. 6:27-36)

³⁸ "Pule gala pul, uluğoy gala ulux" † əyitəl ibakenan.

³⁹ Zu isə vəx nexzu ki, va pislugbalt'uxun əcuğ ma c'evk'a. Vi yön çoyel sillə duği va təhkirbalt'aynak' vi t'iyəmi çoyal tarada.

⁴⁰ Va divanbali bəş c'evk'i vaxun vi gurat'a exst'un çureğalt'u lap vi xələtəl tada.

⁴¹ Şin va sa hazar ləng yaq' taşi yük xorbsuna məcəurbayin, hun şot'oxun p'ə hazar ləng yaq' taki.

⁴² Vaxun sa şey çureğalt'u tada, vaxun borc çureğalt'u qoş qaymada.

⁴³ "Vi işat'u çureki, ‡ düşmənel nifrətba" əyitəl ibakenan.

⁴⁴ Zu isə vəx nexzu ki, ef düşmənxo çurekinan, vəx pul tadi işiğ nu tadalt'oğoynak' afırıpanan.

⁴⁵ Metər bsunennan vən göynul bakala ef Bavay garmux bakes bakon. Şot'aynak' ki, Şot'in

* **5:35 5:34-35** İvel məğ. 48:2; İsa. 66:1; Mat'. 23:22; İak'. 5:12

† **5:38 5:38** C'eys. 21:23-25; Lev. 24:20; K'an. 19:21 ‡ **5:43 5:43** Lev. 19:18

İz bəğə işığa ham pist'oğoy, ham saat't'oğoy loxole saksa, ağalinal ham düzgünt'oğoy hamal düzgün nu bakalt'oğoy loxole şine.

⁴⁶ Əgər saycə vəx çureğalt'oğonan çuresasa, mot'ay əvəzə vəx k'ənesa tadesuna yaq' ma bəğanan! Ketərə mandayin bitot'ay piyexun biti naloggirbalxonal içoğ çureğalt'oğ çurt'unsa.

⁴⁷ Əgər sayc'ə ef viçimoğonan "xeyirq'an baki" nexesa, t'iyəmint'oğoxun avuzin k'ənan bi baksa ki? Buxaçuğ nu çalxalt'oğonal metər tet'unbsa ki?

⁴⁸ Şot'aynak'al nexzu ki, ef göynul bakala Bava noxsansuz bakala k'inək' noxsansuz bakanan vənal! Ş

6

Sadağa tast'un

¹ Bəğanan, düzgün sa əş biq'at'an mot'o amdarxoy bəş bi vəx ak'est'eynak' ma banan. Tene göynul bakala ef Bavaxun ef bit'oğoy gala hik'k'al ak'alatenan! *

² Şot'aynak'al sadağa tadat'an mot'o p'əçolat'oğollarik' zırna farpi bayanmaba. Amdarxon içoğ tərifləyinşeq'at'un pi şot'oğont'un sinagogxo q'a küçəmoğ metər bsa. Vəx düzinəz nex: ene içoğoyo tadeşene şot'oğ.

³ Hun sadağa tadat'an isə, barta vi tərs kiin vi yön kule k'ə bsuna maq'an avabaki.

⁴ Barta vi sadağa tast'una şuk'k'alēn maq'an avabaki. T'e vədə c'əp'k'in bala əşurxoval ak'ala vi Bavan vi bit'oğoy əvəzə tadale.

Hetər afırıpsuni barada
(Luk'. 11:2-4)

⁵ Afırık'at'anal p'əçolat'oğollarik' ma banan. Amdarxon içoğō ak'eq'at'un pi, sinagogxo q'a yaq'e boş çurpi afırık'aloroxe şorox. Vəx düzinəz nex: ene içoğōyo tadeşene şot'oğō.

⁶ Hun afırık'at'an isə vi otağa baki, çomo but'k'i vaxun sagala bakala vi Bava afırıpı xoy-inşpa. T'e vədə c'əp'k'in bala hər şeyal ak'ala vi Bavan vi bit'oğoy əvəzə tadale.

⁷ Afırık'at'an binik' buxaçuxxo bul k'os'bi afırık'alt'oğollarik' yənşəğluğ ma banan. Şot'aynak' ki, şot'oğonal fikirt'unbsa ki, gele əyit upsunen içoğō ibakalt'un.

⁸ Vən şot'oğollarik' ma bakanan! Şot'aynak' ki, ef Bavan efi het'u eht'iyəc baksuna vən Şot'oxun çureğalt'uxunal bəşe ava.

⁹ Vən isə metər afırıpanan:

"Göynul bakala beş Bava,

Vi s'i İvelq'an baki,

¹⁰ Vi padçağluğq'an hari.

Göynul bakala k'inək'

Oçalal Vi əyitq'an baki.

¹¹ Beş giluğ şuma yax hər ği tada.

¹² Yax pısluğ bi günax əşp'est'it'oğō yan bağışlayınşala k'inək'

Hunal beş günaxxo bağışlayınşa.

¹³ Yax sinəyinşmaba,

Şər şeytanaxun əxilba.

Şot'aynak' ki, Vi padçağluğ, Vi zor, Vi s'i həmişəluğə.

Bavay, Ğare, İvel Urufi s'iyen, Ammen." †‡

¹⁴ Vən amdarxoy taxsırxo bağışlayınşaynan, göynul bakala ef Bavanal vəx bağışlayınşale.

¹⁵ Ama vən amdarxo nu bağışlayınşaynan, ef Bavanal ef taxsırxo tene bağışlayınşal. §

Ğuruğa hetər efsuni barada

¹⁶ Vən ğurux efala vədine p'əçolat'oğollarik' q'aşq'abağlu ma tarapanan. Şot'oğon içoğoy ğurux efsuna amdarxo ak'est'eynak't'un q'aşq'abağlu tarane. Vəx düzinəz nex: ene içoğoyo tadeşene şot'oğə.

¹⁷ Ama hun ğurux efat'an vi bula oxk'a, vi çoyal os'k'a,

¹⁸ barta amdarxon təə, c'əp'k'in bala hər şeyə ak'ala vi Bavanq'an avabaki vi ğurux efsuna. T'e vədə c'əp'k'in bala hər şeyə ak'ala vi Bavan vi bit'oğoy əvəzə tadale.

Şuk'k'alən içuxun təşes nu bakala var-dövləti bac'anexun ma t'it'anan (Luk'. 11:34-35; 12:33-34; 16:13)

¹⁹ Me dünyəne vəynak' var-dövlət ma gir-banan. Memiya şot'o mıǵmıǵən q'a parsen əfçinebon, oğrinenal başı başeq'on. *

† **6:13 6:13** Şot'aynak' ki, Vi padçağluğ, Vi zor, Vi s'i həmişəluğə. Bavay, Ğare, İvel Urufi s'iyen, Ammen. - Me əyitmux ən damna grek'i kiinsamurxost'a butene. ‡ **6:13 6:13** 1 Hadis. 29:11

§ **6:15 6:14-15** Mrk'. 11:25-26 * **6:19 6:19** İak'. 5:2-3

20 Kot'oxunsa vəynak' göynul var-dövlət gir-banan. Nə mıǵmıǵen q'a parsen əfçibes, nəəl oǵrinen başı başq'es nu bakala gala.

21 Şot'aynak' ki, vi girbiyorox mayanesa, vi ük'əl t'et'iya bakale.

İşiǵa c'ək'p'es bakanan

22 Amdara işiǵa c'evk'alo izi pulmuxe. Əǵər vi piin as'ar ak'i işiǵa c'ək'enesa, t'e vədə hunal dirist' işiǵlun baksa,

23 ama vi piin zəif ak'i işiǵa tene c'ək'esa, t'e vədə hunal dirist' bayinq'una k'inək'en baksa. İsə bəǵa hun "işǵ" pi c'ək'k'alo iç bayinq'unesa, t'e vədə "bayinq'un" hik'ə!

Vaynak' Buxaçuǵon İçin q'onçuxluǵbale

24 Şuk'k'alēn p'ə aǵa q'ulluǵbes batenekon. Şot'aynak' ki, sunt'u nifrətbat'an t'e sunt'u çureǵale, nəəl sunt'u qı yaq'a efat'an t'e sunt'aynak' bač'an bakale. Vənal haketər, ham Buxaçuǵoy yaq'en taşı, hamal var-dövləti bač'anexun t'it'es batenankon.

25 Mot'aynak'al vəx nexzu: "k'ə ukalyan?" nəəl ki "k'ə üǵəlyan?" pi ef elmoǵoy, "k'ə lak'alyan?" pi, ef bədəni fikirə ma zapanan. Axırı elmux ukunaxun, bədənəl paltaraxun bəşe.

26 Göynul purk'ala q'uşurxo bəǵanan: şot'oǵon nə bitet'unst'a, nə extet'unbsa, nəəl taxıla ambarxo tet'un bane, ama göynul bakala ef Bavan şot'oǵo ukesest'a. Yəni efi şot'oǵoy hamal dəyər tene bu ki?

27 Ef mat'ine fikir zapsunen iz ömürə samalcəl bakayin boxoybes bakon?

28 P'oy ene lapsuni fikirə het'aynak'nan zap'e? Bəğanan çölə bakala vardurxo hetərt'un kal-abaksa: şot'oğon nə zəhmət tet'un zap'e, nə t'uri tet'un urtst'a.

29 Ama vəx mot'oz nex ki, t'e boyda tam-taraği q'onçux bakala Solomonenal mot'oğoy saycət'ullarik' tene lapey. †

30 Ay vələğ mal bakalxo, ğe baki, əyc'ə aruğ boseğala çölin oya Buxaçuğon metər lapest'asa, vəx tene lapest'on ki?

31 Metərluğen, "k'ə ukalyan?", "k'ə üğəlyan?" nəl "k'ə lak'alyan?" pi fikir ma zapanan.

32 Buxaçuğ nu çalxalt'oğ haqlayınşala fikirxone mo. Ama göynul bakala ef Bavan mot'oğoy bitova efi eht'iyəc baksuna avane.

33 Vən süft'ə Buxaçuğoy padçağluğa q'a Şot'ay düzgünluğa qəvəkinan, mandi hər şey isə vəx avuzin tadeğale.

34 Metərluğen, əyc'in ğine fikirə ma zapanan. Əyc'in ğinen için iz fikirə zap'k'ale. Hər ğiin iz yamanluğ bəsebaksa!

7

Amdarxoy efi loxol saat' bəğsuna çurnansasa, vənəl şot'oğoy loxol saat' bəğanan

(Luk'. 6:37-42; 11:9-13)

1 Şuk'k'aleynak' t'öğxun bəği q'ərar ma tada ki, vaynak'al divanbakat'an q'ərar nu tadeğane.

2 Şot'aynak' ki, hetər divanbi q'ərar c'evk'ayin, vaynak'al hat'etər divanbi q'ərar c'evk'alt'un.

† 6:29 6:29 1 Padç. 10:4-7; 2 Hadis. 9:3-6

Mani usk'unen usk'ayin, vaynak'al hat'e usk'unen usk'alt'un. *

³ Hun het'aynak' vi viçey piye bakala çöpə anksa, ama vi piye bakala maqa ten aksa?

⁴ Vi piye maq baksun-baksun vi viçə hetəren pes bakoŋ ki, barta vi piye bakala çöpə c'evk'az?

⁵ Ay p'əçolo, süft'ə vi piye bakala maqa c'evk'a, t'e vədən qay ak'on ki, vi viçey piye bakala çöpə hetəre c'evk'es bakoŋ.

⁶ İvel bakala sal sa şeyaxun xəyoğə ma tadanən - fırıpi ef loxol hari vəx şark'alt'un şot'oğon. Mirvarinal taşeri bəq'ürxoy bəş ma şipanan - şot'o içəğoy turin oq'a laxi çaxçuxk'alt'un şot'oğon.

⁷ Çurekinan - vəx tadeğale, qəvəkinan - bəğəbalnan, çomo t'apanan - vəynak' qayeğale.

⁸ Şot'aynak' ki, hər çureğalt'in haq'ale, qəvəğalt'in bəğəbale, çomo t'ap'k'alt'aynak'al qayk'alt'un.

⁹ Ef boştan şinesa iz gəren içuxun şum çureğayin şot'o jə tanedon?

¹⁰ Nəl ki çəli çureğayin şot'o dizik' tanedon?

¹¹ Əgər vən, ef boş t'ema pisluğ baksunen, ef əyloğə saat' payur tades bananksasa, bəğanən göynul bakala ef Bavan İçuxun çureğalt'oğə k'ə tadon!

¹² Amdarxoy efi loxol saat' bəğsuna çurnansasa, vənəl şot'oğoy loxol saat' bəğanən. Şot'aynak' ki, k'anunen saal xavareçalxon piyoroخال mone. †

* 7:2 7:2 Mrk'. 4:24 † 7:12 7:12 Luk'. 6:31

*Q'ac' darvaza q'a geng darvaza
(Luk'. 13:24)*

¹³ Q'ac' darvazinaxun bakinan. Şot'aynak' ki, əfçibaksuna taşala darvaza genge, iz yaq'al genge. Me darvazinaxun bağalorox gelene.

¹⁴ Ama yəşəyinşə taşala darvaza q'ac'e, iz yaq'al q'ac'e. Me darvazina bəğəbalorox male.

*Əfçi xavareçalxoxun əxil bakanan
(Mat'. 12:33-35; Luk'. 6:43-46; 13:25-27)*

¹⁵ Əfçi xavareçalxoxun əxil bakanan! Şorox ef t'öğöl q'uzi k'inək' eğalt'un, ama bonaxun əqnə canavarxot'un.

¹⁶ Şot'oğö içöğoy tadala barurxoxun çalxalnan. Şaşe loxolxun t'ul, q'anğali loxolxun incil həvq'es banekon?

¹⁷ Avayan ki saat' xoden saat' bare eşt'a, pis xoden isə pis bare eşt'a.

¹⁸ Saat' xoden pis bar, pis xodenal saat' bar tatenedon.

¹⁹ Saat' bar nu tadala xod bakat'anal, şot'o bot'i aruğot'un bost'a. ‡

²⁰ Metərluğen, əfçi xavareçalxo içöğoy biq'ala əşurxon tadala barurxoxun çalxalnan. §

²¹ Za "ay Q'onçux, ay Q'onçux!" uk'ala hər amdar göye padçağluğa tene bağal, saycə göynul bakala Bez Bavay çureğalt'oğö bex p'ap'esp'alo t'iya bağale.

²² T'e ği gelet'in Za uk'ale: "Ay Q'onçux, ay Q'onçux! Axırı yan Vi s'iyenyan karoozbsay, Vi

‡ 7:19 7:19 Mat'. 3:10; Luk'. 3:9 § 7:20 7:20 Mat'. 12:33

s'iyenyan urufxo c'evksay. Vi s'iyenyan ak'est'ay t'e möcüzögo bitova".

²³ Ama Zu metər coğab tadoz şot'oğö: "Zu vëx sal çaltezaxsa. Açanan Bez piin bëšt'an, ay pislugbalxo!" *

*İsusi pit'oğö nu əməlbalt'ay k'oje šareğon
(Luk'. 6:47-49)*

²⁴ Metərлуğen, Bezi me əyitmoğö ibaki, şot'oğö bex p'ap'esp'ala amdar, haq'ullu baki iz k'oja jëne loxol biq'ala amdar k'inək'e.

²⁵ Ağalane eğon, selene taradon, muşurxone fuk'on t'e k'ojin loxol, ama şo tene baron, şot'aynak' ki, iz binora jëne loxole laxeşe.

²⁶ Me əyitmoğö ibaki şot'oğö nu əməlbalo isə iz k'oja q'ume loxol biq'ala haq'ılsuz amdar k'inək'e.

²⁷ Mone, ağala eğat'an, selen taradat'an, muşurxon t'e k'ojin loxol fuk'at'an şo šareşi bare-don. Jëne loxol jë tene mandon t'e k'ojaxun».

²⁸ İsusi me əyitmoğoxun oşa camaat Şot'ay zombsuna məət't'əle mandi,

²⁹ şot'aynak' ki, içögo k'anun zombalxo k'inək' təə, Buxaçuğon ext'iyər tadi sa amdar k'inək'e zombsay şot'oğö. †

8

*İsusi dirist' iz bədən yara baft'i sa amdara q'olaybsun
(Mrk'. 1:40-45; Luk'. 5:12-16)*

* **7:23 7:23** İvel məğ. 6:8; Luk'. 13:27 † **7:29 7:28-29** Mrk'. 1:22; Luk'. 4:32

¹ İsus buruğoxun şığala vədine kala sa top camaat Şot'ay bač'anexune taşı.

² Me vədə dirist' iz bədən yara baft'i sa amdar İşalayınşaki "ay Q'onçux, əgər çureğayın, za təmizbes bankon" pi, Şot'o bule k'os'bi.

³ İsusen İz kula boxodi şot'o laft'i pine: «Çurezsa, təmizbaka!» Hat'e saad me amdar iz azaraxun təmizəbaki.

⁴ İsusen şot'o pine: «Bəğa, şuk'k'ala sa əyit ma upa, ama bəyinşi t'öğöl taki va bəğeq'an. Moiseyen bürüşü payal tada, barta vi şükürbsuna bitot'in ak'eq'an». *

*Bačtani kalat'ay vėbaksun
(Luk'. 7:1-10)*

⁵ İsus K'efernauma hari vədine Rime q'oşuni sabačtani kalo Şot'o İşalayınşaki köməyə çureşi:

⁶ «Ay Q'onçux, bez q'ulluğçı p'aralıç baki k'oya bask'ine, şot'in gele koruğə aksa».

⁷ İsusen şot'o pine: «Zu hari şot'o q'olayboz».

⁸ Bačtani kalat'in coğab tadi pine: «Ay Q'onçux, Vi bezi k'oya baysuna zu layığ tezu. Bezi q'ulluğçı q'olaybakseynak' Vi sa əyit bəsebaksa.

⁹ Düze, zuval şinesa kiin oq'az əşbsa, ama beziyal kiin oq'a bakala əsk'ərxone bu, avazu hetəre baksa. Sunt'u "taki" uk'ayız, şoval tanesa, t'e sunt'u "eki" uk'ayız, şoval enesa. Bez k'ula "hayza me əşlə ba" uk'ayız, hayzeri şot'o bsane».

¹⁰ Mot'o ibakala İsus məət't'əle mandi. Şot'in fırlı İz bač'anexun eğalt'oğə metərə pi: «Vəx düzinəz nex: İsraila metər və amdar tez ak'e Zu.

* **8:4 8:4** Lev. 14:1-32

11 Bëğanan, vëx nexzu: q'erëz millëtxoxun bakalorox, bëğ c'eğala q'a bëğ batk'ala tərəfəxun bakalt'oğoy gelo hari göye padçağluğa Avrahamaxun, İsaak'axun saal İak'ovaxun sa sulfin bel arşalt'un. †

12 Me padçağluğ içoğoynak' həzirbakiyorox isə c'öş boseğalt'un, önepsun q'a uluxxo ğırıc'enst'un bakala t'e bayinq'una». ‡

13 Oşa İsusen baçtani kalat'u pine: «Taki, barta va vi vëbaksuna görəq'an tadeşi». Baçtani kalat'ay q'ulluğçiyal hat'e saad q'olayebaki.

İsusi P'yot'ri q'aynako saal q'erəzəl amdarxo q'olaybsun

(Mrk'. 1:29-34; Luk'. 4:38-41)

14 İsus P'yot'ri k'oya hari bəneği ki, şot'ay q'aynako q'ızdırmin boş bask'ene.

15 İsusen İz kula şot'ay kiyele duği, çuğoy q'ızdırmal hat'e saad şire. Şot'in hayzeri İsusa q'ulluğbsane burqi.

16 Biyəbakat'an isə içoğoy boş murdar uruf başi gele amdarxot'un eşt'a burqi. İsusenal sa əyiten murdar urufxo c'evək'i, azarit'oğoy bitova q'olayebi,

17 şot'aynak' ki, İsaya xavareçalen pi me əyitmux bex p'ap'alaney:

«Beşi azarxone İz loxol ext'i Şot'in,

Beşi q'aç'urxone taşeri». §

† 8:11 8:11 Luk'. 13:29 ‡ 8:12 8:12 Mat'. 22:13; 25:30; Luk'. 13:28 § 8:17 8:17 İsa. 53:4

İsusi bač'anexun taysuni toy
(Luk'. 9:57-62)

18 İsusen İz bel gireşi camaati gele baksuna ak'at'an İz şagirdxo əmirebi ki, İçu göle t'iyəmi tərəfq'at'un c'ovakešt'i.

19 Hame vədine sa k'anun zombal Şot'o İşalayınşaki pine: «Məəlim! Hun maya tağayın, Vi bač'anexun taysuna həzirzu».

20 İsusen şot'o pine: «Tülküğoyal, göynul purk'ala q'uşurxoyal mese bu. Ama Amdari Gare İz bula laxseynak'al sa ga tene bu».

21 İz şagirdxoxun bakala t'e sunt'in isə İsus pine: «Ay Q'onçux, za icaza tada, süft'ə tağaz bez bava oçalaxbaz».

22 İsusen şot'o metəre coğab tadi: «Bez bač'anexun eki. Barta p'uri k'inək' bakalt'oğon içanq'at'un içoğoy p'uriğə oçalaxbi».

İsusi tufana bask'est'un
(Mrk'. 4:35-41; Luk'. 8:22-25)

23 İsus lodk'ina areşi, İz şagirdxoval İz bač'anexun laşi art'unşi.

24 Bürdən t'etər ost'aar sa tufane galpi ki, göle boş əqeşi ləpinen lodk'inane q'uc'ey. İsus isə nep'axey.

25 Şagirdxo İsusi t'öğöl taşi Şot'o muğurbi pit'un: «Ay Q'onçux, yax çark'est'a, yan bat'yanksa!»

26 İsusen şot'oğə "he usume vəx q'iyen haq'sa, ay vəluğ mal bakalorox!" pine. Oşa hayzeri muşa q'a əqeşi ləpoğə q'adağanebi, hat'e saadal bəğəloy sa şip'luğə hari.

27 Şagirdxo məət't'əl mandi pit'un: «Mo hetər Amdare ki, muşen q'a eşeşi ləpoğonal İzi əyitəne bəğsa?»

İçoğoy boş murdar uruf bakala p'ə tani q'olaybaksun

(Mrk'. 5:1-20; Luk'. 8:26-39)

28 İsus göle t'iyəmi tərəf bakala Gadaraluğoy * oçalane hari. Miya gərəməzəluği mağaroğoxun İz bəş içoğoy boş murdar uruf başi p'ə tane c'eri. Şorox t'etər xatalut'unıy ki, şuk'k'al t'e yaq'axun c'ovakes bateneksay.

29 Şot'oğon harayk'a pit'un: «Ay Buxaçuğoy Ğar, yaxun k'ən çuresa? Memiya beş vaxt'axun bəş yax koruğ tast'an hare?»

30 Şot'oğoxun samal bəş kala sa bəq'e sürünət'un otarişbsay.

31 Murdar urufxon İsusa xoyinšt'unbi: «Yax c'evk'i şəp'eğat'an me bəq'e sürün boş yaq'aba».

32 İsusen şot'oğə "takinan!" pine. Murdar urufxoval amdarxoxun c'eri bəq'ürxoy boşt'un başi. T'e vədə sürünə bakala bito bəq'ürxon içoğə q'ayanaxun oq'a boşeri, göle boş baft'i q'əq'ət'unşi.

33 Bəq'ürxo otarişalxon isə şəhərə t'it'eri me bəkit'oğə bitova exlətt'unbi, içoğoy boş murdar uruf başi amdarxoy bel hari əşurxoval p'ap'est'unbi.

* **8:28 8:28** *Gadaraluğoy - bəzi şamurxost'a: Gergesluğoy*

³⁴ Mot'oxun oşa şəhərə yəşəyinşalorox bito İsusı bəşt'un c'eri. Şot'oğon İsusı ak'i Şot'o xoyinşt'unbi ki, içögoy oçalxoxun c'eri taşeq'an.

9

*İsusı iz kul-tur q'aribakit'u q'olaybsun
(Mrk'. 2:1-12; Luk'. 5:17-26)*

¹ İsus lodk'ına laşi göle t'e soğo tərəf c'ovaki İz yəşəyinşala şəhərəne * hari.

² Sa hema tanen Şot'ay t'öğöl iz kul-tur q'aribaki, iz gane boş bask'i mandı sa amdarat'un eçeri. İsusen şot'oğoy vëbaksuna ak'i iz kul-tur q'aribaki amdara pine: «Ük'lü baka, Bez ğar, vi günaxxo bağışlayınşebaki».

³ T'e vədə k'anun zombalxon içögoy ük'e boş fikirt'unbi: «Me amdaren içü Buxaçuğoy galane laxe».

⁴ Şot'oğoy fikirbalt'u avabakala İsusen pine: «Het'aynak'nan ef ük'e boş metər pis fikirxo eşt'a?»

⁵ Manu hasande? "Vi günaxxo bağışlayınşebaki" upsun, yoxsa "hayza, tarapa" upsun?

⁶ Həysə vën avabakalnan Amdari Ğare me dünyəne günaxxo bağışlayınşala ext'iyər baksuna». Oşa iz kul-tur q'aribakit'u pine: «Hayza, vi bask'i ganuval girbi taki k'oya!»

⁷ Azari hayzeri iz k'oyane taşi.

⁸ Amdarxon mot'o ak'i məət't'əlt'un mandı, insana metər ext'iyər tadi Buxaçuğə alxışt'unbi.

* **9:1 9:1** İz yəşəyinşala şəhərəne - K'ap'ernauma

*Mat'feyi şagirdxo gərbaksun
(Mrk'. 2:13-17; Luk'. 5:27-32)*

⁹ İsus t'etiin c'öyebaki, tağat'anal nalog gir-bala gala arşi Mat'fey † uk'ala sa amdarane ak'i. Şot'o "Bezi bač'anexun eki" pine, şoval hayzeri İsusi bač'anexun taneşi.

¹⁰ Oşa İsusen şot'ay k'oya şum ukat'an gele naloggirbalxo q'a q'erəzəl günaxkərxo hari şot'oxun q'a İz şagirdxoxun sagala sulfin bel art'unşi.

¹¹ Fariseyxon mot'o ak'i şot'ay şagirdxo pit'un: «Het'aynak'e ef Məəlimen naloggirbalxoxun q'a günaxkərxoxun sagala arşi şum uksa?» ‡

¹² Ama İsusen mot'o ibaki pine: «İçoğost'a azar nu bakalt'oğoy təə, azar bakalt'oğoye doxt'ura eht'iyəc bu.

¹³ Vən süft'ə takinan "bitot'ay sunaynak' ük' boksunaz çuresa, Zaynak' q'urbanxo eşt'una təə" § əyiti məninə zombakanan. Axırı Zu düzgünt'oğə təə, günaxkərxoz düz yaq'a laxsa hare».

*Ğurux efsuni barada zombsun
(Mrk'. 2:18-22; Luk'. 5:33-39)*

¹⁴ T'e vədə İoani şagirdxo İsusi t'öğöl hari pit'un: «Het'aynak' yanal, fariseyxonalğurux eyanfsa, ama Vi şagirdxon ğurux tet'un efsa?»

¹⁵ İsusen şot'oğə coğabe tadi: «İçoğoy t'öğöl təzə bəy arşi dost'urxon yas et'unfon? Ama bəyə

† **9:9 9:9** *Mat'fey* - Mat'feyi t'iyəmi s'i Leviney. Mrk'. 2:14; Luk'. 5:29 ‡ **9:11 9:11** Luk'. 15:1-2 § **9:13 9:13** Hos. 6:6; Mat'. 12:7

içoğoy aranexun taşala ğimxo eğale, t'e vədəl ğurux efalt'un.

¹⁶ Şuk'k'alēn bisi paltara tēzə parçinaxun yamalıq' tene duğsa. Şot'aynak' ki, tēzə parçinen yamalıq'bi ga oşk'at'an areşon, t'e vədə bisi parçina zapı samalal zığebon.

¹⁷ Şuk'k'alēnal tēzə fina bisi tuluğxo tene bane. Tēzə finen tuluğxo t'öpəvək'on: fıyal baredon, tuluğxoval bosalane bakon. Ama tēzə fina tēzə tuluğxot'un bane, t'e vədə tuluğxoval, fıyal şaat'e mandon».

*Xuyəri bəyinbaksun saal çuğoy q'olaybaksun
(Mrk'. 5:21-43; Luk'. 8:40-56)*

¹⁸ İsusen hələ əyitp'i tene çark'ey, hame vədine İz t'öğöl sa sinagogi kalone hari. Şot'in İsusa bul k'os'bi pine: «Bez xuyər t'evərcə p'ure, ama hari Vi kula iz loxol laxayin, yəşəyinşale».

¹⁹ İsusal hayzeri İz şagirdxoxun sagala şot'ay bač'anexune taşı.

²⁰ Hame vədine p'as's'e usen içust'a p'i taysun bakala sa çuux İsusi bač'anexun taşı iz kula Şot'ay paltari ətəyəne duği.

²¹ Şot'aynak' ki, için-içeynak' nexey: «Əgər İz paltara laft'ayiz, q'olayezbakon».

²² İsusen fıırpı şot'o ak'i pine: «Ük'lü baka, bez xuyər, vi vəbaksunen va çark'esedi». Çuux hat'e saad q'olayebaki.

²³ İsus sinagogi kalat'ay k'oya eğat'an t'üt't'əy fark'alxo q'a önek'alxo ak'i

²⁴ pine: «C'ekinan memiin, p'uri tene xuyər, nep'axe». Şot'oğon İsusi loxol axşumt'unpi.

25 Ama camaata c'öş c'evk'it'uxun oşa İsus bona başı xuyəri kula bineq'i, xuyərəl turele hayzeri.

26 Mot'oxun oşa t'e oçala bitot'in me baradane əyitp'i.

P'ə k'ač'in q'a sa lal amdari q'olaybaksun

27 İsus t'et'iin c'erit'uxun oşa p'ə k'ač'i amdar "ay Davidi Ğar, yax gorox eki" harayk'a Şot'ay bač'anexunt'un taysa burqi. *

28 İsus k'oya bağat'an k'ač'iyox İşalayinşebaki, İsusenal şot'oğoxun xavare haq'i: «Bezi mot'o bes baksuna vënan?» K'ač'i amdarxon Şot'o pit'un: "Hoo, ay Q'ončux".

29 T'e vədə İsusen İz kula şot'oğoy pulmoğoy loxol laxi pine: «Barta vəx efi vëbaksuna görəq'an tadeşi».

30 Şot'oğonal hat'e saad aksat'un burqi. İsusen isə şot'oğə "bəğanan, şuk'k'alən me barada maq'an avabaki" pi möhk'əm tapşurebi.

31 Ama şot'oğon c'eri t'e oçala bitot'aynak' Şot'ay barada exlətt'unbi.

32 Şorox taşit'uxun oşa içust'a murdar uruf bakala lal sa amdarat'un İsusi t'öğöl eçeri.

33 Murdar urufa c'evk'it'uxun oşa lalen əyitpsane burqi. Amdarxon məətt'əl mandi pit'un: «İsraila sal sa vədə metər sa şey tene bakey».

34 Ama fariseyxon next'uniy: «Şot'in murdar urufxo şot'oğoy kalat'ay zorene c'evksa». †

* 9:27 9:27 Mat'. 20:30 † 9:34 9:34 Mat'. 10:25; 12:24; Mrk'. 3:22; Luk'. 11:15

Məhsuli gele, əsp'alxoy isə mal baksun

³⁵ İsus bito şəhərmoğə q'a ayizmoğə tarapi sinagogxoy boş zomebsay, padçağluği Mıq Xavarakaroozbi amdarxo hər cür azarxoxun q'a q'aç'urxoxune q'olaybsay. ‡

³⁶ İsusen İz t'öğöl eğala camaati gele baksuna ak'at'an şot'oğoynak' İz ük'e bok'i. T'ema çarasuzt'unıy ki şorox, içəğoy kiyelxun hik'k'al etenesay, çobansuz mandi eğelxo k'inək't'unıy. §

³⁷ T'e vədə İsusen İz şagirdxo pine: «Məhsul gelene, əsp'alxo isə mal.

³⁸ Məhsuli Q'onçuğə xoyinşp'anən ki, İz məhsula gırbseynak' əsp'alxoq'an yaq'abi». *

10

İsusi İz c'ək'p'i p'as's'e şagirdə tapşuruğ tast'un

(Mrk'. 3:13-19; 6:7-13; Luk'. 6:12-16; 9:1-6; 10:1-12)

¹ İsusen İz c'ək'p'i p'as's'e şagirdə İz t'öğöl k'alpi şot'oğə murdar urufxo c'evksuni saal hər cürə azarxo q'a q'aç'urxo q'olaybsuni ext'iyərə tadi.

² İzi ap'ost'olxo * bakala me p'as's'e şagird moroxey: samciyo P'yot'r s'i tadeşi Simon q'a iz viçi Andrey, Zavdayi ğar İak'ov q'a iz viçi İoan,

‡ **9:35 9:35** Mat'. 4:23; Mrk'. 1:39; Luk'. 4:44 § **9:36 9:36** Ams'i oç. 27:17; 1 Padç. 22:17; 2 Hadis. 18:16; Yez. 34:5; Zək. 10:2; Mrk'. 6:34 * **9:38 9:37-38** Luk'. 10:2; İoan. 4:35 * **10:2 10:2** ap'ost'olxo - me əyit "yaq'abakiyo" upsune

³ Filip' q'a Varfolomey, T'omas q'a naloggirbal Mat'fey, Halfay ġar İak'ov q'a Tadday.

⁴ Kənançi † Simon saal İsusə xəyanətbi İuda İsk'ariot'.

⁵ İsusen me p'as's'e tana metər tapşuruğxo tadine yaq'a badi: «Buxaçuğo nu çalxalt'oğoy t'öğöl ma takinan, samariyaluğoyal sal sa şəhərə ma bakinan.

⁶ Süft'ə İsraili azuk'i iz yaq'a açesp'i eğelxoy t'öğöl takinan.

⁷ Ef tağala ganxo "göye padçağluğ İşalayınşakene" pi car sakanan.

⁸ Azarit'oğə q'olaybanan, p'urit'oğə bəyinbanan, yara baft'it'oğə pakbanan, murdar urufxo c'evk'anan. Hik'k'al tadinut' haq'it'u, hik'k'al haq'inut'al tadanən.

⁹ Vəxun nə q'ızıl, nə gümüş, nəəl mis təngə ma ext'anan.

¹⁰ Yaq'eynak' nə toray, nə badalbseynek' sa paltar, nə torok'al, nəəl çombağ ma ext'anan. Şot'aynak' ki, əsp'alo sa tapan şumsuz tene mandon. ‡

¹¹ Sa şəhərə nəəl ayize bağat'an xavar haq'i avabakanan, t'iya hörmət'lu amdar şunesa, t'et'iin c'eri tağamin şot'ay k'oya mandanan.

¹² K'oya bağat'an k'ojin amdarxo "xeyirq'an baki" upanan.

¹³ Əgər k'oj layiğesa, ef tadi xeyir-bərəkət t'e kojın loxol bakale; layiğ tenesa, ef tadi xeyir-bərəkət vəx qaybakale.

† **10:4 10:4** Kənançi - rimluğoy hari İsraili loxol kalaluğbsuni əleyinə bakalt'oğə tadeşi s'i. ‡ **10:10 10:10** 1 K'or. 9:14; 1 T'im. 5:18

14 Şiin vëx nu q'abulbi ef uk'alt'oğoval nu ũmŭxlaxayin, t'e k'oyaxun nəəl şəhərexun c'eğat'an ef turmoğoy tozal şap't'anan. §

15 Vëx düzinəz nex: Axırncı ğine Sodomi q'a Gomorray hal t'e şəhəri halaxun suuk' bakale. *†

İsusi bac'anexun taysuni toy
(Mrk'. 13:9-12; Luk'. 21:12-17)

16 Mone, q'uziğə canavarxoy boş yaq'abala k'inək'ez vëx yaq'absa. Şot'aynak'al dizik' k'inək' müdrik, göyərçin k'inək'əl saf bakanan. ‡

17 Amdarxoxun vëx bəğanan, şot'aynak' ki, şot'oğon vëx divanbali bəş c'evk'i sinagogxoy boş tatarlayınşalt'un.

18 Vëx Za görə kalaluğbalxoy q'a padçağxoy bəş eçalt'un, vənal şot'oğoynak' q'a Buxaçuğə nu çalxalt'oğoynak' Bez barada exlətp'i şahidlüğbalnan.

19 Şot'oğon vëx divanbala gala eçat'an, t'et'iya ef hetər upsuni nəəl k'ə upsuni fikirə ma zapanan. Upsun lazım bakalorox vëx hat'e vədinest'a tadeğale,

20 şot'aynak' ki, əyitk'alo vən tenan bakal, ef boş bakala ef Bavay Urufen vëx əyitp'est'ale. §

21 Viçen viçə, bavan əylə bəsp'est'ale. Əylux bava-nanay çoyel çurpi şot'oğə bisuna yaq'abi bakalt'un. *

§ 10:14 10:14 Ap'ost'. 13:51 * 10:15 10:7-15 Luk'. 10:4-12

† 10:15 10:15 Burq. 19:24-28; Mat'. 11:24 ‡ 10:16 10:16 Luk'.

10:3 § 10:20 10:19-20 Luk'. 12:11-12 * 10:21 10:21 Mrk'. 13:12; Luk'. 21:16

22 Efi Bezi şagirdxo baksuna görə bitot'in vëx nifrətbalt'un. Ama axıral şirik' portp'alo çark'eğale. †

23 Vëx sa şəhərexun şəp'eğat'an, t'iyəmint'u t'it'anan. Şot'aynak' ki, vëx düzinəz nex: vən İsraili şəhərməğə hələ tarapi çark'inut Amdari Ğar eğale.

24 Nə şagird iz məəliməxun, nəəl nöker iz ağaxun ala tene. ‡

25 Şagirdə iz məəliməllarik', nökerəl iz ağallarik' baksun bəse. Ef zənden k'ojin q'onçuğəBaal-Zevult'un§ nexesa, içuxun sa k'oya bakalt'oğə k'ət'un uk'on? *

Vëx hik'k'al bes nu bakalt'oğəoxun ma q'ıbanan (Luk'. 12:2-9)

26 Metərlüğən, şot'oğəoxun ma q'ıbanan. Şot'aynak' ki, t'etər c'ap' sa şey tene bu ki, şot'ay ço nu qayəğane nəəl t'etər c'əp'k'in sa şey tene bu ki, şə qavuna nu c'eğane. †

27 Zu vëx bayinq'una pit'oğə ğene işiğən exlətp'anan, ef ümüğəy tume şip'c'ə pit'oğə laşi üğülxun car sakanan.

28 Efi bədənə əfçibi, ama elməğə haq'es nu bakalt'oğəoxun ma q'ıbanan. Ham el-məğə, hamal bədənə cəhənnəmə əfçibes bakala Buxaçuğəoxun q'ıbanan.

† 10:22 10:22 Mat'. 24:9,13 ‡ 10:24 10:24 Luk'. 6:40; İoan. 13:16; 15:20 § 10:25 10:25 Baal-Zevul - şeytani s'i. * 10:25 10:25 Mat'. 9:34; 12:24; Mrk'. 3:22; Luk'. 11:15 † 10:26 10:26 Mrk'. 4:22; Luk'. 8:17

29 Sa məyin köpi tene p'ə çovalı toy? Ama şot'oğoy saycoval ef Bavay icaza bakinut oq'a tene biton.

30 Ef isə lap biin popurxoval bəq'ələsene.

31 Şot'aynak'al ma q'ibanan, ef ga Buxaçuğoy piyes t'e bəq'əlpı çark'es nu bakala çovalxoxun gele alane.

32 Amdarxoy bəş Za çalxalt'u Zuval göynul bakala Bez Bavay bəş çalxoz.

33 Amdarxoy bəş Zaxun çə taradalt'uxun isə, Zuval göynul bakala Bez Bavay bəş çə taradoz. ‡

İsusa layığ baksun

(Luk'. 12:51-53; 14:26-27)

34 Ma fikirbanan ki, me dünyəne şip'luğ eşt'eynak'ez hare. Zu şip'luğ təə, cöybseynak' q'ilincez eçere.

35 Zu harezu ki,
"ğara iz bavaxun,
xuyərə iz nanaxun,
binal iz q'aynakoxun cöybaz.

36 İçuxun sa k'ojin boş bakalt'oğoxun düşmən bakale amdar". §

37 İz bava nəəl iz nana Zaxun gele çureğalo Za layığ tene. İz ğara nəəl iz xuyərə Zaxun gele çureğaloval Za layığ tene.

38 Bez baç'anexun eysun çureğalt'in, iz xaça ext'i eğalane. T'e vədəne şə Za layığ bakes bakon. *

‡ 10:33 10:33 2 T'im. 2:12 § 10:36 10:35-36 Mik'. 7:6 * 10:38
10:38 Mat'. 16:24; Mrk'. 8:34; Luk'. 9:23

39 İz elmoğo efsun çureğalt'in şot'o açesp'ale, Bez dərden iz elmoğo açesp'alt'in isə şot'o efale. †

40 Vəx q'abulbalt'in Zane q'abulbsa, Za q'abulbalt'inal Za Yaq'abit'une q'abulbsa. ‡

41 Xavareçala şot'ay xavareçal baksuna görə q'abulbalt'u tadeğala payal sa xavareçala tadeğala payaxun bakale. Düzgünt'u şot'ay düzgün baksuna görə q'abulbalt'ay payal düzgünt'u tadeğala payaxun bakale.

42 Vəx düzinəz nex: Bezi şagirdxoy sunt'u şot'ay Bezi baç'anexun eysuna görə lap sa cam çax xe tadalt'inal iz bit'ay əvəzə ak'ale». §

11

*İsus Xrist'os q'a K'unuk'bal İoan
(Luk'. 7:18-35)*

1 İsusen İz p'as's'e şagirdə tapşuruğxo tadi çark'it'uxun oşa karoozbi zombseynak' q'erəz şəhərməğone taşi.

2 İoanen isə türminə Xrist'osi biq'ala əşurxoy barada ibaki iz şagirdxo yaq'anebi ki,

3 Şot'oxun xavar haq'at'un: «Beşi Yaq'bəğalo Hunnu, yoxsa q'erəzt'ay yaq'a bəğen?»

4 İsusen şot'oğə coğabe tadi: «Takinan ef ak'alt'oğə q'a ibakalt'oğə İoana p'ap'esp'anan:

5 k'aç'igoy piyel işigə eysa, axsağxo tarat'unne, yara baft'iyorox q'olaybaki pakt'unbaks,

† 10:39 10:39 Mat'. 16:25; Mrk'. 8:35; Luk'. 9:24; 17:33; İoan. 12:25 ‡ 10:40 10:40 Mrk'. 9:36-37; Luk'. 9:47-48; 10:16; İoan.

13:20 § 10:42 10:42 Mrk'. 9:41

karurxon it'unbaksa, p'uriyox bəyint'unbaksa, kəsibxoynak'al Mûq Xavare bayanbaksa. *

⁶ Bezi şu baksunaxun nu şüpələyinşakalo he bəxt'əvəre!»

⁷ Morox taşit'uxun oşa İsusen camaateynak' İoani baradane exlətpsa burqı: «Vən het'aynak'nan taşey çöle? Muşen gəşa hetər galgalst'una bəğsa?

⁸ T'e vədə het'aynak'nan taşey p'oy? Bərkə fikirbenan ki, taşi q'əşəng paltar lapi sa amdar ak'alnan? Ama q'əşəng paltar lak'alorox padçağxoy sarayxot'un yəşəyinşbsa.

⁹ P'oy şu aksanan c'erey? Xavareçala? Düze, ef ak'iyo həgigiyal xavareçale, vəx uk'az ki, şo lap' xavareçalaxunal üst'üne.

¹⁰ Mo İvel Şame boş iz barada metər şameşiyone:

"Mone, Vaxun bəş Bez elçinaz yaq'absa, Şot'in Vaxun bəş taşi Vaynak' yaq' həzirbale". †

¹¹ Vəx nexzu: nanay tapanexun c'erit'oğoy boş K'unuk'bal İoanaxun ala bakalo tene bake. Ama göye padçağluğa ən oq'a bakaloval şot'oxun üst'üne.

¹² K'unuk'bal İoani c'eri k'aroozbsa burqı ğimxoxun həysət'inal şirik' göye padçağluğa nu çureğalt'oğon davane taşt'a, şot'o zor əşp'est'i əfçibsunt'un çuresa. ‡

* **11:5 11:5** İsa. 35:5-6; 61:1-3 † **11:10 11:10** Mal. 3:1 ‡ **11:12 11:12** şot'o zor əşp'est'i əfçibsunt'un çuresa- grek'i muzin me ganu k'alk'at'an metərəl q'amışakes banekon: t'iya tağala yaq'al əzyəttoxune c'ovaksa.

¹³ Göye padçağluği barada hələ İoanaxun bəş xavareçalxoy q'a Moiseyi k'anuni girkurxoy boşal səməseney. §

¹⁴ Əgər avabaksun çurnansasa, efi izi qaybaki eysuna yaq'bəğala İlya hamo içe. *

¹⁵ Ümüx bakalt'in ibakeq'an!

¹⁶ Avanan şut'un oşq'arst'a me döörin amdarxo? Bazarin biyex arşi suna harayk'a metər uk'ala əyloğot'un oşq'ar şorox:

¹⁷ Vəynak' əçin havayan farpi,
Ama vən əçitenanpi,
Vəynak' önedala məğurxoyan məğpi,
Ama vən önetenanpi".

¹⁸ İsə mone, iz jomo nə şum, nəəl fi nu duğala İoane hari: pit'un "şot'ost'a murdar urufe bu".

¹⁹ Bitot'ullarik' ukala, uğələ Amdari Gare hari: pit'un "me tapanxora q'a uğələ bəğanan, iz arşi-hayzala naloggirbalxoxun q'a mandi günaxkərxoxun sa fərg tene bu şot'ay". İçoğoy biq'ala əşurxoxune ak'esa Buxaçuğoy müdrikluğ tadeşiyorox».

Vay ef hala, ay nu toobabi şəhərmux

(Luk'. 10:13-15)

²⁰ Oşa İsusen İzi ən gele möcüzoox ak'est'i şəhərmoğoy içoğoy nu toobabsuna görə töhmətbsane burqi:

²¹ «Vay vi hala, ay Xorazin! Vay vi hala, ay Bet'sayda! Vəst'a baki möcüzoox Sura q'a Sidona

§ 11:13 11:12-13 Luk'. 16:16 * 11:14 11:14 Mal. 4:5; Mat'. 17:10-13; Mrk'. 9:11-13

bakiyniy, şot'oğon gele vaxt'axun çul lapi jeq'a içoğoy bel şipi †toobabet'uniy. ‡

²² Şot'aynak'al vëx nexzu: Axırnci ğine Sure q'a Sidoni hal ef halaxun suuk' bakale.

²³ Hunal, ay K'efernaum,
Fikirenbsa ki, va göynul ëqevk'alt'un?
Təə, oçala badalt'un!

Əgər vëst'a baki möcüzoox Sodoma bakiyniy,
şo hələ həysəəl çurpeney. §

²⁴ Şot'aynak'al vëx nexzu: Axırnci ğine Sodom şəhəri hal vi halaxun suuk' bakale». *

*Mandak'bakit'oğoynak' Műq Xavar
(Luk'. 10:21-22)*

²⁵ T'e vədə İsusen pine: «Ay oçali q'a göye Q'onçux bakala Bava! Va şükürezbsa ki, içoğoy müdrik saal q'amışakal hesabbalt'oğoxun c'ap' mandit'oğoy əyloğon avabakest'i Hun.

²⁶ Şot'aynak' ki, Vi ük'en metərə çureşi, ay Bava!

²⁷ Bez Bavan hər şeyə Bez ext'iyərənə tade. Ğara İz Bavaxun başq'a şuk'k'alən tene çalxsa. Baval İz Ğaraxun saal Ğaren avabakest'un çureğala amdaraxun başq'a şuk'k'alən tene çalxsa. †

²⁸ Ay bñhi yükəxun mandak'bakiyoroş, Bez t'öğöl ekinan, Zu vëx irəətluğa c'evk'oz.

† **11:21 11:21** Çul lapi jeq'a içoğoy bel şipi - Damna israiluğon çul lapi içoğoy bel jeq' şit'unney ki, içoğoy yaslu baksuna nəəl toobabsuna ak'est'at'un. ‡ **11:21 11:20-21** İsa. 23:1-18; Yez.

26:1-28:26; Yol. 3:4-8; Amos 1:9-10; Zək. 9:2-4 § **11:23 11:23** Burq. 19:24-28; İsa. 14:13-15 * **11:24 11:24** Mat'. 10:15; Luk'. 10:12 † **11:27 11:27** İoan. 1:18; 3:35; 10:15

²⁹ Bezi tadi buyruğxo ef loxol yük bi taradanan, Zaxun zombakanan. Şot'aynak' ki, Bezi cügü hamal ük' nəzik' baksuna görə efıyal elmux irəətluğane c'eğon. ‡

³⁰ Axırı Bezi buyruğxo irəət, Bez yükəl suuk'e!»

12

Şamat' ğine barada zombsun

(Mrk'. 2:23-28; Luk'. 6:1-5)

¹ Sa ği İsus Şamat' ğine əkini boşt'ane c'ovaksay. İz şagirdxonal busabaki burt'unqi sünbülxo çuki uksa. *

² Fariseyxon mot'o ak'i Şot'o pit'un: «Bəğa, Vi şagirdxon Şamat' ğine q'adağanbakala əşurxot'un biq'sa».

³ İsusen isə şot'oğö metərə coğab tadi: «Vən Davidi q'a iz t'öğöl bakalt'oğoy busabaki bit'oğoy barada tenan k'alpe ki?

⁴ Şo afırıpsuni çadıra başı saycə bəyinşxoy uksuna ıcaza bakala Buxaçuğö həsrbaki şumurxoxune kəyi. Ama t'e şumaxun uksuna nə izi, nəəl iz t'öğöl bakalt'oğoy ıcaza buteney. †

⁵ Bərkə Moiseyiyl k'anuna tenan k'alpe? Tenan ava ki, bəyinşxon xramaŞamat' ğine əşpsunen me ğine q'aydoğö pozmişalbayt'un, mo Buxaçuğoy piyes taxsır tene hesabbaksa?

⁶ Vəx nexzu: xramaxunal üst'ün Bakalone memiya.

‡ 11:29 11:29 Yer. 6:16 * 12:1 12:1 K'an. 23:25 † 12:4 12:3-4
 Lev. 24:9; 1 Şam. 21:1-6

⁷ Əgər vən "bitot'ay sunaynak' ük' boksunaz çuresa, Zaynak' q'urbanxo eşt'una təə" ‡ əyiti məninə avabakiynaniy, arşi taxsırsuzt'oğoynak' taxsır tenan qəvəğoy.

⁸ Axırı Amdari GarŞamat' ğineyalq'onçuxe».

Kul q'aribaki amdari q'olaybaksun

(Mrk'. 3:1-6; Luk'. 6:6-11)

⁹ İsus t'et'iin c'erit'uxun oşa sinagogane başı.

¹⁰ T'et'iya kul q'aribaki sa amdare buy. İsusaxun xavart'un haq'i: «Şamat' ğine q'olaybsuna icaza bune?» Şot'oğon metər upsunen İsusi çoyel duğseynak' sa taxsırt'un qəvəsay.

¹¹ İsusen şot'oğ coğabe tadi: «Za ef boşt'an sunt'u ak'est'anan ki, izi bakalo sa eğel bakane, t'e eğelal Şamat' ğine kura baft'i bakayin şot'o taşı t'et'iin nu c'evk'ane? §

¹² Ama həysə eğelaxun heq'ədər dəyərlü bakala amdaraxune exlət taysa! Metərлуğen, Şamat' ğine şaat'luğ bsuna icaza bune».

¹³ Oşa İsusen t'e amdara pine: «Vi kula boxoda!» Şot'in iz kula boxonedi, kulal hat'e saad q'olayebaki.

¹⁴ Fariseyxon isə c'eri İsusə hetər əfçibsunı barada fikirbsat'un burqi.

Buxaçuğon c'ək'p'i Q'ulluğbal

¹⁵ İsusen mot'o avabaki t'et'iin c'eri taneşi. Şot'ay baç'anexun gele amdare taşı, İsusenal şot'oğ bitova q'olayebi,

16 ama şot'oğö İzi barada exlətpsuna q'adağanebi, şot'o görə ki jomo bafst'un tene çuresay.

17 Mo İsaya xavareçali me piyoroq bex p'ap'seynak'e baki:

18 "Mone Bez c'ək'p'i Q'ulluğbal, Bez ük'e bask'iyone, Bezi İçuxun irəzi bakalone! Bezi Urufaxun tadoz Kot'o Zu, Kot'inal millətxoynak' düzgünluğı k'ə baksuna car sakale.

19 Nə höcəttenebal, nə haraytenek'al, Qavuna şuk'k'alən Kot'ay səsə tene ibakal.

20 Düzgünluğun me dünyəni pisluga iz turin oq'a laxamin Şerebaki gəşal kula boxodi tene çuk'al Bezi Q'ulluğbalen,

K'üünəxbakala pisosal fupi tene açesp'al.

21 Umudi ga bakale Ko millətxoynak'". *

İsus q'a Baal-Zevul

(Mrk'. 3:20-30; Luk'. 6:43-45; 11:14-23)

22 Oşa İsusi t'öğöl içust'a murdar uruf bakala sa amdart'un eçeri. Şo ham k'aç'iney, ham lal. İsusen şot'o q'olayebi, me amdarenal əyitp'sa q'a aksane burqi.

23 Camaat bito məət't'əlt'un mandi, şot'oğon "bərkə beşi yaq'bəğala Davidi Ğar hamone?" pi sunaxun xavar haq'sat'un burqi.

24 Fariseyxon mot'o ibaki pit'un: «Murdar urufxoy kalo bakala Baal-Zevulene köməybsa me

* 12:21 12:17-21 İsa. 42:1-4

ambara, tene murdar urufxo c'evk'es tene bakoy kot'in». †

²⁵ Fariseyxoy k'ə fikirbsuna avabakala İsusen şot'oğə pine: «P'ə gala cöybaki sun-sunaxun nu yaq'axtağala nə padçağluğ, nə şəhər, nəəl k'oj porttenebon.

²⁶ Əgər Şeytanen Şeytanane c'evksasa, mo için içü c'evksune baksa. T'e vədə şot'ay padçağluğen sal porttenebon!

²⁷ Əgər Zu murdar urufxo Baal-Zevuli zorenez c'evksasa, p'oy ef amdarxon murdar urufxo şi zorent'un c'evksa? Metərлуğen, şot'oğoy bəş c'eri coğab tadalnan vən!

²⁸ Ama Zu murdar urufxo Buxaçuğoy Urufenez c'evksasa, mo şo upsune ki, Buxaçuğoy padçağluğ ene ef aranene.

²⁹ Axırı şine zorba amdari k'oya başi şot'ay kul-tura çaçp'inut şot'ay mala fūq'p'es bakan? K'ojin q'onçuğoy kul-tura çaçt'unk'on ki, iz k'oja fūq'p'es bakan.

³⁰ Zaxun sagala nu bakalo Bez tərəf tene, Zaxun sagala nu girbalt'inal şarene. ‡

³¹ Şot'o görəl vəx nexzu: amdarxoy əşp'est'i bito günaxxo q'a içəğoy Buxaçuğə bəhi tağala əyitmux şot'oğə bağışlayınşakes banekon, ama İvel Urufa bəhi tağala əyitmux tene bağışlayınşakal.

³² Amdari Ğara bəhi tağala əyitmux uk'alt'aynak' bağışlayınşaksun bune, ama İvel Urufa bəhi tağala əyitmux uk'alt'aynak' nə me

† 12:24 12:24 Mat'. 9:34; 10:25 ‡ 12:30 12:30 Mrk'. 9:40

döörəst'ə, nəəl oşin döörəst'a bağışlayınşaksun tene bu. §

³³ Əgər ef xod şaat' bakayin, iz meyvəl şaat' bakale. Əgər xod pis bakayin, iz meyvəl pis bakale, şot'aynak' ki, xod iz eçala barene çalxesa. *

³⁴ Ay gürzinəxun bakiyorox! Efi boş meq'ədər pislüğ baksunen efi jomoxun şaat' əyit c'enəğon? Axırı amdari boş bakalone jomoxun c'eysa. †

³⁵ Şaat' amdaren iz boş gireşi şaat' şeymoğoxune c'evksa, pist'in isə iz boş gireşi pist'oğoxun.

³⁶ Vəx nexzu: amdarxon içoğoy jomoxun c'eri hər ams'i əyitə görə Axırnci gine coğab tadalt'un.

³⁷ Şot'o görə ki, t'e vədə vi pit'oğoy nə əvəzə ak'alnu, nəəl iz cazina zap'k'alnu».

K'anun zombalxoy q'a fariseyxoy İsusı şu baksunaxun şüpələyinşaksun

(Mat'. 16:1-4; Mrk'. 8:11-12; Luk'. 11:24-26,29-32)

³⁸ T'e vədə bəzi k'anun zombalxon q'a fariseyxon İsusa pit'un: «Məəlim, yaynak' Vi şu baksuna ak'est'ala sa nu ak'eşi əş biq'a». ‡

³⁹ İsusen şot'oğə coğabe tadi: «Pis saal Buxaçuğoy laxi yaq'axun c'eri nəsilən sa nişane aksun çuresa, ama şot'oğə İona xavareçali bel harit'oğoxun avuzin sa nişan tene tadeğal.

§ 12:32 12:31-32 Luk'. 12:10 * 12:33 12:33 Mat'. 7:20 † 12:34 12:34 Mat'. 3:7; 15:18; 23:33; Luk'. 3:7 ‡ 12:38 12:38 Luk'. 11:16

⁴⁰ Hetər ki İonane xib ği-xib üşe kala çəlin tapane mande, hat'etərəl Amdari Ğar xib ği-xib üşe oçalı boş mandale. §

⁴¹ Ninevina bakalt'oğon Axırnci ğine me nəsilə amdarxoxun sagala bəyinbaki şot'oğoy taxsirkər baksuna çoyel c'evk'alt'un. Axırı şot'oğon İonay karoozbi pit'oğoxun oşa tooba-bet'unıy, ama həysə ef t'öğöl İonaxunal üst'ün Bakalone bu. *

⁴² Güney tərəfəxun bakala çuux-padçağenal † Axırnci ğine me nəsilə amdarxoxun sagala bəyinbaki şot'oğoy taxsirkər baksuna çoyel c'evk'ale. Axırı şo Solomoni jomoxun c'eğala müdriklığa ümüxlaxseynak' dünyəni t'e belx-une hayzeri harey, ama həysə ef t'öğöl Solomon-axun üst'ün Bakalone bu.

⁴³ Murdar uruf amdaraxun c'erit'uxun oşa xesuz ganxone tarane, içeynak' mandala gane qəvəsa, ama tene bəğəbsa.

⁴⁴ T'e vədə şot'in nexə: "Barta bez c'eri k'oya qaybakaz". K'oya qaybakat'an isə şot'o ams'i, təmiz, şareşi-şameşine aksa.

⁴⁵ T'e vədə şot'in taşi içuxun samalal betər vüğ dənə q'erəz murdar urufe eşt'a. Şoroxal başi t'et'iya mant'unst'a. Oşa me amdareynak' süft'int'uxunal pise baksa. Me pis nəsilə axıral metər bakale».

§ 12:40 12:40 İon. 1:17 * 12:41 12:41 İon. 3:5 † 12:42 12:42 güney tərəfəxun bakala çuux-padçağ - yəni Səbaxun Solomoni t'öğöl hari çuux-padçağ. 1 Padç. 10:1-13; 2 Hadis. 9:1-12

İsusi nana saal viçimux şuva?

(Mrk'. 3:31-35; Luk'. 8:19-21)

⁴⁶ İsusen camaataxun exlətp'at'an, İz Nana q'a İz viçimux çölin tərəf çurpet'unıy. Şot'oğon İçuxun exlətpsunt'un çuresay.

⁴⁷ Sa amdaren İsusa pine: «Vi Nana q'a viçimux c'öş çurpet'un, şot'oğon Vaxun exlətpsunt'un çuresa».

⁴⁸ İsusen me əyitmoğ pit'u metərə coğab tadi: «Şuva Zaynak' nana q'a viçi bakalo?»

⁴⁹ Oşa İz kula İz şagirdxoy tərəf boxodi pine: «Bez nana q'a Bez viçimux moroxe.

⁵⁰ Şot'aynak' ki, şiin göynul bakala Bez Bavay uk'alt'u bex p'ap'eseypsasa, Bez viçi, Bez xunçi saal Bez nana şone».

13

Şarpi şile barada məsələ

(Mrk'. 4:1-20; Luk'. 8:4-15)

¹ T'e ği İsus k'oyaxun c'eri, taşi göle t'öğöl areşi.

² İz hərrəmine gele amdar giresuna görə məcburebaki ki, lodk'ına arşane, camaat isə q'ariluğanə çurpi. *

³ İsusen şot'oğoynak' gele şeyə məsələğone exlətpsay:

«Mone, sa əkinçi şil şarpsane c'eysa.

⁴ Şark'ala vədine şilurxoy sa hemo yaq'e t'öğölə bist'a, q'uşurxonal hari şot'oğə t'uk't'i ut'unksa.

* 13:2 13:2 Luk'. 5:1-3

⁵ Sa hemo k'ul mal bakala jëluğ ganxone bist'a. İçoğoy k'ul mal baksuna görə şorox usum göyünt'unbaksa,

⁶ ama bëğ c'eri şot'oğə bok'osebsa, t'ıq'p'i şilural hələ kalabakinut q'arinebaksa.

⁷ Sa hemo şaşurxoy aranene bist'a, şaşurxonal kalabaki şot'oğə əfçinebsa.

⁸ Bərəkətlu oçala bitı şilurxon isə sabaç, altmış nəəl ki otuz q'at gele məhsult'un tast'a.

⁹ Ümüx bakalt'in ibaqeq'an!»

İsusi het'u görə məsələğon əyitpsuni barada

¹⁰ T'e vədə şagirdxon İsusa İşabaki xavart'un haq'i: «Het'aynak'en şot'oğoynak' məsələğon exlətpsa?»

¹¹ İsusen şot'oğə coğabe tadi: «Şot'aynak' ki, göye padçağluğı sirurxo avabaksun vəx tadeşene, ama şot'oğə tene tadeşe.

¹² Şii bunesa, şot'o Buxaçuğon samalal gele tadale, şoval bolluğı boş bakale, ama şii tene busa, iz bakalt'uval iz kiyexun haq'ale. †

¹³ Zu şot'aynak'ez şot'oğoxun məsələğon exlətpsa ki, "şot'oğon bët'unğsa, ama tet'un aksa; ümüxt'unlaxsa, ama nə itet'unbaksa, nə q'amıştet'unbaksa".

¹⁴ İsayə xavareçalen şot'oğoy barada pi me əyitmux bexə p'ap'i:

"İbakalnan, ama tenan q'amışakal,
Bëğalnan, ama tenan ak'al.

¹⁵ Şot'aynak' ki, me azuk'a hik'k'al t'əq'tenesa:

† 13:12 13:12 Mat'. 25:29; Mrk'. 4:25; Luk'. 8:18; 19:26

Ŭmŭxxo biq', pulmuxal q'ic'e ŝot'oğoy.
Tene, pul bakalt'in anek'oy,
Ŭmŭx bakalt'in inebakoy,
Ŭk' bakalt'inal q'amişebakoy.
T'e vədə Bez t'öğölt'un eğoy,
Zuval ŝot'oğə q'olayezboy". ‡

¹⁶ Ama ef pulmux bəxt'əvəre, ŝot'aynak' ki,
aneksa, ef ŭmŭxxoval bəxt'əvəre, ŝot'aynak' ki,
inebaksa!

¹⁷ Vəx düzinəz nex: gele xavareçalxon q'a
düzgün amdarxont'un ef ak'it'oğə aksun çureşi,
ama tet'un ak'i, ef ibakit'oğoval ibaksun çureşi,
ama tet'un ibaki. §

*Şarpi şile barada bakala məsəlinə
q'andırışsun*

¹⁸ İsə əkinçin barada məsəlin məninə
ŭmŭxlaxanan:

¹⁹ amdaren göye padçağluği xavara ibaki ŝot'o
nu q'amişakat'an, şər bakalt'in hari ŝot'ay ŭk'e
boş biti şilə ext'i taneşt'a. Me şil yaq'e t'öğöl biti
şil k'inək'e.

²⁰ Jəluğ ganxo biti şil isə, xavara ibaki ŝot'o
hat'e saad müqluğen q'abulbalt'ay ŭk'e biti şil
k'inək'e.

²¹ Ama metər şilen tum tene duğsa, ŝot'o
görəl me amdari vəbaksunen boxoy tene zap'e,
t'e xavara q'abulbalt'oğoy əzyətə q'a çətinluğa
ak'ala k'inək' hat'e saad qəşebaksa.

²² Şaşurxoy boş biti şil isə, xavara ibaki, ama
ŝot'o hər ģinen eçala çətinluğen q'a təngin

‡ 13:15 13:13-15 İsa. 6:9-10; İoan. 12:39-40; Ap'ost'. 28:26-27

§ 13:17 13:16-17 Luk'. 10:23-24

qoşt'an t'ist'unen iz boş q'əq'əpi amdari ük'e biti şil k'inək'e. Metər silen bar tene eçon.

²³ Bar tadala oçala biti şil isə əyitə ibaki şot'o q'amişakala amdari ük'e biti şil k'inək'e. Metərt'in bit'eşit'uxun sabaç, altmış nəəl otuz q'at gele bare eçon».

İle q'a arumi barada məsələ

²⁴ İsusen şot'oğoynak' sa məsələl exlətebi:

«Göye padçağluğ iz q'oruğa saat' şil şarpi sa amdarane oşq'ar.

²⁵ Ama sa üşə, bito bask'i vədine şot'ay düşmənen hari arumi arane il şarpi tanesa.

²⁶ Hari arum kalabaki bul c'eql'ala vədine iləl bureqsa ak'esa.

²⁷ Q'oruği q'onçuğoyk'ulurxon hari şot'o next'un: "Ağa, hun vi q'oruğa c'ək'eşi şil ten şarpey ki? P'oy me il mayine əmələ hari?"

²⁸ Şot'in k'ulurxo metərə coğab tast'a: "Mo düşməni əşe". K'ulurxon isə şot'o "çurensa tağen şot'oğö ilben?" next'un.

²⁹ Q'oruği q'onçuğonal şot'oğö nexə: "Təə, şot'aynak' ki, ila zapi c'evk'at'an şot'oğoxun sagala arumal c'evk'alnan.

³⁰ Barta exal şirik' p'öğəl sagala kalabakeq'at'un. Exe vədine isə zu exp'alxo tapşurboz ki, süft'ə iləq'at'un topbiğaçp'i. Şot'oğö bok'osp'it'uxun oşa bez aruma ambarxo bapest'oz"».

P'İlp'iluni şile saal əyini barada məsələ

(Mrk'. 4:30-34; Luk'. 13:18-21)

³¹ İsusen q'erəz sa məsələl şot'oğö exlətebi:

«Göye padçağluğ sunt'in q'oruğa bit'i sa dənə p'ilp'iluni şil k'inək'e.

³² Me şil şilurxoy boş ən mis'ik'oval bakayin, kalabakat'an bost'ani bitk'iğoxun alloye eşesa, lap xode boydane baksa. Q'uşurxonal purpi hari şot'ay taymoğoy loxol mest'un biq'sa».

³³ İsusen şot'oğə q'erəz sa məsələl exlətebi:

«Göye padçağluğ sa çuğoy ext'i xib put xari-nen şarpi boq'oya gərbi əyin k'inəke, dirist' t'e boq'oyane ayevk'on şot'in».

³⁴ İsusen mot'oğə bitova amdarxoynak' məsələğəne exlətpsay, şot'oğəynak' hik'k'ala məsələ eçerint tene exlətpsay ki,

³⁵ xavareçalen pi me əyit bex p'ap'ane:

"Məsələğəon əyitk'oz,

Dünyə yaranmışakit'uxun mağay c'ap' mandit'oğə bayanboz". *

Q'oruğa bakala arumi q'a ile məsəlinə q'andırışsun

³⁶ Oşa İsus amdarxoxun cöybaki k'oyane başı. İz şagirdxo İz t'öğöl hari pit'un: «Q'oruğa c'eri ile məsəlinə yax q'andırışa».

³⁷ İsusen şot'oğə metərə coğab tadi: «Şaat' şilə şarpiyo Amdari Ğare.

³⁸ Q'oruğ - dünyəne. Şaat' şil - padçağluğa tağala yaq'a c'ək'p'iyorox. İl - şər bakalt'ay amdarxone.

³⁹ İla şarpi düşmən - iblise. Ex - dünyəni axıre, exp'alxo isə - angelxone.

* 13:35 13:35 İvel məğ. 78:2

40 İla girbi aruğo bok'osp'alt'ullarik' bakale dñyənı axı rast'al.

41 Amdari Ğaren İz angelxo yaq'abale, şot'oğonal pis yaq'a zap'k'alt'oğ o q'a şər əş biq'alt'oğ o bitova şot'ay padçağluğaxun c'evk'i

42 nu açala aruğo bosalt'un. Önepsun q'a uluxxo ğırıc'enst'un bakale t'iya.

43 Düzgün amdarxon isə içoğoy Bavay padçağluğa bəğ k'inək' işiğ sakalt'un. Ŭmũx bakalt'in ibakeq'an!

Xəzinə saal mirvarin barada məsələ

44 Göye padçağluğ q'oruğa c'ap' sa xəzininəne oşq'ar. Bəğəbi amdaren şot'o tüzədən c'ap'ebşa, mũq-mũq taşı izi k'ə bunesa toydi t'e q'oruğa haneq'sa.

45 Göye padçağluğ gözəl mirvari qəvəğala sa haq'i-toy dalal oşq'are.

46 Sa ği şot'in t'e gele toyexlu mirvarına bəğənebsa taşiyal izi k'ə bunesa toydi şot'o haneq'sa.

Tore barada məsələ

47 Göye padçağluğ çəlibiq'alxon dənizə tor bosi cürbəcür çəli biq'sunane oşq'ar.

48 Tor buybakat'an şot'o q'ariluğat'un zap'e, arşiyal saat't'oğ o c'ək'p'i q'avurxot'un buybsa, pist'oğ o isə t'ödx't'un bost'a.

49 Dñyənı axı rast'al metər bakale. Angelxon hari pist'oğ o düzgünt'oğoy boşt'an cöybi

50 şot'oğ o nu açala aruğo bosalt'un. T'et'iya önepsun q'a uluxxo ğırıc'enst'un bakale.

51 İse bitova q'amışnanbaki?» Şot'oğonal "hoo, ay Q'ončux", pi coğabt'un tadi.

52 İsusen şot'oğõ pine: «Metərluğen, göye padçağluğa sa şagird bakala hər k'anun zombal iz girbit'oğõ qaypi t'et'iin ham tüzə, ham bisi şeymux c'evk'ala k'ojin q'ončuğone oşq'ar».

*İsusi İz yurdnu nu q'abulbaksun
(Mrk'. 6:1-6; Luk'. 4:16-30)*

53 İsusen me məsələğõ exlətp'i çark'i t'et'iin taneşi.

54 İz doğma şəhərə hari sinagoga zombsane burqı. Şot'o ümüxlaxala camaat məətt'ələ manst'ay. Şot'oğon metərt'un nexey: «Me amdaren mema mayine ava, me əşurxo biq'seynak' içust'a me zor mayine?»

55 Mo ust'ay ğar tene ki? İz Nana Mariya, iz viçimuxal İak'ov, İosif, Simon saal İuda tene ki?

56 Bito iz xunçimuxal beş piin bəş tene ki? P'oy me amdarast'a morox mayine?»

57 Metərluğen, şot'oğon İsusi şu baksuna nu q'amışaki Şot'o tet'un q'abulbi. İsusenal şot'oğõ pine: «Xavareçala saycə iz yurdnu q'a iz k'oya tet'un hörmətbsa, mandi hər gala!» †

58 Şo t'iya çurpi hələ gele nu ak'eşi əşure bes bakoy, ama şot'oğost'a vėluğ nu baksuna ak'i tene bi.

† 13:57 13:57 İoan. 4:44

14

Padçağ İrodi İsusı K'unuk'bal İoan avabak-sun

(Mrk'. 6:14-29; Luk'. 9:7-9)

¹ Hame vədinə İsusı barada bakala exlətxo hari kalaluğbal İrodi p'anep'i.

² Şot'in iz sarayı amdarxo k'alpi pine: «Mo K'unuk'bal İoane. Şone p'uri ganuxun bəyinbake, şot'o görəne me amdarast'a nu ak'eşi əşur biq'ala zor bu». *

³ Hame İrodey iz viçi Filip'i çuux İrodiya görə İoana biq'est'i, şot'ay kul-tura zincirləyinşi zindana bosest'iyə.

⁴ Şot'aynak' ki, İoanen şot'o "İrodiya haq'sun va q'adağane" peney. †

⁵ İroden İoana bəsp'esədox, ama camaataxun q'inebsay, şot'o görə ki, camaaten İoana sa xavareçal k'inək'e çalxsay.

⁶ Sa gıyal İroden izi nanaxun baksuni gına c'ovakest'at'an İrodiyay xuyəren c'eri q'onağxoy bəş açinne. Mo İrodi xoşel t'eq'ədərə eyşa ki,

⁷ şot'in xuyərə elasp'i əyite tast'a ki, içuxun k'ə çureğayın şot'o tadale.

⁸ Xuyərenal iz nanan içü zombi k'inək' nexə: «Zaynak' memiya sa sinin boş K'unuk'bal İoani bula eça».

⁹ Me əş sal padçağı ük'e tene baksə, ama q'onağxoy bəş izi tadi əyitə oq'a nu saksuna görə, amdar yaq'abi xuyəri çureğalt'u besest'a.

* 14:2 14:1-2 Mat'. 16:13-14; Mrk'. 6:14-15; Luk'. 9:7-8 † 14:4 14:3-4 Luk'. 3:19-20; Lev. 18:16; 20:21

¹⁰ Metərluğen, bulbot'alən taşı zindana İoani bula bonest'a,

¹¹ bulal eçeri sa sinin boş xuyərət'un tast'a, xuyərenal iz nanaynak'e taşt'a.

¹² İoani şagirdxon hari şot'ay meydə taşeri oçalaxt'unbsa, oşal taşı bitova İsusat'un exlətpsa.

İsusi qo hazar tanaxun gele amdara boşevksun

(Mrk'. 6:30-44; Luk'. 9:10-17; İoan. 6:1-14)

¹³ İsusen mot'o avabakat'an t'et'iin savsa lodk'ina arşi şuk'k'al nu bakala galane taşı. Ama amdarxon Şot'ay maya taysuna avabaki içöğoy şəhərmoğoxun c'eri turin t'iyat'un taşı.

¹⁴ İsusen q'ariluğa c'eğat'an gireşi amdarxo ak'i şot'oğö İz goroxe hari. Şot'oğoy boş azari bakalt'oğö q'olayebi.

¹⁵ Bayinq'bakat'an şagirdxo Şot'ay t'öğöl hari pit'un: «Memiya çöle, hamal ene c'əyine, camaata tərba, barta taşı ayizmoğoxun içöğoynak' ukunq'at'un haq'i».

¹⁶ Ama İsusen şot'oğö pine: «Kot'oğoy taysuna eht'iyəc tene bu. Kot'oğö ukun vən tadanən».

¹⁷ Şagirdxon "beşi memiya bakalo qo şume saal p'ə çəli" pit'un.

¹⁸ Şot'in pine: «Şot'oğö Zaynak' memiya eçanan».

¹⁹ İsusen camaata oye loxol arşest'it'uxun oşa, t'e qo şuma q'a p'ə çəlinə ext'i göynul bəği şükürbala afırınane bi. Oşa şuma cöybi şagirdxone tadi, şagirdxonal camaatat'un paybi.

20 Bitot'in kəyi-bot'unşi. Avuzin mandi k'ot'orxoval girbi p'as's'e zənbilt'un buybi.

21 Çupux q'a əyloğoxun cöy, ukun ukala saycə işq'arxoy say isə qo hazar taney.

İsusi xene loxolxun taysun

(Mrk'. 6:45-53; İoan. 6:15-21)

22 Mot'oxun hat'e saad oşa İsusen İz şagirdxo əmirebi ki, lodk'ina laşi göle t'iyəmi tərəfq'at'un c'ovaki. İç isə hələ camaataxuney.

23 Camaat şaresit'uxun oşa İsus afırıpseynak' savsa buruğone laşi. Biyənebaksay, ama Şo hələ çurpeney t'et'iya tək.

24 Lodk'a isə göle bİYex p'ap'eneY, hamal t'et'ər sa muşe eşeşey ki, ləpoğon lodkina ext'i bon-est'ay.

25 Kəybakseynak' male mandey, İsus şot'oğoy tərəfe taşi. Şo göle loxolxune taysay.

26 Mot'o ak'ala şagirdxo q'iyene haq'i, şot'oğon harayt'unpi: «Mo beş piyese ak'esa!»

27 İsusen hat'e saad şot'oğoxun əyitpsa burqi pine: «Ük'lü bakanan, mo Zuzu, ma q'İbanan!»

T'e vədə P'yot'ren Şot'o pine:

28 «Ay Q'onçux, əgər mo Hunnusa, barta zuval xene loxolxun Vi t'öğöl eğaz!»

29 İsusenal "eki" pine. P'yot'r lodk'inaxun şiri xene loxolxun İsusəçe taşi.

30 Ama muşe ost'aar baksuna ak'at'an q'İbi batksane burqi. Şot'in harayepi: «Ay Q'onçux, za çark'est'a!»

31 İsusen hat'e saad İz kula boxodi şot'o biq'i pine: «He male zapi vi vëluğen, axırı het'aynak'en şüpələyinşaki?»

32 Şorox lodk'ina lağat'an muş şip'e baki.

33 Lodk'ina bakalt'oğon "həgigiyal Hun Buxaçuğoy Ğarnu!" pi Şot'o bult'un k'os'bi.

Ginesara q'olaybaki amdarxo

(Mrk'. 6:53-56)

34 Şorox gölə c'ovaki Ginesar oçalat'un hari.

35 Miyanint'oğon İsusə çalxi Şot'ay eysuna t'e oçala bakalt'oğoy bitova xavart'unbi. Amdarx-onal içoğoy k'ə azari bunesa Şot'ay t'öğölt'un eşt'a burqi.

36 Azariğon Şot'o İzi paltari ətəyə lafst'eynak'al xoyinşt'unbsay. Laft'aloroxal bito q'olayt'unbaksay.

15

Amdara murdar balo hik'ə?

(Mrk'. 7:1-23)

1 Sa ği Yerusalimaxun fariseyxə q'a k'anun zombalxone İsusı t'öğöl hari.

2 Şot'oğon xavart'un haq'i: «Vi şagirdxo het'u görə bavoğoxun mandı ədətxon tet'un taysa? Şum ukalt'uxun bəş içoğoy kulmoğə os'k'i pak-tet'unbsa şot'oğon!»

3 İsusen şot'oğə coğabe tadi: «P'oy vən het'aynak'nan ef ədətxo biq'i Buxaçuğoy pit'oğə hik'k'albsa?

4 Buxaçuğon "vi bava-nana hörmətba", "iz bava nəəl nana jamdalt'u besp'anan" * pene.

5 Vən isə nexnan ki, şiin iz bava nəəl iz nana "zaxun vi yaq'bəğala köməy Buxaçuğoy paye baki" uk'ayin,

6 şot'in iz bava-nana nuval bəğayin banekon. Metər bsunen vəxun c'evk'i ədətə görə Buxaçuğoy əyitənan hik'k'albsa vən!

7 Ay p'əçolorox! İsayə xavareçalen vəllarik't'oğoynak'e pe:

8 "Me azuk'en içoğoy muzine Za hörmətbsa, Ama içoğoy ük' Zaxun əxile.

9 İçoğoy Za bul k'os'bsunal ams'ine, Bez k'anunxo içoğoy c'evk'i k'anunxont'un əvəzbsa"». †

10 İsusen camaata İz t'öğöl k'alpi pine: «İsə ümüxlaxanan, bəğanən k'əz nex.

11 Jomo tağala sal sa şeyen amdara murdar tene bon, ama amdara murdar balo jomoxun c'əğaloroxe».

12 Oşa şagirdxon Şot'ay t'öğöl hari pit'un: «Hun ank'i ki, Vi əyitmux fariseyxo lafediy?»

13 İsusen şot'oğə metərə coğab tadi: «Bez göynul bakala Bavan nu bit'i bitk'iğoy sayco tene mandal.

14 Şot'oğoxun ef kula os'k'anan. Şorox k'aç'iğoy loxol kalaluğbala k'aç'iyoxe. Əgər k'aç'inen k'aç'inane yaq' ak'est'asa, t'e vədə p'öğəl taşi kurnut'un baft'on». ‡

* 15:4 15:4 C'eys. 20:12; 21:17; Lev. 20:9; K'an. 5:16 † 15:9 15:7-9 İsa. 29:13 ‡ 15:14 15:14 Luk'. 6:39

15 T'e vədə P'yot'ren pine: «Me məsəlinə yax q'andırışa».

16 İsusen pine: «Vəxal hələ tene p'ap'i?

17 Tenan q'amişaksa ki, jomo laxala hər şey tapanene taysa, t'iyal mantenest'a?

18 Jomoxun c'eğalorox isə ük'exun c'eğaloroxe, şot'oğone amdara murdar bon. §

19 Şot'aynak' ki, amdarxoy boş't'an, ük'exune c'eğon pis fikirxo, amdar bespsun, xəyanətbsun, əxlagsuzluğ, oğriluğ, əfçidən çoyel çurpsun saal amdarxoy pisə əyitpsun.

20 Amdara murdar bala şeymux moroxe. Nu os'eşi kulmoğon ukun uksunen isə amdara murdar tene bon».

Kənanlu çuğoy vėbaksun (Mrk'. 7:24-30)

21 İsus t'et'iin c'eri Sure q'a Sidoni oçalxone taşi.

22 Miya t'e oçalxoxun bakala kənanlu * sa çuux "ay Q'onçux, ay Davidi Ğar, za gorox eki! Bez xuyərəst'a murdar urufe bu, gele koruğə aksa" harayk'a İz bəşe c'eri.

23 Ama İsusen şot'o qaybaki sa əyit tene pi. T'e vədə İz şagirdxon işalayınşaki İsusə xoyinşpsat'un burqi: «Kot'o yaq'aba taşeq'an, beşi bač'anexun harayk'a enesa».

§ 15:18 15:18 Mat'. 12:34 * 15:22 15:22 kənanlu - kənanluğon binik' buxaçuxxot'un bul k'os'bsay.

24 İsusen şot'oğö pine: «Za saycə İsraili azuk'axun bakala açi eğelxoy t'öğölt'un yaq'abe».

25 Çuux isə İşalayınşaki, Şot'ay bəş diz çökt'i pine: «Ay Q'onçux, za köməyba».

26 İsusen çuğö "əyloğoy şuma ext'i xəyoğö bost'un düzgün tene bakon" pine.

27 Çuğonal qaybaki metərə pi: «Düzen nex, ay Q'onçux! Ama xəyoğonal içoğoy q'onçuxxoy sulfinaxun bitəla k'ot'orxoxun ut'unksa».

28 T'e vədə İsusen çuğö pine: «Vast'a bakala vəlūğ kalane, ay çuux! Barta vi çureğalo va tadeşeq'an!» Şot'ay xuyərəl hat'e saad q'olayebaki.

İsusi bip' hazar tanaxun gele amdara boşevksun

(Mrk'. 8:1-10)

29 İsus t'etiin c'eri Galileya göle t'ögene taşi. Yaq'a buruğoy döşel laşi t'et'iya areşi.

30 Şot'ay bel gel amdare hari gireşi, bitot'in içoğoy axsağxo, k'aç'iğö, mayifxo, lalurxo saal q'erəzəl azar bakalt'oğö Şot'ay t'öğölt'un eçerey. Me azariğö İsusi turmoğoy t'öğölt'un laxsay, İsusenal şot'oğö q'olayebsey.

31 Amdarxon lalurxoy əyitpsuna, mayifxoy q'olaybaksuna, axsağxoy tarapsuna, k'aç'igoyal piyel işiğ eysuna ak'i məət't'əlt'un manst'ay, bitot'in İsraili Buxaçuğoy s'iyane alabsay.

32 İsusen İz şagirdxo İz t'öğöl k'alpi pine: «Me camaata Bez goroxe eysa. Xib ğine ki, Bez t'öğölt'un, içoğoy ukseynak'al hik'k'al tene bu.

Amdarxo busa yaq'abast'unal tez çuresa, yaq'a halnuxunt'un biton».

³³ Şagirdxon Şot'o pit'un: «Me çöl ganu meq'ədər amdara boşevkseynak' şum mayinyan bəğəbon?»

³⁴ İsusen şot'oğoxun xavare haq'i: «Vəst'a hema şume bu?» Şot'oğonal "vüğ şum q'a sa hema dənə xuri çəliyəx bu" pit'un.

³⁵ T'e vədə İsusen camaata oq'a arsevek'i,

³⁶ İçinal vüğ şuma q'a çəliğə ext'i ala bəği şükürbit'uxun oşa cöybi İz şagirdxone tadi, şagirdxonal camaatane paybi.

³⁷ Bitot'in kəyi-bot'unşi, avuzin mandi k'ot'orxoxunal vüğ zənbile buybaki.

³⁸ Çupux q'a əyloğoxun cöy, ukun ukala saycə işq'arxoy say isə bip' hazar taney.

³⁹ İsusen camaata yaq'abadit'uxun oşa lodk'ina arşi Magadan oçalane taşi.

16

Fariseyxoy q'a saduk'eyxoy İsusaxun p'urum sa nişan çuresun

(Mat'. 12:38-39; Mrk'. 8:11-21; Luk'. 12:54-56)

¹ Oşa İsusi t'öğöl fariseyxo q'a saduk'eyxone hari. Şot'oğon İsusə sinəyinşbsunt'un çuresay, şot'o görəl Şot'oxun göynul bəği ak'es bakala sa möcüzət'un çuresi. *

² İsusen şot'oğə metərə pi: «Bəğ batk'at'an göynul bəği şot'o c'oç'a ak'at'an, nexnan "hava şaat' bakale",

* 16:1 16:1 Luk'. 11:16

³ kəybakat'an isə tünd č'oč'a bakayin, nexnan "ğe ost'aar muş bakale". Göynul bəği havin hetər baksuna avabakes bananksa, ama me döören k'ə upsun çuresuna akseynak' k'ač'ınan.

⁴ Me pis, Buxaçuğoy laxi yaq'axun c'eri nəsilən vėbakseynak' nişane aksun çuresa, ama şot'oğö İona xavareçali bel harit'oğoxun avuzin sa nişan tene tadeğal». Metər piyal İsusen şot'oğö barti taneşi.

Fariseyxoy q'a saduk'eyxoy əyin

⁵ Göle t'e soğö tərəf c'ovakat'an şagirdxon at'unk'i ki, şum exst'un içoğoy eyexune c'ere.

⁶ İsusen şot'oğö pine: «Vəx bəğanan, fariseyxoy q'a saduk'eyxoy əyinə iša ma bitanan!»

⁷ Şagirdxon isə içoğoy arane "mot'o beşi şum nu exst'una görəne nex" pit'un.

⁸ İsusen şot'oğoy k'ə upsuna avabaki pine: «Mone efi vėbaksun? Şum nu baksunaxun fikirbi hələ mot'o efi muzelal enanşt'a!

⁹ Vən hələ q'amıştenanbaki? Qo hazar tana qo şumen boşevksun he usume ef eyexun c'eri? Hələ bəşt'an mandi k'ot'orxoxun hema zənbil buybsuna tez nex.

¹⁰ P'oy bip' hazar tana vüğ şumen boşevksun? T'e vədə hema zənbilnən buybey? †

¹¹ Yəni q'amıştenanbaksa ki, Zu "fariseyxoy q'a saduk'eyxoy əyinəxun vəx bəğanan" uk'at'an exlət şumaxun tene taysa?»

† 16:10 16:9-10 Mat'. 14:17-21; 15:34-38

12 T'e vədə şagirdxon q'amişt'un baki ki, İsusen "əyin" uk'at'an şuma gərbala əyin təə, fariseyxoy q'a saduk'eyxoy zombsunane nexey.

*P'yot'ri İsusə Xrist'os k'inək' çalxsun
(Mrk'. 8:27-30; Luk'. 9:18-21)*

13 İsus Filip'i K'eyşariya uk'ala oçala hari vədine İz şagirdxoxun xavare haq'i: «Amdarxoy upsuna görə Amdari Ğar şuva?»

14 Şot'oğon coğabt'un tadi: «Sunt'in K'unuk'bal İoane nex, t'iyəmint'in İlya, bəzit'oğonal Yeremiya nəəl ki, xavareçalxoxun soğə». ‡

15 İsusen şot'oğoxun xavare haq'i: «P'oy vən Za şunan hesabbsa?»

16 Simon P'yot'ren coğabe tadi: «Hun Dirist' bakala Buxaçuğoy Ğar Xrist'osnu». §

17 İsusen şot'o pine: «He bəxt'əvərnu, ay İonay ğar Simon! Şot'aynak' ki, mot'o va avabakeşt'alo amdarxo tene, göynul bakala Bez Bavane.

18 Şot'aynak'al Zu va nexzu: hun P'yot'rnu * - sa q'ayanu hun! Me q'ayani loxol girboz Zu Za çalxi Bez bač'anexun tağalt'oğə. Lap cəhənnəmi çomxoval qayəğayin sakes tene bakal şot'oğə. †

19 Göye padçağluği açarxo va tadoz Zu. Me dünyəne vi icaza nu tadalt'u göynuval icaza

‡ 16:14 16:14 Mat'. 14:1-2; Mrk'. 6:14-15; Luk'. 9:7-8 § 16:16 16:16 İoan. 6:68-69 * 16:18 16:18 P'yot'r - grek'i muzin "q'aya" upsune † 16:18 16:18 K'an. 32:4; 2 Şam. 22:47; İvel məğ. 89:26; İsa. 26:4; 1 K'or. 10:4

tene tadeğal, me dünyəne vi icaza tadalt'u isə göynuval icaza tadeğale». ‡

²⁰ Oşa İsusen İz şagirdxo tapşurebi ki, İzi Xrist'os baksuna şuk'k'ala nu uk'at'un.

İsusi İzi p'uri-bəyinbaksuni barada saturbəş avabakest'un

(Mrk'. 8:31-9:1; Luk'. 9:22-27)

²¹ Me exlətəxun oşa İsusen İzi bel k'ə eğaleysa, şot'oğə bitova İz şagirdxoynak' qay exlətebsay. İzi Yerusallima taysuna, t'iya ağsaq'q'alxoy, samci bəyinşxoy q'a k'anun zombalxoy İçu zapest'ala əzyətə, şot'oğəy İçu bisuna yaq'absuna, İzi p'urit'ay xibimci ğine bəyinbaksuna, mot'oğə bitova şot'oğə sat'urbəş avabakesedi. §

²² T'e vədə P'yot'ren şot'o sa t'öğx zapi izi mot'oxun nu irəzi baksunane ak'est'i: «Ay Q'onçux, Buxaçuğon maq'anbi! Mo sal sa vədə Vi bel maq'an hari!»

²³ Ama İsusen fırlı P'yot'ra pine: «Aça Bez piin bəşt'an, Şeytan! Hun Za yaq'nuxunen c'evksa, hun Buxaçu k'inək' təə, amdar k'inək'en fikirbsa».

²⁴ Oşa İsusen İz şagirdxo pine: «Əgər şunesa Bez baç'anexun eysun çuresasa, içuxun kulhaq'eq'an, iz xaça ext'iq'an Bez baç'anexun hari.
*

‡ **16:19 16:19** Mat'. 18:18; İoan. 20:23 § **16:21 16:21** Mat'. 17:22-23; 20:19; 27:62-63 * **16:24 16:24** Mat'. 10:38; Luk'. 14:27

25 İz elmoğo efsun çureğalt'in şot'o açesp'ale, Bez dərden iz elmoğo açesp'alt'in isə şot'o efale.

†

26 Həmişəluğ yəşəyinşə açesp'it'uxun oşa dirist' dünyənə q'azayınşbsuni k'ə xeyirə bu? K'ə tene tadon amdaren izi elmoğo qaydi exst'eynak'?

27 Mone, Amdari Ğar İz Bavay tamtarağı boş Şot'ay angelxoxun sagala eğale, eğat'anal hər amdara iz biq'i əşurxo görə tadeğale. ‡

28 Vəx düzinəz nex: memiya bakalt'oğoxun Amdari Ğare İz padçağluğa eysuna hələ t'e dünyəne tağamin ak'alorox bakale».

17

*İsusi ak'esuni badalbaksun
(Mrk'. 9:2-13; Luk'. 9:28-36)*

1 Ŭq ğinaxun oşa İsusen İçuxun P'yot'ra, İak'ova saal şot'ay viçi İoana ext'i alloy sa buruğone laşi.

2 Bürdən şot'oğoy piin bəş İsusi ak'esun badalebaki: Şot'ay çoyen bəğ k'inək' işiğe saki, İz loxol bakala paltaral map'-mas'ine baki.

3 Hame vədine şot'oğon İsusaxun çurpi exlətp'ala Moiseya q'a İlyal at'unk'i.

4 P'yot'ren İsusa pine: «Ay Q'onçux, he saat'e yaynak' memiya! Eki memiya xib dənə çadır laxaz: soğə Vaynak', soğə Moiseyeynak', soğəval İlyaynak'».

† 16:25 16:25 Mat'. 10:39; Luk'. 17:33; İoan. 12:25 ‡ 16:27 16:27 İvel məğ. 62:12; Mat'. 25:31; Rim. 2:6; Qay. əyit 2:23

⁵ P'yot'ren əyitk'ala vədine işiğ sakala sa asoye ak'eşi. Şot'ay xoji içoğoy loxole biti. Asoyi boşt'an sa səse hari: «Mo Bez çureğala Ğare, Kot'oxun irəzizu, Kot'o ümüxlaxanan!» *

⁶ Səsə ibakat'an şagirdxo q'iyene haq'i, şorox çooq'a bit'unti.

⁷ İsus İşalayınsaki, İz kula şot'oğoy loxol laxi pine: «Hayzanan, ma q'İbanan!»

⁸ Şot'oğon içoğoy bula alabi İsusaxun q'erəz şuk'k'ala tet'un ak'i.

⁹ Buruğoxun şığat'an İsusen İz şagirdxo tapşurebi: «Amdari Ğar p'uri ganuxun bəyınbakamin ef ak'it'oğə şuk'k'ala ma exlətp'anan».

¹⁰ Şagirdxon Şot'oxun xavart'un haq'i: «K'anun zombalxon het'aynak't'un nex ki, Xrist'osaxun bəş İlya eğalane?» †

¹¹ İsusen coğabe tadi: «Düze, İlya həgigiyal süft'ə hari hər şeyə həzirbalane.

¹² Zu vəx nexzu: ene İlya harene, ama şot'o tet'un çalxi, şot'ay bel nu eçeri əş tene mandi. Haketərəl Amdari Ğaren şot'oğoy kiyexun gele koruğ zap'k'ale». ‡

¹³ Şagirdxon t'e vədə q'amişt'unbaki ki, İsusen mot'oK'unuk'bal İoani baradane nex.

Vəbaksuni zor

(Mrk'. 9:14-29; Luk'. 9:37-43)

* **17:5 17:1-5** K'an. 18:15; İvel məğ. 2:7; İsa. 42:1; Mat'. 3:17; 12:18; Mrk'. 1:11; Luk'. 3:21-22; 2 P'y. 1:17-18 † **17:10 17:10** Mal. 4:5 ‡ **17:12 17:12** Mat'. 11:14

14 Şorox qaybaki camaati t'öğöl eġat'an sa amdar İsus a İşalayınşaki, İz bēş çökt'i

15 pine: «Ay Q'onçux, bez ġara gorox eki! Şot'ost'a sust'baksune bu, gele əzyəte aksa. İçu ext'i sa ġi aruġo, t'e soġo ġi isə xenane bost'a.

16 Şot'o Vi şagirdxoy t'öğölez eçeri, ama şot'o q'olaybes tet'un baki».

17 İsusen pine: «Ay nu vëbakala q'a iz yaq'a açesp'i nəsil! Hələ heq'ədər vëxun bakoz zu? He vaxt'al şirik' vëx portp'oz? Ğara memiya, Bez t'öğöl eçanan».

18 İsusen əyeli boş bakala murdar urufa əmirebi, murdar urufal c'ere. Ğar hat'e saad q'olayebaki.

19 Şagirdxo İsusaxun tək mandit'uxun oşa Şot'oxun xavart'un haq'i: «Yan het'u görə murdar urufa c'evk'es teyan baki?»

20 İsusenal şot'oġo coġabe tadi: «Vëst'a vëluġ mal baksuna görə. Vëx düzinəz nex: vëst'a sa pilpiluni şile hama vëbaksun bakiyniy, vën me buruġo "t'aġaybaka" uk'at'an şo t'aġayebakoy, vëynak' mümkün nu bakala hik'k'al tene bakoy. §

21 Amma me cür murdar urufxo saycə afırinen q'a ġurux efsunene c'evk'es baksa». *

*İsusi p'urum saturbēş İzi p'uri-
bëyinbaksunaxun əyitpsun
(Mrk'. 9:30-32; Luk'. 9:43-45)*

§ 17:20 17:20 Mat'. 21:21; Mrk'. 11:23; Luk'. 17:5-6; 1 K'or. 13:2

* 17:21 17:21 - Bəzi kiinşamurxost'a me əyitmux butene.

²² İsus İz şagirdxoxun sagala Galileyina bakat'an şot'oğə pine: «Male mande, Amdari Ğara amdarxoy kiyel tadi

²³ bəsp'est'alt'un, ama Şo p'urit'ay xibimci ğine bəyinbakale». Şagirdxo me əyitmoğoxun oşa gele pist'unbaki.

Xrame nalog

²⁴ Şorox K'efernauma qaybakit'uxun oşa P'yot'ri t'öğöl Buxaçuğoy xrameynak' bakala p'ə dirhəm tənginə girbalxo hari xavart'un haq'i: «Ef Məəlimen nalog tanest'ane, ketərə?» †

²⁵ P'yot'ren coğabe tadi: «Tanest'a».

P'yot'r k'oya bağat'an süft'ə İsusene exlətə burqi: «Simon, hun hetəren fikirbsa - me dünyəni padçağxon het'ayesa haq'q'a nəəl ki naloga şuxunt'un haq'sa? İçoğoy amdarxoxun yoxsa davina təşevk'i ölköğoy amdarxoxun?»

²⁶ P'yot'ren coğabe tadi: «Davina təşevk'i ölköğoy amdarxoxun». İsusen şot'o pine: «T'e vədə metərə c'eyisa ki, içəğoyt'oğon nalog nuval tades bat'unkon.

²⁷ Ama barta həysə me amdarxoy əyitə oq'a ma saken. Göle t'öğöl taki q'armağ bosa, q'armağa baft'ala samci çəlinə ext'a. Şot'ay jomo qaypi sa gümüş təngə ‡ bəğəbalnu. Şot'o ext'a beş p'rannay gala şot'oğə tada».

† 17:24 17:24 C'eys. 30:13; 38:26 ‡ 17:27 17:27 Sa gümüş təngə - grek'i muzin memiya "st'at'ir" əyite bu. Sa st'at'iren bip' dirhəme bsay.

18

Ən kalo şuva?

(Mrk'. 9:33-37,42-48; Luk'. 9:46-48; 17:1-2)

¹ Hame vədine şagirdxo İsusı t'öğöl hari xavart'un haq'i: «Göye padçağluğa ən kalo şuva?» *

² İsusen İz t'öğöl sa mis'ik' əyel k'alpi şot'o şagirdxoy bəş çurdest'i

³ pine: «Vəx düzinəz nex: əgər vən badalbaki me əylux k'inək' nu bakaynan, göye padçağluğa bayes tenan bakon. †

⁴ Şiin içü oq'a biq'i me əyel k'inək' bakayın, göye padçağluğa ən kalo şone.

⁵ Şiinal Bez s'iyen metər sa əylə q'abulbayın, Zane q'abulbi bakon.

⁶ Ama şiin Za vëbakala me xurit'oğoxun sunt'u pis yaq'a zap'k'ayın, şot'aynak' iz ozane kala sa jomok'ojin jë suruk'bi içü dənizə bost'un kot'oxun şaat'e bakon.

⁷ Vay me dünyəni hala! Günaxa taşala əşurxon buye me dünyə, t'iya tağala yaq'al genge. Ama vay t'e amdari hala ki, şot'in içine amdarxo t'e yaq'a lik'st'a!

⁸ Əgər vi kiin nəəl vi turine va pis yaq'a zap'esa, şot'o bot'a bosa. P'ə kulla nəəl p'ə turla baki, ama cəhənnəmi nu açala aruğə bafst'axunsa, sa kulla nəəl sa turla mandi cənnətə bafst'un şaat'e. ‡

⁹ Əgər vi piine va pis yaq'a zap'esa, şot'o c'evk'a bosa. P'ə pulla baki cəhənnəmi

* **18:1 18:1** Luk'. 22:24 † **18:3 18:2-3** Mrk'. 10:15; Luk'. 18:17

‡ **18:8 18:8** Mat'. 5:30

aruğo bosesunaxunsa, sa pulla mandi həmişəluğ
yəşəyinşa baysun şaat'e. §

Açi eğeli barada məsələ

(Luk'. 15:3-7)

¹⁰ Za ibakanan, me xurit'oğoxun saycət'ay
loxolal k'ori ma bəğanan. Vəx düzinəz nex:
şot'oğə q'orişala angelxo həmişə göynul bakala
Bez Bavay t'öğölt'un.

¹¹ Axırı Amdari Ğar yaq'a açesp'it'oğə qəvəşi
çark'est'eynak'e hare. *

¹² Vən hetərnən fikirbsa? Əgər sa amdari
sabaç bul eğele busa, t'e eğelxoyal soğə açayın,
şot'in doxsan vuyara buruxmoğə barti taşi t'e açi
eğela tene qəvəğon ki?

¹³ Şot'o bəğəbat'an isə, vəx düzinəz nex, nu açi
doxsan vuy eğeleynak' müqbakalt'uxun gelene
müqbakon şo t'e sa eğeleynak'.

¹⁴ Göynul bakala efi Baval haketərə, me xu-
rit'oğoxun saycət'ay əfçibaksuna tene çuresa
Şot'in.

Viçey günax əsp'est'uni barada

¹⁵ Əgər vi viçen va sa pislug bi günax əsp'est'i
bakayın, taki izi düzgün əş nu biq'suna izi piin
bəş upa. Va ümüxlaxi izi taxsıra q'amışakayın,
vi viçə düz yaq'a qaydi bakalnu. †

¹⁶ Ama va nu ümüxlaxayın, t'e vədə vaxun sa
nəəl ki p'ə tanal taşa ki, "hər şey p'ə nəəl xib
şahidi piin bəşq'an baki". ‡

§ 18:9 18:9 Mat'. 5:29 * 18:11 18:11 Amdari Ğar yaq'a
açesp'it'oğə qəvəşi çark'est'eynak'e hare- bəzi kiinsamurxost'a
me əyitmux butene † 18:15 18:15 Luk'. 17:3 ‡ 18:16 18:16
K'an. 19:15

17 Əgər şot'in me amdarxoy əyitəl nu ümüxlaxayin, vëbakalxoy cəmiyətə avabakeşt'a. Əgər cəmiyəti əyitəl ümüxlaxsun nu çureğayin, t'e vədə barta şo vaynak' Buxaçuğə nu çalxala sa amdar nəəl sa naloggirbalaxun avuzin maq'an baki.

18 Vəx düzinəz nex: me dünyəne efi icaza nu tadalt'u göynuval icaza tene tadeğal, me dünyəne efi icaza tadalt'u isə göynuval icaza tadeğale. §

19 Vəx p'urumal nexzu: əgər ef boşt'an p'ə tanenal gireşi içəğoy maninesa əşlə görə Buxaçuğə k'alk'ayt'un, göynul bakala Bez Bavan şot'oğə ibakale.

20 Şot'aynak' ki, Bez s'iyen gireşi p'ə nəəl xib tan bunesa, Zuval şot'oğoy t'öğölzu».

İnsafsuz nökeri barada məsələ

21 T'e vədə P'yot'ren İşalayınşaki İsusə pine: «Ay Q'onçux! Əgər bez viçen za sa pisluğ bi günax əşp'est'i bakayin, zu şot'o hema kərəm bağışlayınşalazu? Vüğ kərəm?»

22 İsusen coğabe tadi: «Vüğ kərəm təə, yetmiş kərəm vüğ. *

23 Avan hetərə göye padçağluğ? İçu boşlu bakala nökerxoxun iz tənginə girbsun çureğala sa padçağ k'inək'e şo.

24 Me padçağen arşi hesab taşala vədine iz t'öğöl içü vis' hazar t'alant'† təngə boşlu bakala amdarat'un eşt'a.

§ 18:18 18:18 Mat'. 16:19; İoan. 20:23 * 18:22 18:21-22 Luk'. 17:3-4 † 18:24 18:24 t'alant' - 26 k'ilo

25 Me amdarenal izi borca qaydes nu baksuna görə padçağen əmirebsa ki, borca ödəyinşbseynak' t'e amdara içüval, iz çuğoval, iz əyloğoval, izi k'ə bunesa bitova toydeq'at'un.

26 T'e vədə nökrən çooq'a biti şot'o xoyinşbsa: "Za samal vaxt' tada! Zu bitova ödəyinşoz".

27 Padçağen nökrə gorox hari şot'o tərəbsa, iz borcal bağışlayinşbsa.

28 T'e nökr isə t'et'iin c'eri içü sabaç dinar † borc bakala q'erəz sa nökrəne aksa. Şot'ay q'oq'a biq'i "bez borca qayda" uk'a q'əq'əpsane burqsa.

29 T'e nökrən çökt'i şot'o xoyinşbsa: "Za samal vaxt' tada, vi borca ödəyinşoz!"

30 Ama şo irəzi tene baksa, içü boşlu bakalt'u biq'est'i iz borca qaydala vədinəl şirik' zindanane arşest'a.

31 Padçağı t'iyəmi nökrəxon me əşurxo ak'at'an içoğoy əcuğone biq'sa. Şot'oğon taşi bütümə içoğoy ağa exlətt'unbsa.

32 T'e vədə padçağen t'e nökrə iz t'öğöl k'alpi nexə: «Ay pis nökr! Hun za xoyinşenbi, zuval vi borca bitova va bağışlayinşezbi.

33 P'oy zu va gorox hari k'inək' hunal vi yoldaşa gorox nu eğalanuy ki?»

34 Əcuğon biq'iyal əmirebsa ki, me amdaren izi borca dirist' qaydamin şot'o əzyətq'at'un tadi.

35 Əgər vən ef viçə ük'en nu bağışlayinşaynan, göynul bakala Bez Bavanal vəx haketər bale».

† 18:28 18:28 *dinar* - sa dinar sa ğiin əşlin haq'q'ey

19

*İşq'ar-çuğoy sunaxun cöybaksuni barada
(Mrk'. 10:1-12)*

¹ İsusen İzi əyitə pi çark'it'uxun oşa Galiley-inaxun c'eri İordan oqe t'e soğə tərəf bakala İudeyin oçalane taşi.

² İsusi baç'anexun gele amdare taşi, Şot'inal şot'oğə q'olayebi.

³ Fariseyxə İsusi t'öğöl hari Şot'o sinəyinşbseynak' metər sa sualt'un tadi: «K'anuni boş hetərə şam? İşq'aren çuğə het'ay loxol uk'ayin c'evk'es banekon?»

⁴ İsusen coğabe tadi: «Tenan k'alpe ki, Yarat-mişalen şot'oğə burqesunaxun "işq'ar q'a çuuxe yaratmışı"? *

⁵ Mot'o görəl "işq'ar iz bava-nanaxun cöybaki iz çuğə gaçəğəle, p'öğö sa bədən bakale.

⁶ Ene şorox p'ə təə, sa bədən k'inək't'un".
† Mot'o görəl barta Buxaçuğon çütt'əyinsit'oğə amdaren maq'an cöybi».

⁷ T'e vədə fariseyxon İsusa pit'un: «P'oy Moiseyen het'aynak'e əmirbey ki, iz çuğə c'evk'alt'in şot'o cöybaksuni barada kağızq'an tadi?» ‡

⁸ İsusen şot'oğə pine: «Ef inadkər baksuna görəne Moiseyen vəx çuux c'evksuna icaza tadi. Ama burqesunast'a metər teney.

⁹ Zu vəx nexzu ki, saycə q'erəz işq'araxun biq'əsi çuğə c'evk'es bakon. Mot'oxun q'erəz, k'ə bakale bakeq'an, izi çuğə c'evk'i taşi q'erəz

* 19:4 19:4 Burq. 1:27; 5:2 † 19:6 19:6 Burq. 2:24 ‡ 19:7 19:7 K'an. 24:1-4; Mat'. 5:31

çuux haq'ala işq'aren əxlagsuzluğbi günaxe əşp'est'i baksa. İşq'araxun c'eri çuğə haq'alt'inal hametər günax bine baksa». §*

10 T'e vədə İz şagirdxon İsusə pit'un: «Me şerten laşk'oybaksunaxunsa sal nu laşk'oybaksun saat'e».

11 İsusen isə şot'oğə metərə pi: «Ama mo bitot'in bala şey tene, mot'o saycə içəğə tadeşi amdarxone bes bakon.

12 T'etər amdarxone bu ki, laşk'oybakes tet'un baksa, şot'aynak' ki, nanaxun bakat'an metərt'un nanaxun bake, t'etəroroxe bu ki, amdarxone şot'oğə ketər be. Ama t'etər amdarxoval bune ki, Buxaçuğə samalal saat' q'ulluğbseynak' tet'un laşk'oybaksa. Barta mo içəğə tadeşi metər bes bakalt'oğon beq'at'un».

İsusi əyloğə xeyir-bərəkət tast'un

(Mrk'. 10:13-16; Luk'. 18:15-17)

13 Hame vədine İsusi t'öğöl əyloxt'un eçeri ki, İsusen xeyir-bərəkət tast'eynak' İz kula şot'oğoy loxol laxane. Şagirdxon isə şot'oğə tet'un barey.

14 Ama İsusen pine: «Əyloğə bartanan Bez t'öğölq'at'un hari! Galmadanan kot'oğə! Şot'aynak' ki, göye padçağluğ ketərt'oğoye».

15 İsusenal İz kula şot'oğoy loxol laxit'uxun oşa c'eri taneşi.

Var-dövlət q'a göye padçağluğ

(Mrk'. 10:17-31; Luk'. 18:18-30)

§ 19:9 19:9 İşq'araxun c'eri çuğə haq'alt'inal hametər günax bine baksa - Bəzi kiinsamurxost'a me əyitmux butene * 19:9 19:9 Mat'. 5:32; Luk'. 16:18; 1 K'or. 7:10-11

16 Sa amdar İsusı t'öğöl hari pine: «Məlim, zu hetər saat'luğ baz ki, həmişəluğ yəşəyinşə q'azayınşaz?»

17 İsusen şot'o pine: «Het'aynak'en Zaxun saat'luği barada xavar haq'sa? Tək Sa saat' Bakalone bu. Əgər hun həmişəluğ yəşəyinşen q'azayınşsun çuresasa, şot'ay əmirxon taki».

18 T'e amdaren İsusaxun xavare haq'i: «Mani əmirxon?» İsusenal coğabe tadi: «"Ma bəsp'a, əxlagsuzluğ ma ba, oğriluğ ma ba, əfçi şahidluğ ma ba,

19 bəva-nəna hörmətba" saal "vi işat'u hun va çureğala k'inək' çureki"». †

20 T'e vədə cəyilen İsusə metərə pi: «Mot'oğə bitova əmələzbsa zu, ene k'ə manst'a?»

21 İsusen şot'o pine: «Əgər noxsansuz baksun çurensasa, taki vi var-dövlətə toyda kəsibxo payba. T'e vədə göynul vaynak' var-dövlət həzirbi bakalnu. Oşa qaybaka, Bez baç'anəxun eki».

22 Ama cəyil amdaren me əyitə ibakat'an pəşman baki taneşi, şot'aynak' ki, iz var-dövlət geleney.

23 İsusen İz şagirdxo pine: «Vəx düzinəz nex: dövlətlü amdareynak' göyə padçağluğa baysun çətin bakale.

24 İbakanan vəx k'əz nex: buşeynak' bəke deşiyəxun c'ovaksun dövlətlü amdareynak' göyə padçağluğa baysunaxun hasande».

† 19:19 19:18-19 C'eys. 20:12-16; K'an. 5:16-20; Lev. 19:18

25 Mot'o ibakala şagirdxon gele mæət't'əl mandi pit'un: «Ketəresa, şuva çark'eşes bakon?»

26 İsusen şot'oğoy loxol bəği pine: «Mo amdarxoynak' mümkün tene, ama Buxaçuğoynak' hər şey mümkünə».

27 Mot'oxun oşa P'yt'ren Şot'o pine: «Bəğa, yan hər şeyə bosı Vi bač'anexunyan hari, p'oy yax mot'ay gala k'ə tadeğale?»

28 İsusen metərə coğab tadi: «Vəx düzinəz nex: hər şey təzələyinşakat'an, Amdari Ğar tamtarəgen hari İz taxt'a arşat'an, vənal - Bez bač'anexun eğalorox - vəynak' həzirbaki p'as's'e taxt'e loxol arşı İsraili p'as's'e tayfına divanbi q'ərar c'evk'alnan. ‡

29 Bez dərden iz k'ojurxoxun, iz viçimoğoxun, iz xunçimoğoxun, iz bavaxun, iz nanaxun, iz çuğoxun, iz əyloğoxun nəəl ki iz oçalxoxun baki't'in mot'ay əvəzə sabaç q'at avuz ak'ale, hamal həmişəluğ yəşəyinş q'azayinşi bakale.

30 Ama me dünyəne samci bakalt'oğoy gelo axırinci, axırinci bakalorox isə samci bakalt'un. §

20

T'ulluği q'onçuğoy barada məsələ

1 Göye padçağluğ savaxt'an üsenen hayz-eri əşp'al biq'seynak' c'eğala t'ulluği q'onçux k'inək'e.

‡ 19:28 19:28 Mat'. 25:31; Luk'. 22:30 § 19:30 19:30 Mat'. 20:16; Luk'. 13:30

² Şot'in əşp'alxoxun ğina sa dinara * irəziləyinşəki şot'oğö iz t'ulluğane yaq'absa.

³ Xibimci saada İša † şo p'urum c'eri meydane əşsuz çurpi amdarxone aksa.

⁴ Şot'oğö "vənal takinan bez t'ulluğa əşp'anan, ef haq'q'a tadoz" pi yaq'anebsa.

⁵ Şoroxal tat'unsa. Ūqūmci saad ‡ vuyumci saada İsaal § şot'in c'eri hametər bsane.

⁶ Sas's'emci saada İša * şo p'urumal meydane c'eri t'et'iya çurpi amdarxo ak'i şot'oğö nexə: "Het'aynak'nan dirist' ği memiya əşsuz çure?"

⁷ Şot'oğönal coğabt'un tast'a: "Şot'aynak' ki, şuk'k'alən yax əş tene tadi". Şot'oğö "vənal t'ulluğa takinan" nexə.

⁸ Biyəsin bəkat'an t'ulluği q'onçuğon iz əşurxo bəğalt'u k'alpi metərə nex: "Əşp'alxo k'alpa, axırnci harit'oğoxun burqi samci harit'oğoval şirik' bitot'ay haq'q'a tada". †

⁹ Süft'ə sas's'emci saada İša əşlə harit'oğont'un hari içoğoy sa dinara haq'sa.

¹⁰ Savaxt'inaxun harit'oğon içoğoy samal gele haq'sunat'un fikirbsay, ama şot'oğönal hərt'in sa dinart'un haq'sa.

¹¹ İçoğoy tənginə haq'iyal t'ulluği q'onçuğö şikətp'i next'un:

* **20:2 20:2** *dinar* - sa dinar sa ğiin əşlin haq'qey. † **20:3 20:3** *Xibimci saad* - həysət'in vaxt'en savaxt'an saad vuy. ‡ **20:5 20:5**

Ūqūmci saad - həysət'in vaxt'en berezərə saad p'as's'e. § **20:5 20:5** *Vuyumci saad* - həysət'in vaxt'en berezərəxun oşa saad xib.

* **20:6 20:6** *Sas's'emci saad* - həysət'in vaxt'en berezərəxun oşa saad qo. † **20:8 20:8** Lev. 19:13; K'an. 24:15

12 "Me axırda harit'oğon bito sagala sal sa saadaxun gele əşp'i tet'un bakon, ama hun şot'oğoy yaxun barabaren biq'i. Yan dirist' ğıyan əşp'e me cərdala bəğə oq'a!"

13 Şot'in isə şot'oğoy sunt'u coğab tadi metəre nex: "Bez dost', zu va sa haq'suzluğ bizü? Vaxun sa dinara tez irəziləyinşakey ki?"

14 Vi haq'q'a ext'a taki! Zu axırda harit'uval va tadit'ay q'ədərez tast'un çuresa.

15 Yəni bez tənginə bez çureğala k'inək' xaşlayınşala ext'iyər tezax bu? Bərkə hun bez kulqayluğa paxılluğənbsa?"

16 Hametər, axırnciyorox samci, samciyorox isə axırnci bakalt'un». ‡

İsusi İz p'uri-bəyinbaksuna xibimci kərəm xavar tast'un

(Mrk'. 10:32-34; Luk'. 18:31-34)

17 İsus Yerusalisa lağat'an yaq'a İz p'as'se şagirdə t'öğx k'alpi şot'oğoy pine:

18 «Mone, Yerusolimayan laysa, Amdari Ğara biq'i samci bəyinşxoy q'a k'anun zombalxoy bəş c'evk'alt'un t'iya, şot'oğonal Şot'ay bisuna q'ərar tadalt'un.

19 Buxaçuğoy nu çalxalt'oğonal Şot'o boşşamin lağa haq'i tatarlayınşit'uxun oşa taşeri xaçe loxol t'əq't'alt'un. Ama Şo p'urit'ay xibimci ğine bəyinbakale».

Kalo baksun - t'iyəmint'ay q'ulluğa çurpsun upsune

(Mrk'. 10:35-45)

‡ 20:16 20:16 Mat'. 19:30; Mrk'. 10:31; Luk'. 13:30

20 Hame vədine Zavdayi ğarmogoy nana iz ğarmogoxun sagala İsa İsalayınşaki Şot'ay bēş dize çökt'i. Şot'in k'ənesa çureğaley.

21 İsusen çuğoxun xavare haq'i: «Hun k'ən çuresa?» Çuğon Şot'o pine: «Za əyit tada ki, Vi padçağluğa bezi me p'ə ğare soğo Vi yön tərəf, t'e soğoval Vi tərs tərəf arsale».

22 İsusen şot'oğox pine: «Efi çureğalt'oğoxun efi xavar tene bu. Zaynak' həzirbaki koruği kasinaxun vən üğes banankon?» Şot'oğonal "bayankon" pit'un.

23 İsusen şot'oğox pine: «Bez üğələ kasinaxun üğələnən. Ama Bez yön nəəl tərs tərəf arst'una icaza tast'un Bez ext'iyərə tene. Bez Bavan t'iyana şineynak' həzirbenesa, şorox arsalt'un».

24 Mot'o ibakala mandi vis' şagirdi t'e p'ə viçey loxol əcuğone biq'i.

25 İsusen şagirdxo iz t'öğöl k'alpi pine: «Avanan ki, Buxaçuğox nu çalxalt'oğox kalaluğbalxon amdarxoxun k'ə çurt'unsasa bsat'un, içoğox köməyçiğonal şot'oğox loxol ağaluğt'unbsa.

26 Ef arane isə ketər maq'an baki. Ef boş'tan kalo baksun çureğalo ef nökerq'an baki.

27 Ef arane şu samci baksun çuresasa, t'iyəmint'oğox q'ulluğçıq'an baki. §

28 Şot'aynak' ki, Amdari Ğaral tene hare ki, Şot'o q'ulluğbat'un, harene ki, İçin q'ulluğbane hamal gelet'oğox elmoğox iz elmoğox toyen çark'est'ane».

§ 20:27 20:25-27 Mat'. 23:11; Mrk'. 9:35; Luk'. 22:25-26

*P'ə k'ač'i amdari pulmoğoy qayesun
(Mrk'. 10:46-52; Luk'. 18:35-43)*

²⁹ İsus İz şagirdxoxun sagala Yerixonaxun c'eğat'an kala sa top camaat Şot'ay bač'anexune taşı.

³⁰ T'et'iya, yaq'e t'öğöl arşi p'ə k'ač'i amdaren İsusi t'et'iin c'ovaksuna ibaki "ay Q'ončux, ay Davidi Ğar! Yax gorox eki!" uk'a harayt'unpi. *

³¹ Camaaten şot'oğö q'adağanbi içoğoy səsə bost'unt'un çuresi, ama şot'oğon "ay Q'ončux, ay Davidi Ğar! Yax gorox eki!" uk'a, samalal ost'aart'un haraypi.

³² İsusen çurpi şot'oğö İz t'öğöl k'alpi xavare haq'i: «K'ənan çuresa vəynak' baz?»

³³ Şot'oğon pit'un: «Ay Q'ončux, beş pulmoğon ak'eç'an».

³⁴ İsusi şot'oğoynak' ük'e bok'i, İz kula şot'oğoy pulmoğoy loxole laxi. Hat'e saad şot'oğoy pulmoğon anek'i, şoroxal İsusi bač'anexunt'un taşı.

21

İsusi Yerusalima baysun

(Mrk'. 11:1-11; Luk'. 19:28-40; İoan. 12:12-19)

¹ Şorox Yerusalima išalayınşaki Zeytun buruğö Bet'fagey ayiza p'ap'at'an İsusen p'ə şagirdə yaq'abi

² şot'oğö pine: «Ef bəş bakala ayize takinan. P'ap'ala k'inək' t'et'iya ğaç sa elema q'a iz q'oduğa ak'alnan. Şot'oğö şadbi Bez t'öğöl eçanan.

* **20:30 20:30** Mat'. 9:27

³ Şinesa vëx sa əyit uk'ayin, şot'o metər coğab tadanən: "Morox Q'onçuğone lazım". Şot'inal hat'e saad şot'oğə taşt'una icaza tadale».

⁴ Moroxal xavareçalen pi me əyit bex p'ap'seynak'e baki:

⁵ «Sioni xuyərə * upanan ki,
"Bëğa, vi Padçağ vi tərəfe eysa,
Şo İcu ala nu biq'alone, elemlə loxole arşe,
Q'oduğı loxole arşi eysa Şo."» †

⁶ Şagirdxo taşi İsusen əmirbi k'inək' bit'un.

⁷ Elema q'a iz q'oduğa eçeri şot'oğoy loxol içoğoy paltara laxi İsusə arşevt'unk'i.

⁸ Camaati gelet'ine içoğoy paltara yaq'a pastst'ay, bəzit'oğon isə xodurxoy taymoğot'un bot'i yaq'a pastst'ay.

⁹ İsusi bəş tağala saal baç'anexun eğala camaaten metərə harayey:

«Davidi Ğara hosanna! ‡
Q'onçuğoy s'iyen Eğalo bəxt'əvərə!
Ən alloyluğxo hosanna!» §

¹⁰ İsus Yerusəlimə bağat'an dirist' şəhərən Şot'oxune əyitey. Amdarxon xavart'un haq'say: «Mo şuva?»

¹¹ İz baç'anexun eğalt'oğon isə nexey: «Mo Galileyin Nazaret' şəhərəxun bakala İsus xavareçale».

* **21:5 21:5** *Sioni xuyərə* - yəni Yerusəlimi amdarxo. Sion Yerusəlimi bisi s'ine. "Xuyər" memiya "amdarxo" upsune.

† **21:5 21:5** İsa. 62:11; Zək. 9:9 ‡ **21:9 21:9** *Hosanna* - əbrani muzin "Buxaçuğə alxışq'an baki!" haray k'inək'e əşesa. § **21:9 21:9** İvel məğ. 118:25-26

İsusi haq'i-toydalxo xramaxun şəp'esun

(Mrk'. 11:15-19; Luk'. 19:45-48; İoan. 2:13-22)

¹² İsus xrama hari haq'i-toydalxo bitova t'et'iin şəp'eşi. Təngə badalbalxoy q'a göyərçin toydalxoy ist'olxo taranedi.

¹³ Şot'oğö metərə pi:

«"Bez k'oj afırıpseynak' bakala k'oj k'aleğale" * pine şameşe. Ama vən şot'o "füq'k'alxoy mesanan" † c'urevk'e!»

¹⁴ Xrama bakat'an İsusi t'öğöl k'aç'i saal axsağ amdarxone işalayınşaki, İsusenal şot'oğö q'olayebi.

¹⁵ Ama samci bəyinşxon q'a k'anun zombalxon Şot'ay məət't'əl mandala əşurxo biq'suna saal xrama "Davidi Ğara hosanna!" uk'a harayk'ala əyloğö ak'i əcuğləyinşt'unbaki.

¹⁶ Şot'oğon pit'un: «Mot'oğoy k'ə upsuna inbaksa?» İsusen şot'oğö pine: «Hoo. "Körpə əyloğoy q'a döş ukala əyloğoy jomoxun c'eğale

Vaynak' bakala tərəif" ‡
əyitə tenan k'alpe?»

¹⁷ İsusen şot'oğö barti şəhərexun c'ere. Şo Bet'anyina taşi uşə t'iyane mandi.

Bar nu tadala incilnə xod

(Mrk'. 11:12-14,20-24; Luk'. 13:6-9)

¹⁸ Savaxt'an İsus şəhərə qaybakat'an bu-sanebaki.

* **21:13 21:13** İsa. 56:7 † **21:13 21:13** Yer. 7:11 ‡ **21:16 21:16**
İvel məğ. 8:2

19 Yaq'e t'öğöl sa incilnə xod ak'i şot'o işalayınşebaki, ama xode loxol xazalaxun başq'a sa şey tene bəğəbi. İsusen şot'o "barta ene vi loxol meyvə maq'an baki" pine, incilnə xodal hat'e saad q'arinebaki.

20 Şagirdxon mot'o ak'i mət't'əlt'un mandi, "axırı me incilnə xod hat'e saad hetərə q'aribaki?" pit'un.

21 İsusen şot'oğö coğabe tadi: «Vəx düzinəz nex: əgər vəst'a vələğ baki nu şüpələyinşakaynan, Bezi me incilnə xodin bel eçeriyo hik'ə ki? Lap me buruğö "hayza, va dənizə bosa" uk'aynan, hak'etərəl banekon. Ş

22 Əgər vəst'a vələğ bakayın, afırık'at'an ef çureğalt'u haq'alnan».

İsusa tadeşi ext'iyər

(Mrk'. 11:27-33; Luk'. 20:1-8)

23 İsus xrama hari zombat'an, samci bəyinşxon saal azuk'i ağsaq'q'alxon Şot'o işalayınşaki xavart'un haq'i: «Hun me əşurxo mani ext'iyərenen bsa? Va ke ext'iyərə şine tade?»

24 İsusen şot'oğö pine: «Zuval vəxun sa əyit xavar haq'oz, Bezi suala coğab tadaynan, Zuval mot'oğö mani ext'iyəren bsuna vəx uk'oz.

25 K'unuk'bseynak' İoana ext'iyər mayine tadeşey? Göynuxun yoxsa amdarxoxun?» Şot'oğon burt'unqi içoğoy arane maslaatpsa: «Əgər uk'ayan "göynuxun", "p'oy şot'o het'aynak' tenan vəbaki?" uk'ale.

26 "Amdarxoxun" upsunal camaataxun q'ine, axırı bitot'in İoana xavareçale hesabbsa».

27 Şot'o görəl metərt'un coğab tadi: «Teyan ava». İsusenal şot'oğö "t'e vədə Zuval mot'oğö mani ext'iyəren bsuna vəx tez uk'al" pine.

P'ə ğare barada məsələ

28 «P'oy vən me məsəlin barada k'ənan fikirbsa? Sa amdari p'ə ğare baksa. Sunt'ay t'öğöl taşi "ay bez ğar, taki ğe t'ulluğa əşp'a" nexə.

29 Şot'inal süft'ə "tez çuresa" pi, ama oşa pəşmanbaki tanesa.

30 Me amdari iz t'iyəmi ğare t'öğölal taşi p'urum hame əyitə nexə. T'e ğarenal süft'ə "tazsa, bez ağa" pi, ama oşa tene taysa.

31 İsə ef zənden, mot'oğoy mat'ine iz bavay çureğalt'u bex p'ap'esp'i?» Şot'oğon "samcit'in" pit'un. İsusen şot'oğö pine: «Vəx düzinəz nex: naloggirbalxo q'a tarak'ala çupux vəxun bəş Buxaçuğoy padçağluğa bağalt'un!

32 Axırı, İoan ef t'öğöl düzgün yaq'a ak'est'eynak' eğat'an vən şot'o tenan vəbaki. Ama naloggirbalxo q'a tarak'ala çupux şot'o vət'unbaki. Vən isə lap mot'o ak'it'uxun oşal tenan pəşman baki şot'o vəbaki. *

Pis bağbanxoy barada məsələ

(Mrk'. 12:1-12; Luk'. 20:9-19)

33 Q'erəz sa məsəlinə ümüxlaxanan: Sa amdari oçale baksa, eçeriyal t'e oçala

* 21:32 21:32 Luk'. 3:12; 7:29-30

t'ulluğə lasak'sa. İzi hərrəminə çəpərebsa, bona ga kaşp'i t'ulq'aç'k'ale düzbsa, t'i yana nəzərətbseynak' alloy sa q'alande biq'sa. Oşa isə me t'ulluğa bağbanxo şərten tadi, iç c'eri q'erəz ölkinəne taysa. †

³⁴ Hari bar girbala vədə p'ap'at'an şot'in içü koft'ala paya exst'eynak' iz k'ulurxo bağbanxoy t'öğölə yaq'absa.

³⁵ Ama bağbanxon şot'ay k'ulurxo biq'i sunt'u t'ap't'unne, t'iyəmint'u best'unbsa, xibimcit'u isə jəlayinşt'unbsa.

³⁶ T'e vədə t'ulluği q'onçuğon p'urum süft'int'uxunal gele q'erəz k'ulurxone yaq'absa. Ama bağbanxon şot'oğoy belal süft'int'oğoy bel eçeri əşurxot'un eşt'a.

³⁷ Axırda "bez ğara hörmətt'unbon" pi, iz ğarane şot'oğoy t'öğöl yaq'absa.

³⁸ Bağbanxon isə ğara ak'i içoğoy arane metərt'un nex: "Oçal mot'o mandale! Ekinan kot'o bəsp'en oçal yaxq'an mandi!"

³⁹ Hametərəl bsat'un, şot'o biq'i t'ulluğaxun t'öğx c'evk'i best'unbsa.

⁴⁰ İsə ef zənden me t'ulluği q'onçuğon hari me bağbanxo k'ə bale?»

⁴¹ Şot'oğon pit'un: «Me içoğoy ük' pislüğən buy bakalt'oğə əfçibale, t'ulluğa isə t'etər amdarxo şərten tadale ki, şot'oğon bara iz vədine içü tadat'un».

⁴² İsusen şot'oğə pine: «P'oy vən İvel Same boş mot'oğə tenan k'alpe ki? "Barizap'k'alxon t'öğx bosı jə

† 21:33 21:33 İsa. 5:1-7

K'ojin binorina efala jěne baki.

Mo Q'ončuğoy əşey,

Beş piin bəş baki mat mandala əşe". ‡

⁴³ Mot'aynak'al vəx nexzu: Buxaçuğoy padçağluğ vəxun haq'əsi Şot'ay bar tadala azuk'a tadeğale.

⁴⁴ Me jěne loxol bitalo şareğale, jě isə şi loxol bitayin, şot'o č'ak'k'ale». §

⁴⁵ Samci bəyinşxon q'afariseyxon İsusı exlət'p'i məsəlxo ibakat'an q'amışt'unbaki ki, İsusen me əyitmoğoy içoğoy baradane nex.

⁴⁶ Şot'oğon çurt'unşı İsusı biq'at'un, ama camaataxun q'it'unbi, şot'aynak' ki, camaaten Şot'o xavareçale hesabbsay.

22

Laşk'oyi barada məsələ

(Luk'. 14:15-24)

¹ İsusen şot'oğoy sa məsələl exlətebi:

² «Göye padçağluğ iz ğara laşk'oybala sa padçağ k'inək'e.

³ Şot'in iz k'ulurxo yaq'anebsa ki, iz k'alpi amdarxo laşk'oyeq'at'un eçeri, k'ulurxone ama k'alpi amdarxo laşk'oye eysun tet'un çuresa.

⁴ T'e vədə padçağen q'erəz k'ulurxone tapşurbi yaq'absa: "Şot'oğoy upanan ki, zu bez həzirluğa bəğez, bez öküzxo saal q'erəz ukest'i heyvanxo şameşene, hər şey həzire. Hayzeri laşk'oyeq'at'un hari!"

‡ 21:42 21:42 İvel məğ. 118:22-23

§ 21:44 21:44 Bəzi

kiinşamurxost'a me bənd tene bu.

⁵ Ama k'alesit'oğon içoğoy nu saymışbsuna ak'est'i soğo iz q'oruğa, t'e soğo iz dükənene taysa.

⁶ Sa hemaran isə lap şot'ay k'ulurxo biq'i t'api best'unbsa.

⁷ Mot'o ibakat'an padçağı əcuğon bineq'sa. İz q'oşuna yaq'abi t'e amdarbesp'alxo əfçibest'i, içoğoy şəhərəl bok'osp'esest'a.

⁸ Oşa iz k'ulurxo metəre nex: "Laşk'oyi ukun həzire, ama k'alesiyorox bez ist'olin bel arst'una layiğ tet'un baki.

⁹ İsə yaq' cöybakala ganxo takinan, şu ak'aynan laşk'oye k'alpanan".

¹⁰ T'e k'ulurxoval hayzeri c'et'unsa yaq'a, pis-şaat' şu at'unksa, bitova k'alt'unne. Laşk'oy c'ovakest'ala gaal hari q'onağxon buyebaksa.

¹¹ Padçağen başı q'onağxo bəğat'an, t'et'iya laşk'oyi paltar nu lapı sa amdarane aksa.

¹² Şot'o nex: "Bez dost'! Hun laşk'oyi paltar lapinut' memiya hetəren başı?" T'e amdaren isə uk'ala əyit tene bəğəbsa.

¹³ T'e vədə padçağen iz q'ulluğçiğə nex: "Kot'ay kul-tura ğaçp'i c'öş bosanan, önepsun q'a uluxxo ğıric'enst'un bakala t'e bayinq'una!" *

¹⁴ Şot'aynak' ki, k'alesiyorox gele, c'ək'esi xorox isə male».

*İmp'erat'ori haq'q'a imp'erat'ora, Buxaçuğoy
haq'q'a Buxaçuğə tast'un
(Mrk'. 12:13-17; Luk'. 20:20-26)*

* 22:13 22:13 Mat'. 8:12; 25:30; Luk'. 13:28

¹⁵ Oşa fariseyxon gireşi burt'unqi fikirbsa ki, İsus İzi pi əyiti loxol hetərq'at'un biq'i.

¹⁶ Şot'oğon içoğoy şagirdxo padçağ İrodi tərəf bakalt'oğoxun sagala İsusi t'öğöl't'un yaq'abi. Şot'oğonal İsusi t'öğöl hari Şot'oxun metər sa əyitt'un xavar haq'i: «Məəlim, yan avayan ki, Hun düzgün amdarnu, Buxaçuğoy yaq'al düzən zombsa, şuk'k'aleynak' tərəfkəşluğtenbsa, bitot'ay loxolal sa piinen bəğsa.

¹⁷ İsə yax upa bəyn, Vi zənden beşi Rime imp'erat'ora nalog tast'un düze yoxsa təə?»

¹⁸ Ama İsusen şot'oğoy pis niyətə avabaki pine: «Ay p'əçolorox, Zanan sinəyinşbsa?

¹⁹ Ef nalog pi tadala tənginə Za ak'est'anan». Şot'oğonal sa dinara † eçeri ak'est'undi.

²⁰ İsusen şot'oğoxun xavare haq'i: «Təngin loxol bakala me şikil saal s'i şiya?»

²¹ Şot'oğon "imp'erat'ori" pit'un. T'e vədə İsusen şot'oğə pine: «Ketəresa, imp'erat'oraxun imp'erat'ori, Buxaçuğoxunal Buxaçuğoy haq'q'a kammabanan».

²² Mot'o ibaki şorox məət't'əlt'un mandi, İsusə bartiyal tat'unşi.

Saduk'eyxoy bəyinbaksuni barada xavar haq'sun

(Mrk'. 12:18-27; Luk'. 20:27-40)

²³ Hat'e gi İsusi t'öğöl saduk'eyxone hari. Şorox amdari bəyinbaksuna vətet'unbaksay, şot'aynak'al İsusaxun xavart'un haq'i: ‡

† 22:19 22:19 Sa dinar sa giin əşlin haq'q'ey. ‡ 22:23 22:23 Ap'ost'. 23:8

24 «Məəlim, Moiseyen pene ki, "əgər sa amdar iz əyel bakinut biyayin, iz viçen şot'ay süpür mandi çuğə haq'i p'uri viçey nəsilə davam-beq'an". Ş

25 İisə bəğa: beşt'oğoy boş vüğ viçi bakala sa ailəne buy. Samcit'in sa çuux haneq'i, ama içoğoy əyel bakinut iç p'ure. Viçey nəsilə davambala əyel nu baksuna görəl t'e çuğə p'əmci viçene haq'i.

26 Ama t'e viçiyal p'ure, oşa xibimciyoval p'ure. Hametər, lap vüğümcit'ul şirik' bito p'urt'un.

27 Axırda çuux içal p'ure.

28 P'oy isə p'uriyorox bəyinbakat'an me çuux t'e vüğ viçey mat'ay çuux bakale? Axırı, bitot'in me çuğə haq'enev».

29 İisusen şot'oğə coğabe tadi: «Vən İvel Şamurxo saal Buxaçuğoy kiyexun ayeğalt'oğə nu avabaksuna görənən sərfbaksa.

30 Bəyinbakit'uxun oşa amdarxon nə çuux tet'un haq'al, nə işq'ara tet'un tağal, şorox göynul bakala angelxollarik' bakalt'un.

31 Ama p'urit'oğoy bəyinbaksuna mandat'an isə şameşit'oğə ef eyex badanan. Buxaçuğon k'ə pe?

32 Şot'in pene: "Zu Avrahami Buxaçu, İsaak'i Buxaçu saal İak'ovi Buxaçu zu". Buxaçu p'urit'oğoy təə, dirist't'oğoy Buxaçu».

33 Mot'oğə ibakala camaatenal Şot'ay zomb-suna məət't'əle manst'ay.

*Buxaçuğoy ən vacib əmir**(Mrk'. 12:28-34; Luk'. 10:25-28)*

³⁴ Fariseyxon İsusi saduk'eyxoy səsə bost'una ak'at'an hari girt'unşi.

³⁵ Şot'oğoy boş'tan sa k'anun zombalen İsusə əyiti loxol biq'seynak' Şot'oxun xavare haq'i:

³⁶ «Məəlim, Moiseyi k'anuni boş ən vacib əmir manıva?»

³⁷ İsusen şot'o pine: «"Vi Buxaçux bakala Q'onçuğə vi bütüm elmoğon, vi bütüm ük'en saal vi bütüm fikiren çureki". †

³⁸ Mo samci hamal ən vacib əmire.

³⁹ Samcit'ullarik' p'əmci vacibo isə mone: "Vi İsat'u hun va çureğalt'ullarik' çureki". ‡

⁴⁰ Moiseyi k'anunxo q'a xavareçalxoy şampi xorox bito hari me p'ə k'anunane c'eysa».

*Xrist'os şi Ğare?**(Mrk'. 12:35-37; Luk'. 20:41-44)*

⁴¹ İsusen İz bel gireşi fariseyxoxun xavare haq'i:

⁴² «Xrist'osi barada k'ənan fikirbsa? Şo şi Ğare?» Şot'oğonal "Davidi Ğar" pit'un.

⁴³ İsusen şot'oğə pine: «Ketəresa, Davida Urufen əyitp'est'at'an Şot'o "Q'onçux" pi het'aynak'e k'ale?

⁴⁴ "Q'onçuğon bez Q'onçuğə pine:

Zu Vi düşmənxo Vi turin oq'a sakamin

Bez yön tərəf arsa." §

† 22:37 22:37 K'an. 6:5 ‡ 22:39 22:39 Lev. 19:18 § 22:44 22:44 İvel məğ. 110:1

⁴⁵ Əgər Daviden Şot'o "Q'onçux" pine k'alesa, Şo Davidi ğar hetəre bakes bakon?»

⁴⁶ Me əyitin bəş İsusə şuk'k'alən sa əyit pes tene baki. T'e ğinaxun oşal ene şuk'k'alən Şot'oxun sa şey xavar haq'suna ük' tenebi.

23

K'anun zombalxo q'a fariseyxollarik' ma bakanan
(Luk'. 11:39-51)

¹ T'e vədə İsusen camaata q'a İz şagirdxo pine:

² «Mone, k'anun zombalxon q'a fariseyxon Moiseyi ganut'un tast'a.

³ Şot'o görəl şot'oğoy uk'alt'oğ bitova banan. Ama içoğoy bala k'inək' ma banan, şot'o görə ki, içoğoy uk'alt'oğon q'a içoğoy balt'oğon sunaxun biteneq'sa şot'oğoy.

⁴ Amdarxo bihi yükən yükləyişt'unbsa, içan isə t'e yükə içoğoy kəşinəl tet'un duğsa.

⁵ Hik'ənesa bayt'unal içoğ ak'est'eynak't'un bsa. Şot'o görət'un içoğoy afırın * q'utiğ gengbi, içoğoy paltari s'os'ik'xoval boxoybsa. †

⁶ Şot'oğoy xoşele eysa q'onaxluğxo best'a, sinagogxoval c'ovaki bəşin cörginə arst'un. ‡

* **23:5 23:5** *afırın q'utiğ* - me q'utiğoy boş iudeyxon Moiseyi k'anunaxun bakala bəzi bəndurxot'un şampi laxsa. Şot'oğon afırık'at'an me q'utiğ içoğoy k'odoğ nəl əməl ğaşt'unne.

† **23:5 23:5** *s'os'ik'xoval boxoybsa* - iudeyxon içoğoy paltari t'öğürxo s'os'ik'xot'un əbsay. Me s'os'ik'xo şot'aynak'ey ki, iudeyluğon şot'oğ hərə ak'at'an Q'onçuğoy laxi k'anunxo q'a q'aydoğ əməlbsuna içoğoy eyexun maq'at'un c'evk'i. Ams'i oç. 15:38-40; K'an. 22:12. ‡ **23:6 23:5-6** Mrk'. 12:38-39; Luk'. 20:46

⁷ Bitot'in ak'ala gala amdarxoy hari içoğoxun p'ə kiin kul-kiye biq'sun, içoğ "ravvi" § pi kalpsun - mone şot'oğoy çureğalo.

⁸ Ama barta vəx "ravvi" pi maq'at'un k'alpi, şot'aynak' ki, ef tək sa Məəlime bu, vənəl sun-sunaynak' viçimuxnan.

⁹ Me dünyəne şuk'k'ala "bava" pi ma k'alpanan, şot'aynak' ki, ef tək sa Bavane bu - göynul bakala Bava.

¹⁰ Vəx şuk'k'alen "kalaluğbal" piyal maq'an k'alpi, şot'aynak' ki, ef tək sa Kalaluğbale bu - Xrist'os.

¹¹ Ef arane ən kalo şunesa, şo ef q'ulluğçiq'an baki. *

¹² İçu ala biq'alt'u Buxaçuğon oq'a sakale, içu oq'a biq'alt'u isə ėqevk'ale. †

¹³⁻¹⁴ Vay ef hala, ay k'anun zombalxo q'a fariseyxo, ay p'əçolorox! Vən göye padçağluğa bağala çomonan amdarxoy çoyel but'ksa. Nə vən tenan baysa, nə baysun çureğalt'oğ tenan bare. ‡

¹⁵ Vay ef hala, ay k'anun zombalxo q'a fariseyxo, ay p'əçolorox! Vən dənizxo q'a q'ariluğxonan c'ovaksa ki, sa tanal bəğəbi ef tərəf zap'k'anan. Bəğəbi vəx gərbat'an isə şot'o vəxun p'ə q'at gele cəhənnəmluğnan bsa.

¹⁶ Vay ef hala, ay k'aç'i yaq' ak'est'alxo! Zomnanbsa ki, Buxaçuğoy xrama elasp'i öyit

§ **23:7 23:7** *Ravvi* - əbrani muzin "məəlim" upsune * **23:11 23:11** Mat'. 20:25-27; Mrk'. 9:35; 10:43-44; Luk'. 22:25-26
 † **23:12 23:12** Luk'. 14:11; 18:14 ‡ **23:13-14 23:13-14** - Bəzi kiinşamurxost'a miya Mrk'. 12:40; Luk'. 20:47-st'a bakala öyitmuxal bune.

tadit'in iz əyitəxun c'eyes banekon, ama xrami q'ızıla elasp'i əyit tadit'in iz tadi əyitə bex p'ap'esp'alone.

¹⁷ Ay k'ač'i haq'ılsuzxo! Manu bəşe? Q'ızıl yoxsa q'ızıla İvelbala xram?

¹⁸ Saal nexnan: "Q'urban eçala ganu elasp'i əyit tadit'in izi əyitəxun c'eyes banekon, ama q'urban eçala gane loxol bakala q'urbana elasp'i əyit tadit'in iz tadi əyitə bex p'ap'esp'alone.

¹⁹ Ay k'ač'iyox! Manu bəşe? Q'urban yoxsa q'urbana İvelbala q'urban eçala ga?

²⁰ Q'urban eçala gane s'iya duği elask'alt'in, şot'ay loxol bakalt'oğoval elasp'ine baksa.

²¹ Xrame s'iya duği elask'alt'in isə xrama Məsk'ən Sakit'uval elasp'ine baksa.

²² Göyurxoy s'iya duği elask'alt'inal Buxaçuğoy taxt'a q'a t'e taxt'e loxol Arşit'une elasp'i baksa.
§

²³ Vay ef hala, ay k'anun zombalxo q'a fariseyxo, ay p'əçolorox! Vən ef girbi püşnük'i, samit'i saal zirə uk'ala şile vis' paye sunt'u tananst'a, ama "k'anuna əməlyanbsa" uk'at'an ən süft'ə lazım bakala düzgünlüğa, ük' bok'ospsuna q'ağaçeşi irəzilüğa axıral şirik' əməlbsuna t'öğxnan bost'a! Ama sunt'u bat'an, t'e sunt'uval eyexun ma c'evk'anan! *

²⁴ Ay k'ač'i kalaluğbalxo! Mos'ak'a ef üğələ

xene boşt'an s'orobi c'evnanksa, buşa isə †
q'uc'nanne!

25 Vay ef hala, ay k'anun zombalxo q'a
fariseyxo, ay p'əçolorox! T'alik'ə nəəl
cama qavunaxun heq'ədər os'k'alnu os'k'a,
iz boş bakalo puldeşilüßen q'a t'iyəmit'oğō
füq'psunene buysa, şot'oxun sa xeyir tene bu.

26 Ay k'aç'i farisey! Süft'ə q'ave boşt'an
təmizba, t'e vədə şot'ay çoyexunal təmiz bakale!

27 Vay ef hala, ay k'anun zombalxo q'a
fariseyxo, ay p'əçolorox! Vən c'öşt'an mas'ibi
məğbəroğonan oşq'arst'a: c'öşin tərəfəxun
gözəl, bona isə p'uriğoy üq'ənxon q'a hər cür
murdar şeymoğon buy. ‡

28 Vənal haketərnən: çoyexun amdarxoynak'
düzgünən ak'esa, ama bona p'əçolalußen q'a
günax əşurxon buynan.

29 Vay ef hala, ay k'anun zombalxo q'a
fariseyxo, ay p'əçolorox! Vən xavareçalxoynak'
məğbəroxnanbiq'sa, düzgünt'oğoynek' laxeşi
jənurxonan bəzəndirişbsa,

30 "beşi bavoğoy-kalboğoy döörə
yəşəyinşiyaniy, xavareçalxoy p'iya şipsuna
şot'oğoxun şərik teyan bakoy" nexnan.

31 Vəncə efi şu baksuna ak'esnanst'a,
xavareçalxo bəsp'it'oğoxun bakiyoroşnan vən!

† 23:24 23:24 - k'anun zombalxon içoğoy üğələ şeyurxo
s'orobit'un üğsay ki, t'iya baft'i mos'ak'a kəyi nu murdarlay-
inşakat'un (bəğa Lev. 11:20-23). İsusen memiya me əyitə
upsunen şot'oğoy mos'ak'a c'evk'i, ama murdar heyvanxoy ən
kalo bakala buşa q'uc'psunane ak'est'a. Bəğa: Lev. 11:4; K'an.
14:7 ‡ 23:27 23:27 Ap'ost'. 23:3

³² Ketəresa, ef bavoğon-kalboğon burqi əşə bex p'ap'esp'anan!

³³ Diyanbaki cəhənnəmə bosesunaxun t'it'es tenan bakal vən, ay dizik'xo, ay gürzinəxun bakiyorox! §

³⁴ Mone, vəynak' xavareçalxo, müdrik amdarxo q'a məəlimxoz yaq'absa Zu. Ama vən şot'oğoy bəzit'oğə xaçə loxol t'əq't'i bəsp'alnan, bəzit'oğə sinagogxoy boş tatarlayınşalnan, bəzit'oğə şəhərexun şəhərə şəp'eğalnan.

³⁵ Metərлуənal, me dünyəne bari bito düzgünt'oğoy p'iyə cazina vən zap'k'alnan: taxsırsuz Avelaxun burqi xrame məəlne q'urban eçala gane t'öğöl ef bəsp'i Berek'yay ğar Zəkəriyələ şirik'. *

³⁶ Vəx düzinəz nex: bito me əşurxo görə cazina zap'k'alo me nəsil bakale.

İsusi Yerusalmi loxol önepsun

(Luk'. 13:34-35)

³⁷ Ay Yerusalm, Yerusalm! Xavareçalxo bəsp'ala saal kiya yaq'abakit'oğə jəlayınşala şəhər! Hema kərəmez vi amdarxo q'urten iz s'irik'xo q'ənədi oq'a girbalt'ullarik' girbsun çureşi, ama vən tenan çureşi!

³⁸ İsə mone, "ef k'oj † vərəne baki." ‡

³⁹ Vəx nexzu: vən Za ene "Q'onçuğoy s'iyen Eğalo bəxt'əvərə" § uk'amin ak'alatenan!»

§ 23:33 23:33 Mat'. 3:7; 12:34; Luk'. 3:7 * 23:35 23:35 Burq. 4:8; 2 Hadis. 24:20-21 † 23:38 23:38 k'oj - yəni Yerusalma bakala xram ‡ 23:38 23:38 Yer. 12:7; 22:5; 26:6 § 23:39 23:39 İvel məğ. 118:26

24

Dünyəni axırı İsalayınşaksuna avabakest'ala nišanxo

(Mrk'. 13:1-23; Luk'. 21:5-24)

¹ İsus xrame məəlnexun c'eğat'an şagirdxo İsalayınşaki İçu xrame binoğot'un ak'est'i.

² İsusen şot'oğə pine: «Mot'oğə bitova ananksa? Vəx düzinəz nex: mot'oğoxun jə jəne loxol tene mandal, bito şareşi barale».

³ İsus Zeytun buruğə tək arşi vədine İz şagirdxo İz t'öğöl hari xavart'un haq'i: «Yax upa, me Vi piyoroş hevaxt' bakale? Vi qaybaksuna q'a me dünyəni axır hari p'ap'suna mayin avabakalyan?»

⁴ İsusen şot'oğə pine: «Eht'iyətlü bakanan ki, vəx şuk'k'alən maq'an ferett'i.

⁵ Şot'o görə ki, gelet'in hari içü Bez gala laxi "Xrist'os zuzu" upsunen gele amdarxo feret't'ale.

⁶ Vən davin səsurxo q'a tağala davoğoy xavarxo ibakalnan. Ama ma q'ıbanan! Hametərəl bakalane, ama mo hələ dünyəni axır tene.

⁷ Şot'aynak' ki, millət milləti, padçağluğ padçağluğı loxol əqəğale. Gele ganxo busalug saal oçal galbsun bakale.

⁸ Morox bito əyel baksuni q'aç'urxoy burqesun k'inək'e.

⁹ T'e vədə vəx əzyət tadi besp'alt'un. Efi Bezi şagirdxo baksuna görə bütüm azuk'xon vəx nifrətbale. *

* 24:9 24:9 Mat'. 10:22

¹⁰ T'e vədə gelo iz vëluğaxun qoş bakale, amdarxon suna toydalt'un, nifrətbalt'un.

¹¹ Gele əfçi xavareçalxo meydane c'eri gelet'u feret't'alt'un.

¹² Pislüğ gele baksuna görə gelet'ay çuresun malbakale.

¹³ Ama axıral şirik' portp'alo çark'eğale. †

¹⁴ Me əşurxoxun bəş göye padçağluğuMüq Xavara dirist' dünyəne car sakalt'un ki, şot'o nu ibakala azuk' maq'an mandı. Hat'e vədəl hər şeye axır eğale.

¹⁵ Metərluğen, vən Daniel xavareçalen pi "İvel ganu murdarlayınşbseynak' laxeşi irit'p'un şeyə" ‡ ak'at'an, (bartə k'alk'alt'in mot'o q'amışakeq'an),

¹⁶ İudeyina bakalorox buruxmoğəq'at'un t'it'eri.

¹⁷ Barta t'e vədə k'ojin bel bakalt'in koyaxun k'ənesa exst'eynak' oq'a maq'an şiri.

¹⁸ Barta q'oruğa bakalt'inal izi loxolxun lakalt'u exst'eynak' k'oya maq'an qaybaki. §

¹⁹ T'e ğimxo bİhi çupuxxoy q'a dōş tadala çupuxxoy vay hala!

²⁰ Afırıpanan ki, ef t'ist'un İjena nəəl Şamat'

† 24:13 24:13 Mat'. 10:22 ‡ 24:15 24:15 *murdarlayınşbseynak' laxeşi irit'p'un şey* - Daniel xavareçalen pi me əyitmux beşi erinaxun 168 usen bəş Ant'iox Yp'ifanen Yeruslima bakala xrama eçeri binik' buxaçuğə laxi əbraniğəynak' haram hesabəkala bōq'ə q'urban eşt'unen bexə p'ap'ey. İsusen me əyitmoğə upsunen dünyəni axırast'a hetər murdar əşurxoy baksunane ak'est'un çuresay. Dan. 9:27; 11:31; 12:11 § 24:18 24:17-18 Luk'. 17:31

ğine* maq'an baki

²¹ şot'o görə ki, t'etər koruğ-əzyət bakale ki, dünyəni burqesunaxun mağay həysət'inəl şirik' metəro tene bake, bakalal tene. †

²² Əgər t'e ğimxo nu gödəybakiniy, sal sa amdar dirist' tene mandoy. Ama c'ək'əsit'oğə görə t'e ğimxo gödəybakale.

²³ T'e vədə vəx "bəğa, Xrist'os memiyane" nəəl "t'et'iyane" ukayt'un ma vəbakanan. ‡

²⁴ Şot'o görə ki, əfçi xrist'osxo q'a əfçi xavareçalxo əmələ eğale, şot'oğon nu ak'əsi əşur biq'i, möcüzoox ak'est'i lap c'ək'əsit'oğoval içəgoy tərəf zapsun çureğalt'un.

²⁵ Bəğanan, Zu vəx saturbəş pizu.

²⁶ Metərluğen, vəx "bəğa, Şo çöləne" ukayt'un ma takinan, nəəl "bəğa, Şo bonin otağane" ukayt'un ma vəbakanan.

²⁷ Şot'o görə ki, bəğ c'eğalaxun burqi bəğ batk'alal şirik' göyə bİYexun cöybala s'əq'e duğsun k'inək' bakale Amdari Ğare p'əmcı kərəm eysun. §

²⁸ Q'uzğunxoy giresunene ak'est'on işaluğa murdarbaki sa şey baksuna. *

Amdari Ğare p'əmcı kərəm eysun

(Mrk'. 13:24-31; Luk'. 21:25-33)

²⁹ T'e ğimxoy koruğ-əzyətəxun hat'e saad oşa "Bəğ biq'eğale,

* **24:20 24:20** Şamat' ğine - k'anuna görə Şamat' ğine əbraniğə əxıl yaq' taysun batenekoy. † **24:21 24:21** Dan. 12:1; Qay.

əyit 7:14 ‡ **24:23 24:23** Luk'. 17:21,23 § **24:27 24:26-27** Luk'.

17:23-24 * **24:28 24:28** İov. 39:30; Luk'. 17:37

Xaşen işiğ tene sakal,
Muç'uliyox göynuxun barale,
Göynül p'lanet'xo iz ganaxun galk'ale". †

³⁰ T'e vədə göynul bəği ak'alt'un Amdari Ğare ey-suni işalayınşaksuna. İçoğoy kiyexunal hik'k'al tene ayeğal me dünyəne bakala bito azuk'xoy, şivanbalt'un şot'oğon Amdari Ğare asoyxoy loxol hari İzi zore q'a İzi kalaluği k'ə baksuna ak'est'at'an. ‡

³¹ İz angelxo yaq'abale Şot'in, şot'oğonal şeyp'ur farpi girbalt'un dünyəni bip' t'ödxun İz c'ək'p'it'oğ, oçali sa belxun başi t'e belxun c'eri topbalt'un şot'oğ şeyp'uri gur səsen.

³² İncilnə xodin loxol bəği avabaksun k'inək'q'an baki barta morox vəynak': hetər ki, şot'ay taymux göyünbaki xazallayınşakat'an yəye işalayınşaksunanən avabaksa,

³³ haketərəl me əşurxo ak'at'an Amdari Ğare işalayınşaksuna, hari lap çomoy jomost'a baksuna avabakalnan.

³⁴ Vəx düzinəz nex: hələ me nəsil badal-bakamin bex p'ap'ale morox bito.

³⁵ Oçal q'a göy c'ovaki tanəğon, ama Bezi əyitmux manedon.

Şuk'k'ali nu avabakala ği q'a saad
(Luk'. 12:39-48; 17:26-35)

³⁶ Ama t'e ğina q'a saada şuk'k'alən tene ava: nə göye angelxon, nə Ğaren - tək Bavane ava. §

† 24:29 24:29 İsa. 13:10; 34:4 ‡ 24:30 24:30 Dan. 7:13; Qay. əyit 1:7 § 24:36 24:36 Mrk'. 13:32

37 Noye döörəst'ə hetərə bakesa, Amdari Ğare eysunal haketər bakale. *

38 Selaxun bəş bakala t'e ğimxost'a, Noyen iz biq'i ğəminə bağala ginal śirik' amdarxon kəyi-ūt'ünğsay, laşk'oyt'unbaksay, işq'arat'un taysay.

39 Hetər ki, selen hari bitova taşamin şot'oğoy hik'k'alaxun xavar tene buy, Amdari Ğar eğala ğimxost'al hametər bakale. †

40 T'e vədə q'oruğa bakala p'ə tanaxun sunt'u ext'alt'un, soğ isə mandale.

41 Kiin dən berxala p'ə çuğoxun sunt'u ext'alt'un, soğ isə mandale.

42 Şot'o görəl həzir bakanan. Axırı ef Q'onçuğoy mani ğine eysuna tenan ava. ‡

43 K'ojin q'onçuğon oğrin mani saadast'a hari iz k'oya baysuna nu avabakala k'inək'. Ene avabakiyniy, t'e saadast'a nu bask'i şot'o baysa tene barkoy ki.

44 Şot'o görə vənal həzir bakanan: Amdari Ğar efi nu yaq'bəğala vədinešt'a eğale. §

45 Ağan nökerxo iz vədinə ukun tast'eynak' şot'oğoy loxol kalo c'ək'p'i laxi nökeri haq'ullu, tadi əyitin loxol çurpes bakala sa nöker baksuna mayine avabaksa?

46 K'oya qaybakat'an şot'o əşlin bel ak'at'an! Bəxt'əvərə metər nöker!

47 Vəx düzinəz nex: ağan metər nökerə bito iz var-dövlətəne tapşurbon.

* 24:37 24:37 Burq. 6:5-8 † 24:39 24:39 Burq. 7:6-24 ‡ 24:42 24:42 Mrk'. 13:35 § 24:44 24:43-44 Luk'. 12:39-40; Qay. əyit 3:3; 16:15

48 Pis nöker isə şone ki, iz ük'e boş "bez ağa hələ c'əyi eğale" pi,

49 burqane içü tapşurbi nökerxo tap'sa, için isə arşi iz dost'urxoxun finağoyluğbsa.

50 Metər nökeri ağa şot'ay nu yaq'bəğala ğine, şot'ay nu avabakala saadast'a eğale.

51 Hariyal şot'o p'əçolat'oğoy cazin k'ə bak-suna ak'est'ale. Bosale şot'o öne q'a uluxxoy ğiric'enst'un bakala t'e gala.

25

Vis' xuyəri barada mäsələ

1 T'e vədə göye padçağluğ çirağxo ext'i bəye bəş c'eğala vis' xuyər k'inək' bakale. *

2 T'e xuyərmoğoxun qo haq'ullu, qo isə haq'ılsuze baksa.

3 Haq'ılsuzt'oğon içoğoxun çirağxo ext'unst'a, ama iz boş bakala c'əyinə tet'un exst'a.

4 Haq'ullut'oğon isə çirağxoval ext'unst'a, içoğoxun q'ave boş iz c'əyinəl ext'unst'a.

5 Hariyal t'etəre baksa ki, bəy c'əyibakalane baksa, xuyərmoğonal şot'ay yaq'a bəğamin k'uzpi nep'axt'unsa.

6 Üşeni yarinest'a isə sa haraye c'eysa: "Bəy enesa, şot'ay bəş c'ekinan!"

7 Xuyərmoğonal muğurbaki burt'unqsa içoğoy aşt'ax bakala çirağxo düzbsa.

8 Haq'ılsuz xuyərmoğon haq'ullut'oğon next'un: "Vəst'a bakala c'əyinəxun yaxal tadanən, beşi çirağxo anešt'a".

* 25:1 25:1 Luk'. 12:35

⁹ Haq'ullu xuyərmoğon isə coğabt'un tast'a: "C'əyin ham vəynak', ham yaynak' tene p'oyeğal. Şaat'o şone taşi dükənexun haq'anən".

¹⁰ Şorox c'əyin haq'sa tağala k'inək' bəy enesa. İçoğoy kiyel çirağxo həzir çurpi xuyərmux bəyəxun sagala bat'unsa laşk'oyi mərəkəyə, çomoval içoğoy bač'anexun but'esa.

¹¹ T'iyəmi xuyərmoğon oşa hari heq'ədər "ağa, ağa, yaynak'al çomo qaypa" ualk'ayt'un

¹² bəyen şot'oğə "zu vəx sal çalteaxsa" pi çomo tene qaye. †

¹³ Şot'o görəl nexzu ki, həzir bakanan, axırı nə ğina, nəəl saada tenan ava. ‡

Amanat təngin barada məsələ

(Luk'. 19:11-27)

¹⁴ Göyə padçağluğ q'erəz ölköğə tarapsa tağala sa amdər k'inək' bakale. Me amdərən iz nökerxo k'alpi şot'oğə iz var-dövlətəne amanatbsa:

¹⁵ sunt'u qə t'alant', sunt'u p'ə t'alant', t'e sunt'uval sa t'alant' təngəne tast'a. Hərt'u iz bacarağa görə. Metər biyal iç c'eri tanesa. §

¹⁶ Qə t'alant' haq'it'in hat'e saad taşi tənginə faizen bank'a laxi, sa qə t'alant'al q'azayinşəbsa.

¹⁷ P'ə t'alant' haq'it'inal hametər bi saal p'ə t'alant' q'azayinşəbsa.

¹⁸ Sa t'alant' haq'it'in isə taşi kur kaşp'i iz ağay tənginə oçali oq'a c'ap'əbsa.

¹⁹ Gele vaxt' c'ovakit'uxun oşa me nökerxoy ağa qaybaki şot'oğoxun hesab taşt'ane burqsa.

† 25:12 25:11-12 Luk'. 13:25 ‡ 25:13 25:13 Mrk'. 13:33

§ 25:15 25:14-15 Mrk'. 13:34

²⁰ Qo t'alant' haq'it'in qo t'alant'al avuzin eçeri nexe: "Ağa, hun za qo t'alant'en amanatbi. Mone, zu sa qo t'alant'al q'azayinşezbi".

²¹ Ağan şot'o nexe: "Lap şaat', şaat' hamal baç'an tarades bakala nökərnü hun! Xuri eşurxost'a za qı yaq'a nu bartit'u samalal kala eşurxo tapşurboz zu. İsə eki zaxun sagala kəyi-üğən!"

²² P'ə t'alant' haq'it'inal hari nexe: "Ağa, za p'ə t'alant'en amanatbi. Mone, zu sa p'ə t'alant'al q'azayinşezbi".

²³ Ağan şot'o nexe: "Lap şaat', şaat' hamal baç'an tarades bakala nökərnü hun! Xuri eşurxost'a za qı yaq'a nu bartit'u samalal kala eşurxo tapşurboz zu. İsə eki zaxun sagala kəyi-üğən!"

²⁴ Sa t'alant' haq'it'in isə hari nexe: "Ağa, vi ost'aar sa amdar baksuna avazuy. Nu bit'i ganuxun exp'i, nu şarpi ganuxun girenbsa hun.

²⁵ Şot'o görə q'ızbi, taşiyal vi sa t'alant'a oçali oq'a c'ap'ezbi. Mone, qayda ext'a vi tənginə."

²⁶ Ağan şot'o metəre coğab tast'a: "Pis hamal tənbel nökər! Bezi nu bit'i ganuxun exbsuna q'a nu şarpi ganuxun girbsuna avanuysa,

²⁷ het'u görə bez tənginə taşeri bank'a ten laxi ki, qaybakat'an şot'o vaxun faizen haq'az?"

²⁸ "İsə ext'anan kot'ay kiyel bakala sa t'alant'a içust'a vis' t'alant' bakalt'u tadanən.

²⁹ Şot'o görə ki, şı bunesa, şot'o samalal gele tadeğale, şoval bolluğı boş bakale; şı tene busa, iz kiyel bakaloval şot'oxun haq'eğale. *

* 25:29 25:29 Mat'. 13:12; Mrk'. 4:25; Luk'. 8:18

³⁰ Me bacarağsuz nökerə isə ext'i c'öş bosanan, önepsun q'a uluxxo ğırıc'enst'un bakala t'e bay-inq'una." †

Axırınci ğine tadeğala q'ərari barada

³¹ Amdari Ğar bito İz angelxoxun sagala tam-tarağen eğat'an hari İzi padçağluğı taxt'e loxol arşale. ‡

³² T'e vədə bito millətxo Şot'ay bəş eçalt'un. Şot'inal eğelxo keçiğoxun cöybala sa çoban k'inək' amdarxo sunaxun cöybale.

³³ Eğelxo İz yön tərəf, keçiğə isə tərs tərəf girbale.

³⁴ T'e vədə Padçağen yön tərəf bakalt'oğə metər uk'ale: "Ekinan miya, ay Bez Bavan xeyir-bərəkət tadiyahorox! Dünyə yaranmışaki ğinaxun vəynak' həzirbakit'ay q'onçux bakanan.

³⁵ Şot'aynak' ki, Zu busazuy - vən Za ukunnan tadi, xenezazuy - vən Za xenan tadi, q'əribzuy - vən Za q'abulnanbi,

³⁶ çuplağzuy - Za lapəsandi, azarizuy - Za bənənği, zindanzuy - Bez t'öğölən hari".

³⁷ T'e vədə düzgünt'oğən metər uk'alt'un: "Ay Q'onçux, yan hevaxt'yan Va busa ak'i - ukun tadi, xeneza ak'i - xe tadi?

³⁸ Hevaxt'yan Va q'ərib ak'i - q'abulbi, çuplağ ak'i - lapest'i?

³⁹ Hevaxt'yan Va azari ak'i, zindana ak'i - Vi t'öğöl hari?"

⁴⁰ Padçağenal şot'oğə coğab tadale: "Vəx nexzu: vən me Bezi viçimoğoy ən

† 25:30 25:30 Mat'. 8:12; 22:13; Luk'. 13:28 ‡ 25:31 25:31 Mat'. 16:27; 19:28

mis'ik't'oğoxun sunt'aynak' bit'u Zaynak' binan hesabbaksa".

⁴¹ Oşa İz tərş tərəf bakalt'oğoval uk'ale: "Ay q'arğışi q'onçux bakiyoroş, ǎxil bakanan Zaxun! İbliseynak' q'a şot'ay kiin oq'a bakalt'oğoynak' həzirbaki nu açala aruğone efi ga!

⁴² Şot'aynak' ki, Zu busazuy - vǎn Za ukun tenan tadi, xenezazuy - vǎnal Za xe tenan tadi,

⁴³ Zu q'ərıbzuy - vǎnal Za q'abultenanbi, çuplağzuy - vǎnal Za lapestenandi, azarizuy, zindanzuy - Bez t'ǒğǒl tenan hari".

⁴⁴ T'e vǎdə şot'oğonal uk'alt'un: "Ay Q'onçux, yan Va hevaxt'yan busa, xeneza, q'ərıb, azari, zindana ak'i ki, Va köməyteyanbi?"

⁴⁵ Şot'inal coğab tadale: "Vǎx düzinəz nex: vǎn me Bezi viçimoğoy ǎn mis'ik't'oğoxun sunt'aynak' nu bit'u Zaynak'al nu binan hesabbaksa".

⁴⁶ Metərluğen, morox həmişəluğ zülümi, düzgünorox isə həmişəluğ yəşəyinşi q'onçux bakalt'un». §

26

İsusa bəspseynak' əyitə sabsun

(Mrk'. 14:1-2; Luk'. 22:1-2; İoan. 11:45-53)

¹ İsusen İzi əyitə pi çark'it'uxun oşa İz şagirdxo pine:

² «Avanan ki, p'ǎ ğınaxun oşa C'ovaksuni axsibaye, *Amdari Ğaral toydi xaçe loxol t'ǎq't'est'alt'un».

³ Samci bəyinşxo q'a israilluğoy ağsaq'q'alxo isə hame vədine samci bəyinşxoy kalo bakala K'ayafay məəlnet'un giresey.

⁴ Şot'oğon exlətp'i əyitə sat'unbi ki, İsus c'əp'k'in biq'i bəsp'alt'un.

⁵ Ama amdarxoy suna bafst'unaxun q'ıbsuna görə, mot'o axsibayast'a bsun tet'un çuresay.

*Bet'anina sa çuğoy İsus ak'est'i hörmət
(Mrk'. 14:3-9; İoan. 12:1-8)*

⁶ İsus Bet'anyina cuzamaxun † q'olaybaki Simoni k'oyaney.

⁷ Arşı şum ukala vədine Şot'ay t'öğöl sa çuuxe hari. Çuğoy kiyel alabast'er jənaxun düzbaki q'ave boş gele toyexlu saat' adeğala c'əyine buy. Şot'in işalayınşaki me c'əyinə İsusi bele lapi. ‡

⁸ Şagirdxoy mot'o ak'i əcuğone biq'i. Şot'oğon pit'un: «C'əyinə metər xərdəngbsun het'uva lazım?

⁹ Kot'oxunsa me c'əyinə toyex toydi tənginə kəsibxo paybese bakoy».

¹⁰ İsusen şot'oğoy nairəziluga ak'i pine: «K'ənan çuresa çuğoxun? Me çuğon Zaynak' saat' sa əşe biq'i!

¹¹ Kəsibxo həmişə ef t'öğöl bakalt'un, Zu isə həmişə ef t'öğöl tez bakal. §

¹² Me c'əyinə Bez loxol lapsunen Bezi bədənə oçalaxbseynak'e həzirbi baki kot'in.

† 26:6 26:6 - sunaxun suna c'ovakala t'ole azar ‡ 26:7 26:6-7
Luk'. 7:37-38 § 26:11 26:11 K'an. 15:11

¹³ Vəx düzinəz nex: dünyəni mani gala Mûq Xavarkaroozbayt'un, me çuğoval eyex badi iz biq'i əşlin barada exlətp'alt'un».

İuday İsusə toyst'uni q'ərərə eysun

(Mrk'. 14:10-11; Luk'. 22:3-6; İoan. 13:18-30)

¹⁴ Hame vədine, p'as's'e şagirdaxun soğo bakala İuda İsk'ariot' samci bəyinşxoy t'öğöl taşi pine:

¹⁵ «İsusə ef kiyel tadayız za k'ənan tadon?» Şot'oğonal İudaxun otuz gümüş tənginələyitp'i irəziləyinq'it'unbaki.

¹⁶ Mot'oxun oşa İuday əş maninesə yaq'en İsusə biq'est'uney.

İsusə axırncı kərəm C'ovaksuni axsibayi ukuna uksun

(Mrk'. 14:12-26; Luk'. 22:7-23; İoan. 13:21-30; 1 K'or. 11:23-25)

¹⁷ Əyinsuz Şumə axsibayi samci ğinə şagirdxo İsusə t'öğöl hari pit'un: «Vaynak' C'ovaksuni axsibayi ukuneynak' həzirluğa mayə bəğen?»

¹⁸ Şot'in coğabə tadi: «Şəhərə taşi flankəsə upanan ki, "Məəliment nexə, Bez vaxt' işalayınşakənə, Bezi şagirdxoxun sagala C'ovaksuni axsibaya vi k'oya c'ovakest'oz"».

¹⁹ Şagirdxonal bitovə İsusən içoğə pi k'inək' bi C'ovaksuni axsibayi q'uzina həzirt'unbi.

²⁰ Biyəsin İsus İz p'as's'e şagirdaxun sagala sulfın belə arşi.

²¹ Şum ukala gala İsusən pine: «Vəx düzinəz nex: vəxun sunt'in Za toydəle».

²² Şorox t'ema pist'un baki ki, burt'unqı sunay bač'anexun xavar haq'sa: «Ay Q'ončux, bezi nu baksuna avanu, tene ki?»

²³ Şot'in isə pine: «Zaxun sagala iz kula q'ava boxodalt'in Za toydale. *

²⁴ Amdari Ğar İz barada şameşi k'inək'e taysa. Ama vay t'e amdari hala ki, Amdari Ğara xəyanətebsa! T'e amdar sal nanaxun nu bakiyniy şaat'ey».

²⁵ T'e vədə İsusə toydi İudan Şot'oxun xavare haq'i: «Məəlim, ama bezi nu baksunal avanu, tene?» İsusen şot'o coğabe tadi: «Bəğa, huncən pi!»

²⁶ Ukala gala İsusen şuma ext'i şükürbala afırına pi, oşa şot'o cöybi şagirdxo tadi pine: «Ext'anan, ukanan! Mo Bez bədəne».

²⁷ Oşa sa cam ext'i şükürbala afırına pi, şot'o şagirdxo tadi pine:

²⁸ «Me camaxun bitot'in uğənan, mo Bez p'ine, gelet'ay günaxxo bağışlayınşakseynak' barala Bez p'i. †

²⁹ Vəx nexzu: Zu Bez Bavay padçağluğa təzə fi uğələ ğinal şirik' c'ap'en tadala me meyvinəxun ene uğələtez».

³⁰ Buxaçuğə alxışp'ala məğur məğpit'uxun oşa şorox c'eri Zeytun buruğot'un taşi.

İsusi saturbəş P'yot'ri danmışaksuna avabak-est'un

(Mrk'. 14:27-31; Luk'. 22:31-34; İoan. 13:36-38)

* 26:23 26:23 İvel məğ. 41:9 † 26:28 26:28 C'eys. 24:8; Yer. 31:31-34

31 T'e vədə İsusen İz şagirdxo pine: «Me üşe vən bitot'in zaxun ço taradalnan, İvel Şame boş şameşi k'inək':

"Çobana duğoz,

Sürünə bakala eğelxoval pərən-pərən bakale". ‡

32 Ama Zu bəyinbakit'uxun oşa Galileyina taşi vəx t'iya yaq'bəğoz». §

33 P'yot'ren isə Şot'o pine: «Lap bitot'inal Vaxun ço taradayin, zu sal sa vədə Vaxun ço tez taradal».

34 İsusen şot'o pine: «Va düzinəz nex: hame üşe dadalen elk'amin hun xib kərəm Zaxun danmışakalnu».

35 P'yot'ren p'urum iz uk'alt'ay loxol çurpi pine: «Əgər Vaxun sagala lap bisunal lazım bakayin, Vaxun tez danmışakal zu». T'iyəmi şagirdxonal hametərt'un pi.

İsusi Get'semani ganu afırıpsun

(Mrk'. 14:32-42; Luk'. 22:39-46)

36 Oşa İsus İz şagirdxoxun sagala Get'semani uk'ala gala hari şot'oğə pine: «Vən memiya arşanan, Zu isə samal bəş taşi afırık'oz».

37 Şot'in P'yot'ra q'a Zavdayi p'ə gara İçuxune taşeri. İsus t'ema narahatey ki, İçeynak' ga tene bəğəbsay.

38 T'e vədə şot'oğə metərə pi: «Bez p'i məyine. Memiya bakanan, ekinan sagala muğur çurken».

39 İsus samal bəş taşi çooq'a biti afırıpsane burqi: «Ay Bez Bava, əgər mümkünesa, me

‡ 26:31 26:31 Zək. 13:7 § 26:32 26:32 Mat'. 28:16

əzyət üğəst'ala cama Zaxun əxilba. Ama barta Bezi təə, Vi çureğala k'inək'q'an baki».

⁴⁰ Oşa İsus şagirdxoy t'öğöl qaybaki anak'i ki, şorox nep'axt'un. Şot'in P'yot'ra pine: «Zaxun sagala saycə saadal muğur çurpes tenan baki?

⁴¹ Muğur çurpi afırıpanan ki, sinəyinşakat'an axıral şirik' portp'es bakanan. Şot'o görə ki, urufi niyət saat'al bakayin, amdar zəife».

⁴² İsusen p'urumal, p'əmci kərəm əxilbaki afırıpsane burqi: «Ay Bava, əgər Zaxun me cama əxilbsun mümkün tenesa, Zuval şot'o ügiz buq'onsa, barta Vi çureğaloq'an baki».

⁴³ Oşa İsusen qaybaki anak'i ki, şorox p'urum nep'axt'un, şot'o görə ki, şot'oğoy pulmux q'ic'esay.

⁴⁴ T'e vədə şot'oğə barti, p'urum əxilbaki hat'e əyitmoğon xibimci kərəm afırınepi.

⁴⁵ Oşa İsus şagirdxoy t'öğöl qaybaki şot'oğə pine: «Vən hələl bask'i dincəyinşnanbaksa? Ama vaxt' hari p'ap'ene! Həysə Amdari Ğar günaxkərxoy kiyel tadeğale.

⁴⁶ Hayzanan tağen! Bəğanan, Za toydiyoval enesa!»

İsusi biq'esun

(Mrk'. 14:43-50; Luk'. 22:47-53; İoan. 18:3-12)

⁴⁷ İsusen İz əyitə hələ pi tene çark'ey, p'as's'e şagirdaxun soğə bakala İudane hari. Şot'ay t'öğöl samci bəyinşxon q'a azuk'i ağsaq'q'alxon yaq'abi xançalla saal maqla kala sa dəst'ə am-dare buy.

48 İsusə toydi İudan şot'oğoxun saturbəş metərə əyitpey: "Şu muçk'ayiz, İsus Şone, Şot'o biq'anan".

49 Şo İsusə İşalayınşaki "xeyirq'an baki, məəlim!" pi, Şot'o muçepi.

50 İsusen şot'o pine: «Hakot'aynak'en harey, ay dost'?» Hame vədə İsusə bit'unq'i.

51 İsusəxun bakalt'oğoxun sunt'in cəld iz xançala c'evk'i samci bəyinşi k'ule ümōğo tuməxun bonet'i.

52 İsusen şot'o pine: «Vi xançala qayda iz gala laxa! İz kiyel q'ılinc ext'alo q'ılincaxunal biyale.

53 Bərkə fikirenbsa ki, Bez Bavaxun köməy çureşes tez bakon Zu? Şot'in hat'e saade Zaynak' p'as's'e q'oşunaxun gele angelxo yaq'abon!

54 Ama t'e vədə şameşiyorox hetərq'an bex p'ap'i? Axırı morox bito bakine buq'on!»

55 Oşa İsusen İçu biq'sa harit'oğox pine: «Vən het'u görənən Bez baç'anəxun xançalla, maqla hare? Amdarfüqk'alzu Zu? Hər ği xrama arşi zomezbsay, sal Za bitenanqsay. *

56 Ama morox bito xavareçəlxoy saturbəş ak'i şampiyyərox bex p'ap'seynak'e baki».

T'e vədə şagirdxon bitot'in İsusə barti t'it'unt'eri.

İsus Kala Şurin bəş

(Mrk'. 14:53-65; Luk'. 22:54-55,63-71; İoan. 18:13-24)

57 İsusə biq'i amdarxon Şot'o samci bəyinşxoy kalo bakala K'ayafay t'öğölt'un eçeri. K'anun

* 26:55 26:55 Luk'. 19:47; 21:37

zombalxo q'a ağsaq'q'alxo saturbëš t'et'iya top-baket'uniy.

⁵⁸ P'yot'r isə bəyinšxoy kalat'ay məəlinəl širik' İsusı bač'anexun hari, me əşlin axıra akseynak' bona başı q'aroolçığoxun sagala areşi.

⁵⁹ Samci bəyinšxon q'a Kala Şurina bakalt'oğon bitot'in İsusı bespsuni q'ərar c'evkseynak' Şot'ay əleyinə əfçi şahidluğt'un qəvəsay.

⁶⁰ Gele əfçi şahidxone hari əyitp'i, ama tet'un bacarbi. Axırda p'ə şahiden hari

⁶¹ metərə pi: «Me amdaren pene ki, "Zu xrama şarpi, şot'o qaydi xib ğinen biq'esez bakon"». †

⁶² Bəyinšxoy kalat'in turel hayzeri İsusı pine: «Əyit buvax uk'ala? Mot'oğoy uk'ala me əyitmoğoy bəš k'ə pesen bakon?»

⁶³ Ama İsus şip' çurpeney. Bəyinšxoy kalat'in isə Şot'o pine: «Hun bakan vi Buxaçu, yax upa, Buxaçuğoy Ğar Xrist'os Hunnu?»

⁶⁴ İsusenal şot'o pine: «Hun pi k'inək'e. Lap mot'oxunal avuzin uk'az: Amdari Ğare Zorba Bakalt'ay yön tərəf arst'una, oşa göye asoyxoy loxol eysunal ak'alnan». ‡

⁶⁵ T'e vədə bəyinšxoy kalat'in iz loxol bakala paltara zığbiŞ pine: «İçu Buxaçuğoy gala laxsune mo! Sal şahidxoy əyitpsuna eht'iyəc tene bu ene! Beş ümüğönyan ibaki Buxaçuğ bñhi tağala me əyitmoğoy!

† 26:61 26:60-61 İoan. 2:19 ‡ 26:64 26:64 Dan. 7:13 § 26:65 26:65 *paltara zığbi* - Me hərəkəten damna döörəst'ə İsraila amdaron içiğoy yaslu, gele kala dərde boş baksunat'un ak'est'ay. Buxaçuğ bñhi tağala əyitmoğoy ibakala amdarenal mot'o iz paltara zığbsunene ak'est'ay.

⁶⁶ İsə ef q'ərar k'ə bakale?» Şot'oğonal "taxsırkəre, biyalane" pit'un. *

⁶⁷ Mot'oxun oşa İsusi çoyel çupsa, Şot'o t'ap'sat'un burqi. Bəzit'oğon Şot'o sillə duği

⁶⁸ next'uniy: «Ay Xrist'os, ay bitova ak'es bakala xavareçal, sa upa bəyn, şuva va həysə duğalo?» †

P'yot'ri İsusaxun danmışaksun

(Mrk'. 14:66-72; Luk'. 22:56-62; İoan. 18:15-18,25-27)

⁶⁹ P'yot'r isə c'öş, məəlnə arşeney. Sa çuux nöker şot'o işalayınşaki pine: «Hunal Galileyalı İsusaxun sagalanuy».

⁷⁰ Ama P'yot'ren bitot'ay t'öğöl danmışaki pine: «Tez ava k'ən əyite hun».

⁷¹ Oşa P'yot'r hayzeri darvazinaçe taşi. T'iya q'erəz sa çuux nökerenal şot'o ak'i pine: «Me amdar Nazaret'lu İsusaxun sagalaney».

⁷² P'yot'ren p'urumal elapsun danmışaki pine: «Zu ke amdara çaltezaxsa».

⁷³ Samal oşa t'et'iya çurpit'oğone hari P'yot'ra pi: «Həgigiyal, hun şot'oğoxunnu, vi əyitpsunaxun ak'esa».

⁷⁴ P'yot'ren isə p'urum elasp'i pine: «Ke amdara tez çalxsa». Hame vədə dadalen elepi.

⁷⁵ P'yot'ren İsusi içü "dadalen elk'amin hun xib kərəm Zaxun danmışakalnu" pi əyitə iz eyexe badi. Şot'in t'et'iin c'eri hönkür-hönkür önenepi.

* 26:66 26:65-66 Lev. 24:16 † 26:68 26:67-68 İsa. 50:6

27

İsusa P'ilat'i t'öğöl eşt'un

(Mrk'. 15:1; Luk'. 23:1-2; İoan. 18:28; Ap'ost'. 1:18-19)

¹ Kəybakat'an bütüm samci bəyinşxo q'a azuk'i ağsaq'q'alxo sagala girt'unşi ki, İsusa bespsuni q'ərar c'evk'at'un.

² İsusi kulmoğo ğaçp'i Rimen təyinbi kalaluğbal P'ilat'i t'öğölt'un eçeri, şot'o görə ki, axırncı q'ərara şot'in tadalane.

İuday içü suruk'bsun

³ İsusa toydi İudan isə Şot'aynak' bisuni q'ərar c'evksuni barada ibakat'an pəşmane baki. Şot'in iz haq'i otuz gümüş tənginə qaydi samci bəyinşxo q'a ağsaq'q'alxo tadi

⁴ pine: «Təxsirsuz amdara toydi günaxez əşpest'i zu». Şot'oğon isə coğabt'un tadi: «Mot'oxun yax hik'ə? Ko vi əşə».

⁵ İudan gümüş təngöğə xrama boşeri t'et'iin c'ere, taşiyal içü suruk'ebi.

⁶ Samci bəyinşxon gümüş təngöğə ext'i pit'un: «P'i şipseynak' tadeşi təngəne mo, xrame xəzininə laxes tene bəkon mot'oğə».

⁷ İçoğoy arane maslaatbiyal taşi t'e tənğinen israilu nu bəkal't'oğoy puriğə oçaləxbseynak' q'əlik' düzbəli q'oriğat'un haq'i.

⁸ Şot'o görət'un t'e q'oruğa ğeyin ğinal şirik' «P'iyə Q'oruğ» nex.

⁹ Metərluğen, Yəremiya xavareçalen pi me əyitmux hari bəxe p'ap'i:

"İsrailluğon Şot'aynak' bot'i toya - otuz gümüş
tənginə ext'i,

¹⁰ Q'onçuğon bürüşü k'inək'al bit'un.

Taşı q'əlik düzbali q'oruğat'un haq'i". *

İsus P'ilat'i bəş

(Mrk'. 15:2-15; Luk'. 23:3-5,13-25; İoan. 18:29-19:16)

¹¹ İsus Rimen təyinbi kalaluğbali bəş
çurpeney. Şot'in İsusaxun xavare haq'i:
«İudeyluğoy padçağ hunnu?» İsusen coğabe
tadi: «Hunen metər nex».

¹² Ama samci bəyinşxon q'a ağsaq'q'alxon
Şot'o taxsırkər c'evksa burqat'an İsusen şot'oğ
hik'k'al tene pi.

¹³ T'e vədə P'ilat'en Şot'o pine: «İten-
baksa? Bəğə va taxsırkər c'evkseynak' heq'ədər
əyitmuxt'un nex!»

¹⁴ Ama İsusen qaybaki sa əyit tene pi. P'ilat'
mot'o gele məət't'əle mandı.

¹⁵ Metər sa ədəte buy, hər C'ovaksuni
axsibayast'a Rimen təyinbi kalaluğbalen
biq'əsit'oğoxun sunt'u tərebsay, amdarxon şu
uk'ayt'un şot'o.

¹⁶ T'e ğimxost'al İsus Barabba k'inək' çalxeşi
sa biq'əsiyone buy.

¹⁷ Metərлуğen, amdarxo sagala gireşi vədine
P'ilat'en şot'oğoxun xavare haq'i: «Vəynak'
mat'u tərbaz? Barabba yoxsa Xrist'os uk'ala
İsusa?»

* **27:10 27:9-10** Zək. 11:12-13; Yer. 19:1-13; 32:6-9

18 P'ilat'en avaney ki, şot'oğon içoğoy paxılluğaxunt'un İsusı iz bəş c'evk'ey.

19 P'ilat' divanbali taxt'a arşı vədine iz çuğonal içeynak' metər sa xavare yaq'abi: "T'e düzgün amdaraxun vi əş maq'an baki. Ğe bez nep'ane başe Şo, mot'in za gele narahatebsa."

20 Ama samci bəyinşxon q'a ağsaq'q'alxon amdarxo galt'unst'ay ki, şot'oğon P'ilat'axun Barabba tərbsuna, İsusı isə bisunaq'at'un çureşi.

21 P'ilat'en amdarxoxun xavare haq'i: «İsə me p'rannat'uxun mat'u tərbaz vəynak'?» Şot'oğonal "Barabba" pit'un.

22 P'ilat'en "p'oy Xrist'os uk'ala İsusı k'ə baz?" pine. Bitot'inal sa səsen "xaçe loxol t'əq't'anan!" pit'un.

23 P'ilat'en saal xavare haq'i: «Axırı Kot'in k'ə pisluge be?» Şot'oğon isə "xaçe loxol t'əq't'anan!" uk'a samalal ost'aart'un haraypi.

24 P'ilat'en iz kiyexun hik'k'al nu ayesuna, amdarxoy samalal gərgürbaksuna ak'at'an, xe ext'i bitot'ay piin bəş iz kula os'k'i metərə pi: «Me amdari p'iya şipsun bez taxsır tene. Barta mo ef ozaneq'an mandı». †

25 Amdarxonal bitot'in "bakeq'an, barta şot'ay bari p'i beşi q'a beşi əyloğoy ozaneq'an şameşi" pit'un.

26 T'e vədə P'ilat'en şot'oğoynak' Barabba tərbi, İsusı isə əmirebi ki süft'ə tatarlayinşi oşal xaçaq'at'un t'əq't'i.

† 27:24 27:24 K'an. 21:6-9

Əsk'ərxoy İsusə lağa haq'sun

(Mrk'. 15:16-20; İoan. 19:2-3)

²⁷ Əskərxonal İsusə biq'i Rimen təyinbi kalaluğbal arşala sarayi məəlnet'un təşəri. Dirist' sa dəstə əskərxone Şot'ay bel gireşi.

²⁸ Şot'o çup'lağbi č'oč'a irəngen xələtt'un lapest'i.

²⁹ İz bel şasaxun düzbi sa tac laxi, İz yön kiyelal sa gəşt'un tadi. Oşa burt'unqi Şot'ay bəş çökt'i "iudeyxoy padçağ dirist'q'an baki!" pi lağa haq'sa.

³⁰ Əskərxon Şot'ay çoyelt'un çuney, gəşə ext'i İz belt'un duğsay.

³¹ Şot'ay loxol boşşamin axşumpit'uxun oşa, xələtə İz loxolxun c'eq'i İz paltara lapest'i xaçə loxol t'əq'st'at'un təşəri.

İsusə xaçə loxol t'əq'st'un

(Mrk'. 15:21-32; Luk'. 23:26-43; İoan. 19:17-25)

³² Şorox t'et'iin c'eğat'an içoğoy bəş K'ireninaxun bakala Şimon uk'ala sa amdare c'eri, əsk'ərxonal şot'o İsusə xaçə taşt'unat'un məcburbi.

³³ Şorox hari K'olgot'a, yəni "Kəllin ga" uk'ala gala p'ap'at'an

³⁴ Şot'o uğseynak' iz boş öd gərbi fit'un tadi. İsusən şot'o İz jomo duği bəğit'uxun oşa uğsun tene çureşi.

³⁵ Əsk'ərxon Şot'o xaçə loxol t'əq't'undi, İz paltaral çöp bosı içoğoy arane cöyt'unbi. ‡

³⁶ Oşa arsí Şot'ay q'aroola zapsat'un burqi.

³⁷ İz best'a sa daxt'ak'al t'əq't'et'unıy, me daxt'ak'i loxol Şot'o het'u görə t'əq'st'una ak'est'ala same buy: IUDEYXOY PADÇAĞ İsus MONE.

³⁸ İsusaxun cöy miya q'erəz p'ə tanal xaçe loxol t'əq't'et'unıy. Morox ölkinə gərgürçiliğ saksuni loxol biq'eşiyoroxey. Şot'oğoy soğo İsusi yön tərəf, t'e soğo isə tərs tərəfey.

³⁹ T'et'iin c'ovakalt'oğon bitot'in içoğoy bulat'un jik'ey, lağa haq'sun next'unıy: §

⁴⁰ «Ay xrama şarpi xib giin biq'alo! P'oy Buxaçuğoy Ğarnuy? İsə çark'est'a va, şiki k'e xaçaxun oq'a!» *

⁴¹ Samci bəyinşxonal k'anun zombalxoxun q'a ağsaq'q'alxoxun sagala İsusa lağat'un haq'say:

⁴² «Me İsraili padçağa bəğanan! T'iyəmint'oğone çark'est'ay, içü çark'est'ale buq'on! Şiki k'e xaçe loxolxun, yanal va vėbaken!

⁴³ Buxaçuğoy ten umudbaksay? İsə barta Buxaçuğon va çuresasa hari çark'est'eq'an. Ten nexey "zu Buxaçuğoy Ğarzu"?» †

⁴⁴ Hame əyitmoğoy İsusaxun sagala xaçe loxol t'əq't'eşit'oğonal next'unıy.

İsusi bisun

(Mrk'. 15:33-41; Luk'. 23:44-49; İoan. 19:25-30)

§ 27:39 27:39 İvel məğ. 22:7; 109:25 * 27:40 27:40 Mat'. 26:61; İoan. 2:19 † 27:43 27:43 İvel məğ. 22:8

45 Ûqũmci saadaxun ‡ vuyumci saadal řirik' ř dirist' ořali řoyel bayinq'luře baki.

46 Vuyumci saada řřa řsusen ost'aar haraypi pine:

«Eli, Eli, lema sabaxt'ani?» *

Mo "ay Bez Buxařux, Bez Buxařux, Za het'aynak'en tək barti?" upsune.

47 T'et'iya řurpit'oğoy bəzit'oğon mot'o ibakat'an pit'un: «Me amdaren řlyane k'ale».

48 İçoğoy aranexun sunt'in hat'e saad t'it'eri sa bisi eçeri řot'o fine oq'oyi boře puřp'i, ořa řot'o sa q'arğuni bel c'ovakešt'i řsusane tadi ki, ũğęq'an. †

49 T'iyəmit'oğon isə pit'un: «Ma galda, barta bėyn řlyan hari çark'esest'a kot'o».

50 řsusen p'urum ost'aar haraypi ořa elmuxe tadi.

51 T'e vədine xrami ən řvel gane bėř bakala pərdə alaxun oq'a zığebaki. Ořale galpi, q'ayoxe qılbaki. ‡

52 Meyid laxseynak' bakala mağaroy řomone qayeři, me dũnyəne dũzgũn yaq'en tařit'oğoy geloval bėyinebaki.

53 řorox mağaroğoxun c'eri, řsus bėyinqakit'uxun ořal řvel řəhəre - yəni Yerusalimat'un taři, amdarxoy gelet'inal řot'oğo anak'i.

‡ 27:45 27:45 Ûqũmci saad - həysət'in vaxt'en berezəre saad p'as's'e. ř 27:45 27:45 Vuyumci saad - həysət'in vaxt'en

berezərexun ořa saad xib. * 27:46 27:46 řvel məğ. 22:1

† 27:48 27:48 řvel məğ. 69:21 ‡ 27:51 27:51 C'eys. 26:31-33

54 İsusı q'aroola zap'k'ala baçtani kalat'in q'a içuxun t'iya bakala əsk'ərxiñ oçal galpsuna saal bito me əşurxo ak'at'an şot'oğō q'iyene haq'i. Şot'oğon pit'un: «Me Amdar həgigiyal Buxaçuğoy Garey».

55 T'et'iya əxiləxun çurpi bəğala çupuxal buney. Morox İsus Galileyinaxun eğat'an İz baç'anexun Şot'o q'ulluğbseyñak' hari çupuxey.

56 Magdallu Mariya, İak'ovi q'a İosifi nana Mariya saal Zavday ğarmoğoy nanal şot'oğoy boşey. §

İsusı meydə mağarina laxsun
(Mrk'. 15:42-47; Luk'. 23:50-56; İoan. 19:38-42)

57 Biyəbakat'an Arimat'eyinaxun İosif uk'ala sa amdare hari. Şoval İsusı baç'anexun tağalt'oğoxuney.

58 Me İosifen P'ilat'i t'öğöl taşı İsusı meydəne çureşi. P'ilat'enal əmirebi ki, meydə şot'o tadeq'at'un.

59 İosifen meydə ext'i təmiz sa kətan parçına bəc'ürepı,

60 oşal taşeri q'ayın boş meyd laxseyñak' kaşesi iz təzə mağarinane laxi. Mağarin jomo sa kala jə t'ık'ırdiyal taneşi.

61 Magdallu Mariya q'a t'iyəmi Mariya isə hələ mağarin bəş arşet'unıy.

§ 27:56 27:55-56 Mat'. 16:21; 17:23; Mrk'. 8:31; 9:31; 10:32-34; Luk'. 9:22; 18:31-33

⁶² Əyc'indəri - yəni Həzirluği ğine * oşin ği - samci bəyinşxon q'a fariseyxon P'ilat'i t'öğöl hari

⁶³ pit'un: «Ağa, beş eyexe ki, t'e əfçiduğalen hələ dirist' bakat'an "xib ği oşa bəyinbakoz" pene.

⁶⁴ Əmirba mağarina samaninal şirik' qorişeq'at'un, tene İz şagirdxon hari Şot'ay meydə başq'alt'un, oşal amdarxo uk'alt'un ki "Şo p'uri ganuxun bəyinbakene". Oşa süft'in əfçi mot'ay t'öğöl hik'k'al bakale».

⁶⁵ P'ilat'en şot'oğə pine: «Ext'anan, vəx sa dəst'ə q'aroolçiz tast'a, takinan ef avabakala k'inək' mağarina q'orişanan».

⁶⁶ Şot'oğənal taşi mağarin jəna peçatlayinşi, iz bəşal sa dəst'ə q'aroolçina çurdest'undi.

28

İsusi bəyinbaksun

(Mrk'. 16:1-11; Luk'. 24:1-12; İoan. 20:1-18)

¹ Şamat' ği c'ovakit'uxun oşa, şamat'i samci ğine* savaxt'an işiğ bitat'an Magdallu Mariya saal t'iyəmi Mariya gərəmzoğə bəğsat'un taşi.

² Bürdən ost'aar sa oçal galpsune baki, şot'o görə ki, Q'onçuğoy sa angel göynuxun şiri mağarin jəna sa tərəf t'ık'ırdi iz loxol areşi.

³ Şot'ay çoyen s'əq'en işiğ sakala k'inək' işiğə saksay, iz paltar isə ij k'inək' mas'iney.

* **27:62 27:62** Həzirluği ği - yəni iudeyxost'a İvel hesabakala Şamat' ğineynak' həzirluğ bəğəğala parask'i ği * **28:1 28:1** Şamat'i samci ği - yəni bazarin ği. İudeyxost'a şamat'i samci ği bazarin ğine hesabaksa.

⁴ Q'aroolçiğö t'ut'iltinene haq'i, q'aribaki mant'undi.

⁵ Angelen isə çupuxxo pine: «Ma q'ıbanan! Avazu, xaçe loxol t'əq't'i İsusanan qəvəsa.

⁶ Şo memiya butene, İz pi k'inək'əl baneki, Şo bəyinbakene! Ekinan, Şot'o laxi ganu bəğanan.

⁷ İsə usum takinan Şot'ay şagirdxo upanan ki, Şo bəyinbakene. Galileyina taşi t'iya ef yaq'ane bəğsa. Şot'o t'et'iya ak'alnan. Bezi vəx pit'oğö eyexun ma c'evk'anan».

⁸ Çupuxxo q'ıyen haq'iyal bakayin, sa tərəfəxun gele müqt'unıy. Hat'e saad mağarinaxun c'eri t'ist'un me xavara Şot'ay şagirdxo p'ap'espseynak't'un taşi.

⁹ Bürdən İsus İç şot'oğoy bəşe c'eri. Şot'in "xeyirq'anbaki" pine. Çupuxxon işalayınşaki İsusı turin oq'a bitı Şot'o bult'un k'os'bi.

¹⁰ İsusen şot'oğö pine: «Ma q'ıbanan! Takinan Bez viçimoğö upanan ki, Galileyinaq'at'un hari. Za t'et'iya ak'alt'un».

Q'aroolçiğöy əfçi xavar yəymişbsun

¹¹ Çupux hələ p'ap'inut sa hema q'aroolçinen şəhərə taşi bito me baki əşurxo samci bəyinşxo exlətt'unbi.

¹² Şot'oğonal ağsaq'q'alxoxun sagala gireşi maslaatbit'uxun oşa əsk'ərxo gele təngə tadi pit'un:

¹³ «Unank'on ki, Şot'ay şagirdxon yan üşe bask'i vədine hari İz meyida başq'et'un.

¹⁴ Exlät taşi lap başçinal p'ap'ayin, q'ımabanan, yan şot'oval beşi həysə pit'oğə vədalyan, bəlinə baft'alatenan».

¹⁵ Metərluğen, əsk'ərxon tənginə ext'i içoğə pi k'inək' bit'un. İudeyxoy araneyal geyin ğinal şirik' me əfçinə vëbakaloroxe bu.

İsusen tadi axırnci tapşuruğ

(Mrk'. 16:14-18; Luk'. 24:36-49; İoan. 20:19-23; Ap'ost'. 1:6-8)

¹⁶ Sas's'e şagird isə Galileyina, İsusen şot'oğə pi buruğəne taşi. †

¹⁷ T'iya İsusa ak'i Şot'o bult'un k'os'bi. Bəziyoroş isə hələ şüpələyinşt'unbaksay.

¹⁸ T'e vədə İsus İşalayınşaki şot'oğə pine: «Göynulal, oçali çoyelal bito ext'iyər Zane tadeşe.

¹⁹ İsə takinan, bito millətxo Za çalxest'i Bez şagirdxo banan; şot'oğə Bavay, Ğare saal İvel Urufi s'iyen k'unuk'banan.

²⁰ Zu vëx tapşurbi hər şeyə bex p'ap'espsuna şot'oğəval zombanan. Ef eyexun ma c'evk'anan, Zu me döəri axıral şirik' hər ği vëxunzu».

† **28:16 28:16** Mat'. 26:32; Mrk'. 14:28

Udi Bible
Udi Scripture translation

copyright © 2020 Translation Services International Ltd. and Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Udi)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-07-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 26 Jul 2025 from source files dated 9 Jul 2025

174556f0-71b4-5f1c-b512-2117b07ebbf0